

ปัจจัยที่มีผลกระทบในการซื้อการจ้างในโครงการก่อสร้างของหน่วยงานภาครัฐ

ปริญญานิพนธ์
ของ
ศรัณย์ จุลปาน

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิศวกรรมโยธา
ธันวาคม 2559

ปัจจัยที่มีผลกระทบในการซื้อการจ้างในโครงการก่อสร้างของหน่วยงานภาครัฐ

ปริญญานิพนธ์
ของ
ศรัณย์ จุลปาน

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิศวกรรมโยธา
ธันวาคม 2559
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปัจจัยที่มีผลกระทบในการซื้อการจ้างในโครงการก่อสร้างของหน่วยงานภาครัฐ

บทคัดย่อ
ของ
ศรัณย์ จุลปาน

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิศวกรรมโยธา
ธันวาคม 2559

ศรัณย์ จุลปาน. (2559). *ปัจจัยที่มีผลกระทบในการซื้อการจ้างในโครงการก่อสร้างของหน่วยงานภาครัฐ*. ปรินญาณิพนธ์ วศ.ม. (วิศวกรรมโยธา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาปรินญาณิพนธ์: รองศาสตราจารย์ ว่าที่พันตรี ดร. อธิพร ศิริสวัสดิ์

งานวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อการศึกษาวิเคราะห์หาปัจจัยที่มีผลกระทบในการซื้อการจ้าง เพื่อเป็นข้อเสนอแนะในการแก้ไขกระบวนการให้มีประสิทธิภาพในการซื้อการจ้างให้ได้มาซึ่งผู้รับจ้างของโครงการก่อสร้างของหน่วยงานภาครัฐ โดยการศึกษาวิจัยใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และการอภิปรายกลุ่มเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล เพื่อมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ วิเคราะห์แก่นสาระ วิเคราะห์โดยการเปรียบเทียบข้อมูล และวิเคราะห์เนื้อหา กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มของเจ้าหน้าที่พัสดุของหน่วยงานภาครัฐภายในของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ซึ่งใช้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุเป็นหลักในการปฏิบัติงานและกลุ่มของผู้ค้ากับภาครัฐครอบคลุมวิธีการซื้อการจ้าง 6 วิธี ได้แก่ วิธีตกลงราคา วิธีสอบราคา วิธีประกวดราคา วิธีพิเศษ วิธีกรณีพิเศษ วิธีทางอิเล็กทรอนิกส์ และการจ้างผู้ออกแบบและผู้ควบคุมงาน 4 วิธี ได้แก่ วิธีตกลง วิธีคัดเลือก วิธีคัดเลือกแบบจำกัดข้อกำหนด วิธีพิเศษ เพื่อให้ทราบถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นในขั้นตอนการซื้อการจ้าง

ผลการวิจัยที่สำคัญพบว่าปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการซื้อการจ้างในงานก่อสร้างของหน่วยงานภาครัฐ แบ่งออกได้เป็น 3 ปัจจัยหลัก 1) ปัจจัยจากขั้นตอนของการปฏิบัติงานการซื้อการจ้างตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุที่มีขั้นตอนซับซ้อนในบางวิธี 2) ปัจจัยจากบุคคลขาดความเข้าใจในการปฏิบัติงานที่ลึกซึ้ง ซึ่งอาจทำให้เกิดความผิดพลาดในการปฏิบัติงาน ทำให้หน่วยงานภาครัฐสูญเสียผลประโยชน์หรือเสียเวลาในการได้มาซึ่งการซื้อการจ้าง และ 3) ปัจจัยจากระบบจัดซื้อจัดจ้าง (e-GP) ยังมีความไม่ชัดเจนในส่วนหนึ่งของระบบหลักซึ่งบางขั้นตอนมีกรณีเกิดความไม่เข้าใจของเจ้าหน้าที่พัสดุหรือผู้ค้ากับภาครัฐ ทำให้ไม่สามารถกรอกข้อมูลที่จำเป็นเร่งด่วน ทำให้กระบวนการในการซื้อการจ้างนั้นเกิดความล่าช้าซึ่งเป็นเหตุทำให้ได้มาซึ่งผู้รับจ้างของโครงการหรือผู้ออกแบบและผู้ควบคุมงานไม่เป็นไปตามเวลาที่เหมาะสมต่อการใช้งบประมาณภาครัฐ

FACTORS AFFECTING PROCUREMENT IN CONSTRUCTION
BY GOVERNMENT AGENCIES

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of the Engineering in Civil Engineering
At Srinakharinwirot University
December 2016

Sarun Chunlapan. (2016). *Factors affecting procurement in construction by government agencies*. Master thesis, M.Eng. (Civil Engineering). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor committee: Assoc. Prof. Acting Maj. Dr. Ittiporn Sirisawat.

This research study aimed to analyze the factors affecting procurement in construction by government agencies as a recommendation to amend the process and make effective in term of acquiring employment to acquiring the contractor of the construction project. The research described in this document was conducted in order to find recommendations to improve procurement. In order to do so, data and information on procurement problems were gathered from target groups by three means: (i) questionnaire, (ii) in depth interviews , and (iii) group discussion. They are followed by data comparison and analysis. selected from: (i) inventory staff of government agency in srinakharinwirot university, and (ii) their counterparts in commercial sector with the government to cover the procurement ten methods.

The research found that the key three factors affecting the procurement in construction by government agencies were as follows: (i) factor of the process of procurement are complicated, (ii) lack of experience with the personnel involved in procurement procedures. This could cause a crash in practice or make the government lose the interest or run out of time for procurement and (iii) electronic government procurement system (e-GP) which is clear by not part of the process, there are some cases in which there is a lack of understanding on the part of the inventory staff in government agency. It is impossible to fill a pressing need and making the process of procurement delays as a result of the acquisition of the contractor, the project designer or supervisor does not follow the right schedule to use the government budget.

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จไปได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาและสนับสนุนเป็นอย่างดีของ รองศาสตราจารย์ ว่าที่พันตรี ดร.อิทธิพร ศิริสวัสดิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำปรึกษา ช่วยเหลือ ตลอดจนพิจารณาแก้ไขข้อบกพร่องในการทำปริญญานิพนธ์ครั้งนี้ ตลอดมา ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาที่มีให้เป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณกรรมการสอบปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.สัจจะ เสงี่ยมบุตร และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิตินันต์ กร้ามาตร ที่กรุณาให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ภาควิชาวิศวกรรมโยธาและสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้วิจัยด้วยดีตลอดมา และขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ฝ่ายสนับสนุนทุกหน่วยงานที่จัดบริการกับผู้วิจัยด้วยดี

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่พัสดุและตัวแทนของบริษัทต่าง ๆ ที่อนุเคราะห์เวลาเพื่อให้สัมภาษณ์ เก็บรวบรวมข้อมูล ทำให้ข้อมูลที่ได้เป็นประโยชน์ในการวิจัย เหนือสิ่งอื่นใดขอกราบขอบพระคุณครอบครัวของผู้วิจัยที่คอยให้การสนับสนุนและให้กำลังใจในทุกเรื่อง

คุณค่าทั้งหมดที่เกิดขึ้นจากปริญญานิพนธ์นี้ ผู้วิจัยขอน้อมรำลึกบูชาพระคุณแต่บิดามารดา ญาติพี่น้อง ครูบาอาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่านที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาให้กับผู้วิจัย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

ศรัณย์ จุลปาน

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง
ปัจจัยที่มีผลกระทบในการซื้อการจ้างในโครงการก่อสร้างของหน่วยงานภาครัฐ
ของ
ศรัณย์ จุลปาน

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิศวกรรมโยธา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)
วันที่.....เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2559

อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ที่ปรึกษา

.....ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ว่าที่พันตรี ดร.อิทธิพร ศิริสวัสดิ์)

(รองศาสตราจารย์ ดร.สัจจะ เสงี่ยมบุตร)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปิตินันท์ กร้ามาตร)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ว่าที่พันตรี ดร.อิทธิพร ศิริสวัสดิ์)

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
ความมุ่งหมายของงานวิจัย.....	3
ขอบเขตของงานวิจัย.....	3
กรอบแนวคิดของงานวิจัย.....	4
ประโยชน์ของผลการวิจัย.....	4
2 ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	5
ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	5
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	18
3 วิธีดำเนินงานวิจัย.....	21
แนวทางการดำเนินงานวิจัย.....	21
ขั้นตอนการศึกษาวิจัย.....	21
การกำหนดปัจจัยที่เกี่ยวข้อง.....	22
การสร้างวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	22
การรวบรวมและการเก็บข้อมูล.....	23
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	24
รูปแบบการนำเสนอผลงานวิจัย.....	25
4 ผลการวิจัย.....	26
ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลจากงานเอกสารเพื่อแสดง	
ขั้นตอนการจัดซื้อจัดจ้างในงานก่อสร้างของหน่วยงานทางภาครัฐ.....	26
ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ที่เพื่อเปรียบเทียบข้อมูลที่ได้	
แสดงถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการซื้อการจ้างในงานก่อสร้างของหน่วยงานทาง	
ภาครัฐของทั้งทางเจ้าหน้าที่พัสดุของหน่วยงานภาครัฐและทางผู้ค้ากับทางภาครัฐ..	50

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 (ต่อ)	
ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางขั้นตอนที่จะช่วยลดผลกระทบในขั้นตอนการจัดซื้อจัดจ้าง เพื่อให้เกิดความรวดเร็วในงานก่อสร้างของหน่วยงานภาครัฐ....	68
5 สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ.....	75
สรุปผลการวิจัย.....	75
ข้อเสนอแนะในการวิจัยในอนาคต.....	77
บรรณานุกรม.....	78
ภาคผนวก.....	82
ภาคผนวก ก.....	83
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	100

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 โครงสร้างงบประมาณประจำปี พ.ศ. 2558–2559.....	6
2 การจัดสรรงบประมาณตามงบรายจ่าย ปีงบประมาณ พ.ศ.2558–2559.....	7
3 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้สัมภาษณ์.....	50
4 ข้อมูลผลกระทบที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการในการซื้อการจ้างในโครงการ ก่อสร้างของหน่วยงานภาครัฐ.....	51
5 ผลกระทบที่เกิดขึ้นในการซื้อการจ้างโดยวิธีตกลงราคา.....	52
6 ผลกระทบที่เกิดขึ้นในการซื้อการจ้างโดยวิธีสอบราคา.....	53
7 ผลกระทบที่เกิดขึ้นในการซื้อการจ้างโดยวิธีประกวดราคา.....	55
8 ผลกระทบที่เกิดขึ้นในการซื้อการจ้างโดยวิธีพิเศษ.....	56
9 ผลกระทบที่เกิดขึ้นในการซื้อการจ้างโดยวิธีกรณีพิเศษ.....	57
10 ผลกระทบที่เกิดขึ้นในการซื้อการจ้างโดยวิธีทางอิเล็กทรอนิกส์.....	59
11 ผลกระทบที่เกิดขึ้นในการซื้อการจ้างโดยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์.....	61
12 ผลกระทบที่เกิดขึ้นในการจ้างออกแบบและควบคุมงาน.....	63
13 ความแตกต่างในการซื้อการจ้างแต่ละวิธีตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย การพัสดุ.....	65
14 แนวทางขั้นตอนที่ช่วยลดผลกระทบในขั้นตอนการซื้อการจ้าง.....	68

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 ขั้นตอนการศึกษาวิจัย.....	22
2 พัฒนาการของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุจากอดีตจนถึงปัจจุบัน.....	27
3 ขั้นตอนการซื้อการจ้างโดยวิธีตกลงราคา.....	28
4 ขั้นตอนการซื้อการจ้างโดยวิธีสอบราคา.....	30
5 ขั้นตอนการซื้อการจ้างโดยวิธีประกวดราคา.....	31
6 ขั้นตอนการซื้อการจ้างโดยวิธีพิเศษ.....	32
7 ขั้นตอนการซื้อการจ้างโดยวิธีกรณีพิเศษ.....	34
8 ขั้นตอนการซื้อการจ้างด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-auction).....	35
9 ขั้นตอนการซื้อการจ้างด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding).....	39
10 การเข้าสู่ระบบ e-GP.....	40
11 การเพิ่มโครงการในระบบ e-GP.....	40
12 ร่างเอกสารประกวดราคาในระบบจัดซื้อจัดจ้าง.....	41
13 เอกสารประกาศเชิญชวนในระบบ e-GP.....	42
14 ระบบ e-GP ของผู้ค้ากับภาครัฐ.....	42
15 การเสนอราคาของผู้ค้ากับภาครัฐ.....	43
16 ขั้นตอนการจ้างออกแบบและควบคุมงานโดยวิธีตกลง.....	44
17 ขั้นตอนการจ้างออกแบบและควบคุมงานโดยวิธีคัดเลือก.....	46
18 ขั้นตอนการจ้างออกแบบและควบคุมงานโดยวิธีคัดเลือกแบบจำกัดข้อกำหนด.....	47
19 ขั้นตอนการจ้างออกแบบและควบคุมงานโดยวิธีพิเศษ.....	49
20 ผู้เกี่ยวข้องกับการซื้อการจ้างภาครัฐ.....	63

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

โครงการก่อสร้างของหน่วยงานรัฐนั้น มีกระบวนการหลายขั้นตอนกว่าจะทำให้โครงการก่อสร้างสำเร็จได้ โดยแต่ละขั้นตอนนับจากก่อนการก่อสร้างและในระหว่างก่อสร้างจะมีกระบวนการที่ซับซ้อนในเกือบทุกขั้นตอน มีการตรวจสอบอย่างละเอียดเพื่อให้เกิดความโปร่งใส แต่ทำให้กระบวนการที่จะเกิดโครงการก่อสร้างของหน่วยงานรัฐอาจเกิดความล่าช้าตามมา ซึ่งในการที่โครงการก่อสร้างของภาครัฐจะเกิดขึ้นต้องเริ่มกระบวนการวางแผนโครงการตามความต้องการของทางหน่วยงานของรัฐนั้นๆ เพื่อทำการขอตั้งงบประมาณก่อสร้างประจำปีต่อหน่วยงาน เมื่อได้งบประมาณแล้วจึงจะเตรียมการทำการซื้อการจ้างเพื่อให้ได้มาซึ่งงานที่ตรงตามงบประมาณไว้ โดยการซื้อการจ้างนั้นแบ่งออกเป็นอีกหลายรูปแบบขึ้นอยู่กับงบประมาณโครงการนั้นๆ หลังจากได้ผู้รับจ้างจากการซื้อการจ้างก็จะเข้าสู่กระบวนการของการทำสัญญาและการบริหารโครงการก่อสร้างต่อไปจนโครงการนั้นแล้วเสร็จ โดยกระบวนการของการซื้อการจ้าง เป็นขั้นตอนที่ละเอียดอ่อนเกี่ยวข้องกับหลายส่วนงานในองค์กรของภาครัฐ ทำให้กระบวนการนี้จำเป็นต้องทำการศึกษาอย่างละเอียดเพื่อที่จะเป็นประโยชน์สูงสุดต่อหน่วยงานภาครัฐ

ขั้นตอนในการซื้อการจ้างเป็นกระบวนการหนึ่งที่ทำให้โครงการก่อสร้างอาจเริ่มต้นได้ช้ากว่าที่ควรจะเป็น เพราะมีความซับซ้อนและต้องใช้ความละเอียดรอบคอบในแต่ละขั้นตอนของการดำเนินงาน จึงทำให้การดำเนินงานในลำดับต่อไปเกิดขึ้นได้ช้าต่อเนื่อง โดยปัจจุบันขั้นตอนการซื้อการจ้าง ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.2535 (แก้ไขเพิ่มเติม) (ราชกิจจานุเบกษา 2535: 13-70) นั้นมี 6 วิธี ได้แก่ 1.วิธีตกลงราคา คือ การซื้อหรือการจ้างครั้งหนึ่ง ซึ่งมีราคาไม่เกิน 100,000 บาท 2.วิธีสอบราคา คือ การซื้อหรือการจ้างครั้งหนึ่ง ที่มีราคาเกิน 100,000 บาท แต่ไม่เกิน 2,000,000 บาท 3.วิธีประกวดราคา คือ การซื้อหรือการจ้างครั้งหนึ่ง ซึ่งมีราคาเกิน 2,000,000 บาท 4.วิธีพิเศษ คือ การซื้อหรือการจ้าง ซึ่งมีราคาเกิน 100,000 บาท ซึ่งส่วนมากจะซื้อหรือจ้างเป็นงานเร่งด่วน หากล่าช้าอาจจะเสียหายแก่ทางราชการ หรือเป็นการซื้อหรือจ้างที่กระทำโดยวิธีอื่นแล้วไม่ได้ผลดี 5.วิธีกรณีพิเศษ คือ การซื้อหรือการจ้างจากส่วนราชการ หน่วยงานตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นหน่วยงานอื่นซึ่งมีกฎหมายบัญญัติให้มีฐานะเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่นหรือรัฐวิสาหกิจ และ 6.วิธีประกวดราคาด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ คือ การซื้อ

หรือการจ้าง ซึ่งมีราคาเกิน 2,000,000 บาท ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ.2549 โดยเริ่มใช้ตั้งแต่วันที่ 1 ก.พ.2549 เป็นต้นมา

ในปี 2559 ได้มีการเพิ่มวิธีการซื้อการจ้างขึ้นใหม่อีก 2 วิธี (ราชกิจจานุเบกษา 2558: 1-19) คือ 1.วิธีตลาดอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Market : e - market) คือ การจัดหาพัสดุตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ด้วยวิธีการซื้อหรือการจ้างที่มีรายละเอียดคุณลักษณะที่ไม่ซับซ้อน เป็นสินค้าหรือบริการทั่วไป มีมาตรฐาน ซึ่งกำหนดให้ส่วนราชการจัดซื้อสินค้าหรืองานจ้างที่กำหนดไว้ในระบบ e - catalog โดยให้ผู้ขาย ผู้ให้บริการหรือผู้รับจ้างเสนอราคาผ่านทางระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Government Procurement : e - GP) ของกรมบัญชีกลาง และ 2.วิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Bidding: e - bidding) คือการจัดหาพัสดุตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติมด้วยวิธีการซื้อหรือการจ้างที่มีรายละเอียดคุณลักษณะที่มีความซับซ้อน มีเทคนิคเฉพาะ หรือเป็นสินค้าหรือบริการที่ไม่ได้กำหนดไว้ในระบบ e - catalog โดยให้ผู้ขายผู้ให้บริการหรือผู้รับจ้าง เข้ายื่นประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ผ่านทางระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP) ของกรมบัญชีกลาง โดยแต่ละอย่างของการจัดซื้อจัดจ้างจะมีกระบวนการที่แตกต่างกันในแต่ละวิธี ทำให้อาจเกิดข้อผิดพลาดขึ้นได้ อย่างไรก็ตามหนังสือกำหนดวงเงินวิธีการหาพัสดุโดยยกเว้นการปฏิบัติงานตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ที่ กค. (กwp) 0405.2/ว 315 ลงวันที่ 16 สิงหาคม 2559 (คณะกรรมการว่าด้วยการพัสดุ 2559: 1,2) ได้มีการเพิ่มวงเงินการซื้อการจ้างเป็นการชั่วคราว โดยวิธีตกลงราคา คือ การซื้อหรือการจ้างครั้งหนึ่ง ซึ่งมีราคาไม่เกิน 500,000 บาท วิธีสอบราคา คือ การซื้อหรือการจ้างครั้งหนึ่ง ซึ่งมีราคาเกิน 500,000 บาท แต่ไม่เกิน 2,000,000 บาท และวิธีพิเศษ คือ การซื้อหรือการจ้าง ซึ่งมีราคาเกิน 500,000 บาท เพื่อให้การซื้อการจ้างเป็นไปอย่างคล่องตัวและเพื่อให้การเบิกจ่ายของส่วนราชการโดยเฉพาะแผนงาน/โครงการขนาดเล็กเป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล ส่งผลให้มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจระยะสั้นรวมถึงมาตรการเร่งรัดการเบิกจ่ายของส่วนราชการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า การซื้อการจ้างนั้นมีการแบ่งเป็นหลายกระบวนการจึงทำให้มีความซับซ้อนทำให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องนั้นเกิดความสับสนและปฏิบัติงานผิดพลาด เกิดความล่าช้า ทำให้มีผลกระทบต่อกระบวนการเริ่มโครงการก่อสร้าง เพราะฉะนั้นกระบวนการในการซื้อการจ้างให้ได้ว่าซึ่งผู้รับจ้างต้องทำการวิเคราะห์ทั้งระบบเพื่อทำการปรับปรุงให้เพิ่มประสิทธิภาพในการซื้อการ

จ้างเพื่อให้ได้มาซึ่งสัญญาของโครงการก่อสร้าง เพื่อให้โครงการสำเร็จในเวลาที่เหมาะสม เกิดประโยชน์สูงสุดต่อทางราชการ

1.2 ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. ศึกษากระบวนการในขั้นตอนการจัดซื้อจัดจ้างในงานก่อสร้างของหน่วยงานทางภาครัฐ
2. ศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการซื้อการจ้างในงานก่อสร้างของหน่วยงานทางภาครัฐ
3. เสนอแนวทางขั้นตอนที่จะช่วยลดผลกระทบในขั้นตอนการจัดซื้อจัดจ้าง เพื่อให้เกิดความรวดเร็วในงานก่อสร้างของหน่วยงานภาครัฐ

1.3 ขอบเขตการวิจัย

1.3.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ทำการศึกษาในกลุ่มบุคลากรของหน่วยงานรัฐที่มีหน้าที่เกี่ยวกับขั้นตอนการซื้อการจ้าง เท่านั้น เช่น เจ้าหน้าที่งานพัสดุของหน่วยงานภาครัฐและกลุ่มเอกชนผู้ค้ากับทางภาครัฐ

1.3.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ทำการศึกษาโครงการที่เกี่ยวกับการซื้อการจ้างในงานก่อสร้างของทางภาครัฐ เท่านั้นโดยวิจัยจากหน่วยงานต่างๆ ในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และบริษัทเอกชนที่ทำการซื้อการจ้างกับทางภาครัฐ

1.3.3 ตัวแปรที่ศึกษา

ทำการศึกษาเฉพาะขั้นตอนในการซื้อการจ้างที่มีผลกระทบทำให้เกิดปัญหาในงานก่อสร้างของหน่วยงานภาครัฐเท่านั้น โดยทำการศึกษาการซื้อการจ้างเพื่อให้ได้มาซึ่งผู้รับจ้างงานก่อสร้างรวม 6 วิธี คือ วิธีตกลงราคา วิธีสอบราคา วิธีประกวดราคา วิธีพิเศษ วิธีกรณีพิเศษ และวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งรวมถึงการจ้างออกแบบและจ้างควบคุมงาน ซึ่งมีอย่างละ 4 วิธีคือ วิธีตกลง วิธีคัดเลือก วิธีคัดเลือกแบบจำกัดข้อกำหนด และวิธีพิเศษ

1.4 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ทำการศึกษาโดยวิธีการสัมภาษณ์และแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อเก็บข้อมูลจากบุคลากรของหน่วยงานรัฐที่มีหน้าที่เกี่ยวกับขั้นตอนการซื้อการจัดจ้างในโครงการก่อสร้างของหน่วยงานภาครัฐและบริษัทเอกชนที่ทำการซื้อการจัดจ้าง เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลมาทำการวิเคราะห์ทางสถิติหากระบวนการที่ทำให้เกิดผลกระทบในขั้นตอนการซื้อการจัดจ้างในโครงการก่อสร้าง ก่อนสรุปประเมินผลต่างๆ ที่ได้จากการเก็บข้อมูลเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1.5 ประโยชน์ของผลการวิจัย

1. ทราบถึงกระบวนการในขั้นตอนการจัดซื้อจัดจ้างที่มีผลต่อหน่วยงานของภาครัฐในโครงการก่อสร้าง
2. ทราบถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการซื้อการจัดจ้างในงานก่อสร้างของหน่วยงานทางภาครัฐ
3. ทราบถึงแนวทางขั้นตอนที่จะช่วยลดผลกระทบในขั้นตอนการจัดซื้อจัดจ้าง เพื่อให้เกิดความรวดเร็วในงานก่อสร้างของหน่วยงานภาครัฐ
4. สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการปรับลดผลกระทบในขั้นตอนกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างของโครงการก่อสร้างของหน่วยงานของภาครัฐ

บทที่ 2

ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ในบทนี้จะเป็นการนำเสนอทฤษฎีและงานวิจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดรูปแบบและวิธีการศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการซื้อการจ้าง หลากหลายกระบวนการขั้นตอนในงานก่อสร้างของหน่วยงานภาครัฐ เพื่อให้เกิดกระบวนการที่ทำให้เกิดความสำเร็จในทุกกระบวนการ ดังนั้นจึงทำการศึกษาค้นคว้าปัจจัยต่างๆ ที่มีผลกระทบต่องานก่อสร้างในหน่วยงานของภาครัฐ

งบประมาณของภาครัฐของประเทศไทยที่มีทำการซื้อการจ้างในแต่ละปีนั้นมีมูลค่าที่สูงมาก โดยในปีงบประมาณ พ.ศ.2559 ได้กำหนดวงเงินงบประมาณ จำนวน 2,720,000 ล้านบาท แสดงดังตาราง 1 หรือคิดเป็นร้อยละ 19.3 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ เพื่อให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่น มีงบประมาณรายจ่ายเพียงพอในการขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศให้สอดคล้องกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน โดยกำหนดรายได้สุทธิจำนวน 2,330,000 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 16.5 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ และกำหนดวงเงินกู้เพื่อชดเชยการขาดดุลงบประมาณ จำนวน 390,000 ล้านบาท

งบประมาณที่ภาครัฐจัดสรรเป็นงบลงทุนในปีงบประมาณ พ.ศ.2559 นั้นมีมูลค่า 421,871 ล้านบาทหรือร้อยละ 15.5 ซึ่งงบประมาณในส่วนนี้จะใช้ในการซื้อการจ้าง แสดงดังตาราง 2 ซึ่งแสดงรายละเอียดของงบประมาณประจำปี พ.ศ.2558 และ พ.ศ.2559 พบว่างบลงทุนในปี พ.ศ.2559 มีจำนวนสูงขึ้นสูงเพิ่มขึ้นถึง ร้อยละ 18.50 จากงบประมาณปี พ.ศ.2558

ตาราง 1 โครงสร้างงบประมาณประจำปี พ.ศ.2558-2559

หน่วย : ล้านบาท

โครงสร้างงบประมาณ	ปีงบประมาณ 2559		ปีงบประมาณ 2558	
	จำนวน	เพิ่ม/ลด ร้อยละ	จำนวน	เพิ่ม/ลด ร้อยละ
1. วงเงินงบประมาณรายจ่าย	2,720,000.0	5.6	2,575,000.0	2.0
(สัดส่วนต่อ GDP)	19.3		19.1	
- รายจ่ายประจำ	2,100,117.9	3.6	2,027,858.8	0.5
(สัดส่วนต่องบประมาณ)	77.2		78.7	
- รายจ่ายเพื่อชดใช้เงินคงคลัง	11,536.1	-67.7	41,965.4	212.6
(สัดส่วนต่องบประมาณ)	0.5		1.6	
- รายจ่ายลงทุน	544,354.3	21.1	449,475.8	1.9
(สัดส่วนต่องบประมาณ)	20.0		17.5	
- รายจ่ายชำระคืนต้นเงินกู้	61,991.7	7.5	55,700.0	5.4
(สัดส่วนต่องบประมาณ)	2.3		2.2	
2. รายรับ	2,720,000.0	5.6	2,575,000.0	2.0
(สัดส่วนต่อ GDP)	19.3		19.1	
- รายได้	2,330,000.0	0.2	2,325,000.0	2.2
- เงินกู้	390,000.0	56.0	250,000.0	-
3. ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ	14,123,600.0	5.0	13,143,000.0	2.3
(GDP)				

ที่มา: สำนักงบประมาณ สำนักนายกรัฐมนตรี. (2559). งบประมาณโดยสังเขป ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2559. 2559: 5.

ตาราง 2 การจัดสรรงบประมาณตามงบรายจ่าย ปีงบประมาณ พ.ศ.2558-2559

หน่วย : ล้านบาท

งบรายจ่าย	ปีงบประมาณ		ปีงบประมาณ 2558 เทียบกับ ปีงบประมาณ 2559	
	2559	2558	จำนวน	ร้อยละ
1. งบบุคลากร (สัดส่วนต่องบประมาณ)	637,561.1 23.4	617,089.9 24.0	20,446.2	3.3
2. งบดำเนินงาน (สัดส่วนต่องบประมาณ)	233,497.9 8.6	234,520.6 9.1	-1,023.3	-0.4
3. งบลงทุน (สัดส่วนต่องบประมาณ)	421,871.9 15.5	356,122.2 13.8	65,749.7	18.5
4. งบเงินอุดหนุน (สัดส่วนต่องบประมาณ)	770,332.1 28.3	718,181.1 27.9	52,151.0	7.3
5. งบรายจ่ายอื่น (สัดส่วนต่องบประมาณ)	656,762.6 24.2	649,086.2 25.2	7,676.4	1.2
รวม	2,720,000.0	2,575,000.0	145,000.0	5.6
หมายเหตุ :				
งบบุคลากร	รายจ่ายเพื่อการบริหารงานบุคลากรภาครัฐ เช่น เงินเดือน ค่าจ้างประจำ ค่าจ้างชั่วคราว			
งบดำเนินงาน	รายจ่ายเพื่อการบริหารและดำเนินงาน เช่น ค่าตอบแทน ใช้สอย วัสดุ และสาธารณูปโภค			
งบลงทุน	รายจ่ายเพื่อการลงทุน เช่น ครุภัณฑ์ ที่ดิน สิ่งก่อสร้าง และค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้อง			
งบเงินอุดหนุน	รายจ่ายเพื่อช่วยเหลือ สนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน และนิติบุคคลต่างๆ ซึ่งจำแนกรายจ่ายเป็นงบบุคลากร งบดำเนินงาน และงบลงทุน			
งบรายจ่ายอื่น	รายจ่ายที่ไม่เข้าลักษณะงบรายจ่ายใด หรือสำนักงานงบประมาณกำหนดให้ใช้จ่ายจากงบรายจ่ายนี้ ซึ่งจำแนกรายจ่ายเป็นงบบุคลากร งบดำเนินงาน และงบลงทุน			

ที่มา: สำนักงานงบประมาณ สำนักนายกรัฐมนตรี. (2559). งบประมาณโดยสังเขป ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2559. 2559: 31.

การซื้อการจ้าง

การซื้อการจ้าง หมายถึง การซื้อการจ้างตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ราชกิจจานุเบกษา 2535: 13-70) รวมถึงระเบียบที่รัฐวิสาหกิจ/หน่วยงานอื่นของรัฐที่ใช้ดำเนินการการซื้อการจ้างหรือการจัดหาพัสดุ โดยขั้นตอนการดำเนินการซื้อการจ้างจะมีดังนี้

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.2535 แก้ไขเพิ่มเติม ถึงฉบับที่ 6 พ.ศ. 2545 เป็นระเบียบที่วางหลักเกณฑ์การควบคุมขั้นตอนกระบวนการจัดหาพัสดุและบริการต่าง ๆ เพื่อประโยชน์ในการให้ได้มาซึ่งพัสดุสำหรับใช้งานได้อย่างเพียงพอ คุ่มค่าและมีประสิทธิภาพตามความต้องการของส่วนราชการ ตั้งแต่การสำรวจความต้องการใช้พัสดุ การรายงานขอเสนอซื้อจ้าง การอนุมัติให้จัดซื้อจัดจ้าง การทำสัญญา การตรวจรับพัสดุ ไปจนถึงขั้นตอนเพื่อเตรียมการเบิกจ่ายเงินให้แก่ผู้ขาย ผู้รับจ้าง ที่เป็นเจ้าหน้าที่ของส่วนราชการที่ได้กำหนดผูกพันตามสัญญาซื้อ สัญญาจ้างทำของ การลงทะเบียนควบคุมและการจำหน่ายพัสดุระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 แก้ไขเพิ่มเติม ถึงฉบับที่ 6 พ.ศ.2545

การจัดหา กำหนดวิธีการและขั้นตอนปฏิบัติในการจัดหา ดังนี้

การจัดหาพัสดุให้ดำเนินการโดยเปิดเผย โปร่งใส และเปิดโอกาสให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม การจัดทำเอง ให้หัวหน้าส่วนราชการแต่งตั้งผู้ควบคุมรับผิดชอบในการจัดทำเองและแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจการปฏิบัติงาน โดยมีคุณสมบัติและหน้าที่เช่นเดียวกับคณะกรรมการตรวจการจ้าง

การซื้อการจ้างให้ใช้พัสดุที่ผลิตในประเทศและกิจการของคนไทย ซึ่งกำหนดวิธีซื้อและวิธีจ้างให้กระทำได้ 6 วิธี ได้แก่ วิธีตกลงราคา วิธีสอบราคา วิธีประกวดราคา วิธีพิเศษ วิธีกรณีพิเศษ และวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งการซื้อหรือการจ้าง จะกระทำตามวิธีใดพิจารณาจากวงเงินที่จะซื้อหรือจ้างในแต่ละครั้ง โดยห้ามแบ่งซื้อแบ่งจ้าง

การจ้างที่ปรึกษาเป็นการจ้างบริการจากที่ปรึกษา แต่ไม่รวมถึงการจ้างออกแบบและควบคุมงานก่อสร้างอาคารด้วยเงินงบประมาณ โดยกำหนดหลักเกณฑ์การจ้างที่ปรึกษาให้ส่วนราชการที่ใช้เงินงบประมาณจ้างที่ปรึกษาไทยที่จดทะเบียนไว้กับศูนย์ข้อมูลของที่ปรึกษากระทรวงการคลังเป็นหลัก เว้นแต่ได้รับการยืนยันจากศูนย์ข้อมูลของที่ปรึกษากระทรวงการคลังว่าไม่มีที่ปรึกษาไทย หรือมีที่ปรึกษาไทยแต่มีความจำเป็นที่จะไม่จ้าง ส่วนราชการจะต้องขออนุญาตต่อคณะกรรมการว่าด้วยการพัสดุ ซึ่งการจ้างที่ปรึกษากระทำได้ 2 วิธี ได้แก่ วิธีตกลงและวิธีคัดเลือก

การจ้างออกแบบและควบคุมงาน เป็นการจ้างบริการจากบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลที่ประกอบธุรกิจบริการด้านงานออกแบบและควบคุมงานก่อสร้างอาคารด้วยเงินงบประมาณ กำหนดวิธีการให้กระทำได้ 4 วิธี ได้แก่ วิธีตกลง วิธีคัดเลือก วิธีคัดเลือกแบบจำกัดข้อกำหนด และวิธีพิเศษ ซึ่งการจ้าง จะกระทำตามวิธีใดให้พิจารณาจากวงเงินที่จะจ้างในแต่ละครั้งและเหตุผลความจำเป็น

การจ้างให้หมายความรวมถึง การจ้างทำของและการรับขนตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และการจ้างเหมาบริการ แต่ไม่รวมถึงการจ้างลูกจ้างของส่วนราชการตามระเบียบของกระทรวงการคลัง การรับขนในการเดินทางไปราชการตามกฎหมายว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการ การจ้างที่ปรึกษา การจ้างออกแบบและควบคุมงาน และการจ้างแรงงานตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

วิธีจ้างแบ่งออกเป็น 6 วิธี ได้แก่

1. วิธีตกลงราคา ได้แก่ การจ้างครั้งหนึ่งซึ่งมีราคาไม่เกิน 100,000 บาท
2. วิธีสอบราคา ได้แก่ การจ้างครั้งหนึ่งซึ่งมีราคาเกิน 100,000 บาท แต่ไม่เกิน 2,000,000 บาท
3. วิธีประกวดราคา ได้แก่ การจ้างครั้งหนึ่งซึ่งมีราคาเกิน 2,000,000 บาท
4. วิธีพิเศษ ได้แก่ การจ้างครั้งหนึ่งซึ่งมีราคาเกิน 100,000 บาท ให้กระทำได้เฉพาะกรณีหนึ่งกรณีใด คือ 1) เป็นงานที่ต้องจ้างช่างผู้มีฝีมือโดยเฉพาะหรือผู้มีความชำนาญเป็นพิเศษ 2) เป็นงานจ้างซ่อมพัสดุที่จำเป็นต้องถอดตรวจให้ทราบความชำรุดเสียหายเสียก่อนจึงจะประมาณค่าซ่อมได้ เช่น งานจ้างซ่อมเครื่องจักร เครื่องมือกล เครื่องยนต์ เครื่องไฟฟ้าหรือเครื่องอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น 3) เป็นงานที่ต้องกระทำโดยเร่งด่วน หากล่าช้าอาจจะเสียหายแก่ราชการ 4) เป็นงานที่ต้องปกปิดเป็นความลับของทางราชการ 5) เป็นงานที่จำเป็นต้องจ้างเพิ่ม ในสถานการณ์ที่จำเป็นหรือเร่งด่วน หรือเพื่อประโยชน์ของส่วนราชการ และจำเป็นต้องจ้างเพิ่ม (Repeat Order) และ 6) เป็นงานที่ได้ดำเนินการจ้างโดยวิธีอื่นแล้วไม่ได้ผลดี
5. วิธีกรณีพิเศษ ได้แก่ การจ้างจากส่วนราชการ หน่วยงานตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น หน่วยงานอื่นซึ่งมีกฎหมายบัญญัติให้มีฐานะเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น หรือรัฐวิสาหกิจ คือ 1) เป็นผู้ทำงานจ้างนั่นเองและนายกรัฐมนตรีอนุมัติให้ซื้อหรือจ้าง 2) มีกฎหมายหรือ มติคณะรัฐมนตรีกำหนดให้จ้างและกรณีนี้ให้รวมถึงหน่วยงานอื่นที่มีกฎหมายหรือมติคณะรัฐมนตรีกำหนดด้วย
6. วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ (e – auction) วิธีการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e – auction) หมายความว่า การแข่งขันเสนอราคาด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์การประมูลด้วยระบบ

อิเล็กทรอนิกส์ดำเนินการได้ 2 วิธี ดังต่อไปนี้ 1) ประมูลแบบเปิดราคา (Reverse Auction) เป็นการประมูลแข่งขันเสนอราคาต่ำสุด โดยแสดงตัวเลขที่มีการเสนอราคาแต่ไม่แสดงว่าผู้ใดเป็นผู้เสนอราคา 2) ประมูลแบบปิดราคา (Sealed Bid Auction) เป็นการประมูลแข่งขันเสนอราคาต่ำสุด โดยแสดงชื่อผู้เสนอราคาต่ำสุดแต่ไม่แสดงตัวเลขที่มีการเสนอราคา การจ้างแต่ละครั้งที่มีวงเงินรวมเกินสองล้านบาท ให้ใช้การประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ แต่ส่วนราชการใดเห็นสมควรจะใช้การประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์สำหรับการซื้อหรือการจ้างที่มีวงเงินรวมไม่เกินสองล้านบาทก็ได้

ล่วงถึงปัจจุบันในปี พ.ศ.2558 ได้มีการเพิ่มวิธี แนวทางในการจัดหาพัสดุด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding) เพิ่มขึ้น

การจ้างออกแบบและควบคุมงานหมายความว่า การจ้างบริการจากนิติบุคคลหรือบุคคลธรรมดา ที่ประกอบธุรกิจบริการ ด้านงานออกแบบและควบคุมงานก่อสร้างอาคารด้วยเงินงบประมาณการจ้างออกแบบและควบคุมงาน กระทำได้ 4 วิธี ได้แก่ วิธีตกลง วิธีคัดเลือก วิธีคัดเลือกแบบจำกัดข้อกำหนด และวิธีพิเศษ

การจ้างที่ปรึกษา หมายความว่า การจ้างบริการจากที่ปรึกษา แต่ไม่รวมถึงการจ้างออกแบบและควบคุมงานก่อสร้างอาคารด้วยเงินงบประมาณการจ้างที่ปรึกษา กระทำได้ 2 วิธี ได้แก่ วิธีตกลง และวิธีคัดเลือก

การซื้อการจ้างโดยวิธีตกลงราคา

การซื้อหรือการจ้างโดยวิธีตกลงราคาได้แก่ การซื้อการจ้างครั้งหนึ่งซึ่งมีราคาไม่เกิน 100,000 บาท การซื้อการจ้างโดยวิธีตกลงราคา แบ่งออกเป็น 2 กรณี

1. การซื้อการจ้างวิธีตกลงราคา กรณีปกติ

การจัดหาพัสดุ ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในแต่ละขั้นตอนของการจัดหา จะต้องพิจารณาเพื่อความคุ้มค่าในการใช้จ่ายเงิน (Value for Money) ความโปร่งใส (Transparency) ความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (Efficiency and Effectiveness) และความรับผิดชอบต่อผลสำเร็จของงาน (Accountability) และต้องดำเนินงานโดยเปิดเผย โปร่งใส และเปิดโอกาสให้มีการแข่งขันกันอย่างเป็นธรรม โดยคำนึงถึงคุณสมบัติและความสามารถของผู้เสนอราคาหรือผู้เสนองาน เว้นแต่กรณีที่มีลักษณะเป็นการเฉพาะอันเป็นการยกเว้นที่กำหนดไว้ในระเบียบ

2. การซื้อการจ้างวิธีตกลงราคา กรณีจำเป็นเร่งด่วน

เป็นการจัดซื้อจัดจ้างที่เกิดขึ้นโดยไม่ได้คาดหมายไว้ก่อน และไม่อาจดำเนินการตามแผนปกติได้ทันตามความต้องการใช้พัสดุ

การซื้อการจ้างโดยวิธีการสอบราคา

การซื้อหรือการจ้างโดยวิธีสอบราคา ได้แก่ การซื้อหรือจ้างครั้งหนึ่งซึ่งมีราคาเกิน 100,000 บาท แต่ไม่เกิน 2,000,000 บาท ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม แต่ในปัจจุบันได้มีการปรับเปลี่ยนเป็นการชั่วคราวตามหนังสือคณะกรรมการว่าด้วยการพัสดุ ด่วนที่สุด กค (กวพ) 0405.2/ว 315 โดยการซื้อหรือการจ้างโดยวิธีตกลงราคา ได้แก่ การซื้อหรือการจ้างครั้งหนึ่ง ซึ่งซึ่งมีราคาเกิน 500,000 บาท แต่ไม่เกิน 2,000,000 บาท

การซื้อการจ้างโดยวิธีการประกวดราคา

การจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีประกวดราคา แบ่งออกเป็น 2 กรณี ได้แก่

1. การประกวดราคาแบบทั่วไป
2. การประกวดราคา แบบ 2 ซอง

การจัดซื้อจัดจ้างที่มีวงเงินเกินกว่า 2,000,000 บาท ให้ดำเนินการโดยวิธีระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e – auction)

การซื้อการจ้างโดยวิธีพิเศษ

การซื้อหรือการจ้างโดยวิธีพิเศษ ได้แก่ การซื้อหรือการจ้างครั้งหนึ่งซึ่งมีราคาเกิน 100,000 บาทแต่จะดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างได้จะต้องอยู่ในเงื่อนไขที่กำหนด

การซื้อการจ้างโดยวิธีกรณีพิเศษ

การซื้อหรือการจ้างโดยวิธีกรณีพิเศษ ได้แก่ การซื้อหรือการจ้างจากส่วนราชการ หน่วยงานตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น หน่วยงานอื่นซึ่งมีกฎหมายบัญญัติให้มีฐานะเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่นหรือรัฐวิสาหกิจเฉพาะกรณี ดังต่อไปนี้

1. เป็นผู้ผลิตพัสดุหรือทำงานจ้างนั่นเองและนายกรัฐมนตรีอนุมัติให้ซื้อหรือจ้าง
2. มีกฎหมายหรือมติคณะรัฐมนตรีกำหนดให้ซื้อหรือจ้าง และรวมถึงหน่วยงานอื่นที่มีกฎหมายหรือมติคณะรัฐมนตรีกำหนดไว้ด้วยการดำเนินการจัดหาพัสดุการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีกรณีพิเศษเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่พัสดุ คณะกรรมการที่ได้รับการแต่งตั้งจากหัวหน้าส่วนราชการ ให้ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีกรณีพิเศษ ตามที่หัวหน้าส่วนราชการได้ให้ความเห็นชอบรายงานการขอซื้อของจ้างโดยวิธีกรณีพิเศษที่เจ้าหน้าที่พัสดุนำเสนอผ่านหัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุ

การซื้อการจ้างโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-auction)

โดยในปี พ.ศ.2549 ได้มีการออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุด้วยวิธีทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ.2549 การซื้อการจ้างด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ หรือเรียกว่าการประมูลอิเล็กทรอนิกส์แบบออนไลน์ (e-Auction) เป็นกระบวนการประมูลซื้อขายสินค้าหรือผลิตภัณฑ์โดย

การนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้เพื่อจัดการระบบการประมูลอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการลดค่าใช้จ่ายและเพิ่มขีดความสามารถในการจัดหาและจัดจำหน่ายสินค้าและผลิตภัณฑ์ ซึ่งให้ใช้ในการจัดหาพัสดุของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน และหน่วยงานอื่นของรัฐ สำหรับการจัดหาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้อยู่ในอำนาจของกระทรวงมหาดไทย พิจารณาดำเนินการ โดยใช้สำหรับการจัดหาพัสดุที่มีมูลค่าตั้งแต่ 2 ล้านบาทขึ้นไป

การซื้อการจ้างโดยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding)

จนถึงปัจจุบัน ในปี พ.ศ.2558 ได้มีการเพิ่มวิธีแนวทางในการจัดหาพัสดุด้วยวิธีตลาดอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Market : e – market) และด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Bidding : e – bidding) (ราชกิจจานุเบกษา 2558: 1) โดยถือปฏิบัติมาตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2558 ซึ่งในอนาคตอันใกล้ภาครัฐมีแนวทางที่จะจัดทำกฎหมายปรับปรุงการซื้อการจ้างออกมาระดับจากระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุเป็นกฎหมายพระราชบัญญัติการซื้อการจ้าง เพื่อให้การซื้อจ้างของหน่วยงานภาครัฐเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส ตรวจสอบได้ ลดปัญหาการทุจริตในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างและมีมาตรฐานเดียวกัน

การจ้างออกแบบและควบคุมงาน

การจ้างออกแบบและควบคุมงาน หมายความว่า การจ้างบริการจากนิติบุคคลหรือบุคคลธรรมดาที่ประกอบธุรกิจบริการด้านงานออกแบบและควบคุมงานก่อสร้างอาคาร ด้วยเงินงบประมาณวิธีจ้างออกแบบและควบคุมงานการจ้างออกแบบและควบคุมงาน กระทำได้ 4 วิธี คือ

1. วิธีตกลง
2. วิธีคัดเลือก
3. วิธีคัดเลือกแบบจำกัดข้อกำหนด
4. วิธีพิเศษ

เมื่อหัวหน้าส่วนราชการให้ความเห็นชอบตามรายงานที่เสนอแล้ว ให้เจ้าหน้าที่พัสดุดำเนินการจ้างตามวิธีจ้างนั้นต่อไปได้

การจ้างโดยวิธีตกลง ได้แก่ การจ้างออกแบบและควบคุมงานที่ผู้ว่าจ้างเลือกจ้างผู้ให้บริการรายหนึ่งรายใด ซึ่งเคยทราบหรือเคยเห็นความสามารถแล้ว และเป็นผู้ให้บริการที่มีหลักฐานดีตามที่คณะกรรมการดำเนินการจ้างโดยวิธีตกลงได้พิจารณาเสนอแนะ ทั้งนี้ ให้ใช้กับการก่อสร้างที่มีวงเงินงบประมาณค่าก่อสร้างตามโครงการหนึ่งๆ ไม่เกิน 2,000,000 บาท ในการดำเนินการจ้างออกแบบและควบคุมงานโดยวิธีตกลงแต่ละครั้ง ให้หัวหน้าส่วนราชการแต่งตั้งกรรมการดำเนินการจ้างโดยวิธีตกลงขึ้นคณะหนึ่ง ซึ่งประกอบด้วยประธาน 1 คน และกรรมการอื่นอีกอย่างน้อย 2 คน ปกติให้เป็น

ข้าราชการตั้งแต่ระดับ 4 หรือเทียบเท่าขึ้นไปอย่างน้อย 1 คนและควรมีผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้ชำนาญในกิจการนี้เข้าร่วมเป็นกรรมการด้วย คณะกรรมการดังกล่าวต้องมีจำนวนไม่ต่ำกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนทั้งหมด จึงจะดำเนินการตามที่กำหนดไว้ได้ คณะกรรมการดำเนินการจ้างโดยวิธีตกลงมีหน้าที่พิจารณาข้อกำหนดของผู้ให้บริการตามที่กำหนดไว้ในส่วนนี้และให้รายงานผลการพิจารณาและความเห็น พร้อมด้วยเอกสารที่ได้รับไว้ทั้งหมดต่อหัวหน้าส่วนราชการผ่านหัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุ การจ้าง

วิธีคัดเลือกการจ้างโดยวิธีคัดเลือก ได้แก่ การจ้างออกแบบและควบคุมงาน โดยผู้ว่าจ้าง ประกาศเชิญชวนการว่าจ้าง และคณะกรรมการดำเนินการจ้างจะพิจารณาคัดเลือกผู้ให้บริการที่มีข้อกำหนดเหมาะสมที่สุดเพื่อดำเนินการว่าจ้างต่อไป ทั้งนี้ให้ใช้กับการก่อสร้างอาคารที่มีวงเงินงบประมาณค่าก่อสร้างตามโครงการหนึ่ง ๆ เกิน 2,000,000 บาท แต่ไม่เกิน 5,000,000 บาท ในการดำเนินการจ้างออกแบบและควบคุมงานโดยการจ้างโดยวิธีคัดเลือกแต่ละครั้ง ให้หัวหน้าส่วนราชการ แต่งตั้งกรรมการรับซองเสนองานและกรรมการดำเนินการจ้างโดยวิธีคัดเลือก คณะกรรมการรับซองเสนองาน ประกอบด้วยประธาน 1 คน และกรรมการอื่นอีกอย่างน้อย 2 คน ปกติให้เป็นข้าราชการ ตั้งแต่ระดับ 3 หรือเทียบเท่าขึ้นไป คณะกรรมการรับซองเสนองานการจ้างโดยวิธีคัดเลือกมีหน้าที่ ดังนี้ 1) รับซองเสนองานจากผู้ให้บริการ และบันทึกไว้ที่หน้าซองว่าเป็นผู้ให้บริการรายใดแล้ว ลงบัญชีไว้เป็นหลักฐาน 2) มอบซองเสนองานในสภาพเดิมต่อคณะกรรมการดำเนินการจ้างโดยวิธีคัดเลือกและเมื่อพ้นกำหนดเวลารับซองเสนองานแล้วห้ามรับซองเสนองานจากผู้ให้บริการรายหนึ่ง รายใดอีกเป็นอันขาด คณะกรรมการดำเนินการจ้างโดยวิธีคัดเลือก ประกอบด้วย ประธาน 1 คนและ กรรมการอื่นอีกอย่างน้อย 2 คน ปกติให้เป็นข้าราชการตั้งแต่ระดับ 4 หรือเทียบเท่าขึ้นไปอย่างน้อย 2 คน และควรมีผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้ชำนาญในกิจการนี้เข้าร่วมด้วยคณะกรรมการดำเนินการจ้างโดยวิธีคัดเลือก

การจ้างโดยวิธีคัดเลือกแบบจำกัดข้อกำหนด ได้แก่ การว่าจ้างออกแบบและควบคุมงานที่ผู้ว่าจ้างประกาศเชิญชวนการว่าจ้าง และคณะกรรมการดำเนินการจ้างโดยวิธีคัดเลือกแบบจำกัดข้อกำหนดพิจารณาคัดเลือกผู้ให้บริการที่เป็นนิติบุคคล โดยคำนึงถึงฐานะทางนิติบุคคล คุณวุฒิ และประวัติการทำงาน จำนวนสถาปนิกและหรือวิศวกรที่ประจำและไม่ประจำ หลักฐานแสดงผลงานที่ได้เคยปฏิบัติมาแล้วตลอดจนแนวความคิดในการออกแบบเพื่อดำเนินการจ้างต่อไป ทั้งนี้ ให้ใช้กับการก่อสร้างอาคารที่มีวงเงินงบประมาณค่าก่อสร้างตามโครงการหนึ่ง ๆ เกิน 5,000,000 บาท ในการดำเนินการจ้างออกแบบและควบคุมงานโดยวิธีการจ้างแบบจำกัดข้อกำหนดแต่ละครั้ง

ให้หัวหน้าส่วนราชการแต่งตั้งคณะกรรมการรับซอง และคณะกรรมการดำเนินการจ้างโดยวิธีคัดเลือกแบบจำกัดข้อกำหนด

การจ้างโดยวิธีพิเศษมี 2 ลักษณะดังนี้ 1) วิธีเลือกจ้าง ได้แก่ การจ้างออกแบบและควบคุมงานในกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วนและความมั่นคงของชาติ หากจะดำเนินการว่าจ้างตามวิธีอื่นดังกล่าวมาแล้วจะทำให้เกิดการล่าช้า เกิดความเสียหายแก่ทางราชการและความมั่นคงของประเทศชาติ ให้ปลัดกระทรวงมีอำนาจตกลงจ้างผู้ให้บริการรายหนึ่งรายใดตามที่พิจารณาเห็นสมควร 2) การว่าจ้างโดยการประกวดแบบ ได้แก่ การว่าจ้างออกแบบอาคารที่มีลักษณะพิเศษเป็นที่เชิดชูคุณค่าทางด้านศิลปกรรมหรือสถาปัตยกรรมของชาติ เช่น อนุสาวรีย์ รัฐสภา พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ โรงละครแห่งชาติ หรืองานออกแบบอาคารที่มีโครงสร้างขนาดใหญ่ เช่น สนามกีฬาแห่งชาติ สนามบิน ให้ผู้ว่าจ้างเสนอรายละเอียดเรื่องการจ้างออกแบบโดยวิธีประกวดแบบ

การจ้างที่ปรึกษา

การจ้างที่ปรึกษา หมายความว่า การจ้างบริการจากที่ปรึกษา แต่ไม่รวมถึงการจ้างออกแบบและควบคุมงานก่อสร้างอาคารด้วยเงินงบประมาณ

ที่ปรึกษา หมายความว่า บุคคลธรรมดา หรือนิติบุคคลที่ประกอบธุรกิจหรือสามารถให้บริการเป็นที่ปรึกษาทางวิศวกรรม สถาปัตยกรรม เศรษฐศาสตร์ หรือสาขาอื่น รวมทั้งให้บริการด้านศึกษา สืบรวจ ออกแบบและควบคุม และการวิจัย แต่ไม่รวมถึงการให้บริการออกแบบและควบคุมงานก่อสร้างอาคารด้วยเงินงบประมาณ

ที่ปรึกษาไทย หมายความว่า ที่ปรึกษาที่มีสัญชาติไทยและได้จดทะเบียนไว้กับศูนย์ข้อมูลของที่ปรึกษาของกระทรวงการคลัง

ประเภทที่ปรึกษา

ที่ปรึกษาแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. ที่ปรึกษาไทย ซึ่งสถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคมขอรายชื่อที่ปรึกษาจากศูนย์ข้อมูลที่ปรึกษา กระทรวงการคลัง
2. ที่ปรึกษาต่างประเทศซึ่งสถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคมขอรายชื่อจากสถาบันการเงินหรือองค์การระหว่างประเทศ หรือลงประกาศในหนังสือพิมพ์ แจกไปยังสมาคมหรือสถาบันอาชีพ หรือสถานทูตที่เกี่ยวข้องหรือขอความร่วมมือจากส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจต่างๆ ซึ่งเคยดำเนินการจ้างที่ปรึกษาในงานประเภทเดียวกัน

การจ้างที่ปรึกษาให้ใช้ที่ปรึกษาไทย

ระเบียบว่าด้วยการพัสดุ กำหนดหลักเกณฑ์การจ้างที่ปรึกษาให้ส่วนราชการที่ใช้เงินงบประมาณจ้างที่ปรึกษาไทยจดทะเบียนไว้กับศูนย์ข้อมูลที่ปรึกษากระทรวงการคลังเป็นหลัก เว้นแต่ได้รับการยืนยันจากศูนย์ข้อมูลที่ปรึกษากระทรวงการคลังว่าไม่มีที่ปรึกษาไทย หรือมีที่ปรึกษาไทยแต่มีความจำเป็นที่จะไม่จ้าง ส่วนราชการจะต้องขออนุญาตต่อคณะกรรมการว่าด้วยการพัสดุ

วิธีการจ้างที่ปรึกษา

การจ้างที่ปรึกษาในแต่ละครั้งจะต้องมีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการจ้างที่ปรึกษาขึ้นเพื่อพิจารณา ซึ่งคณะกรรมการประกอบด้วย ประธานกรรมการ 1 คน และกรรมการอย่างน้อย 4 คน โดยปกติให้แต่งตั้งจากข้าราชการในสังกัดตั้งแต่ระดับ 6 หรือเทียบเท่าขึ้นไป อย่างน้อย 2 คน ในกรณีจำเป็นหรือเพื่อประโยชน์แก่ทางราชการ ให้แต่งตั้งผู้แทนจากส่วนราชการซึ่งเป็นผู้ชำนาญการ หรือผู้ทรงคุณวุฒิในงานที่จะจ้างที่ปรึกษาเป็นกรรมการด้วย และในกรณีการจ้างที่ปรึกษาที่ดำเนินการด้วยเงินกู้ ให้มีผู้แทนจากสำนักงานเศรษฐกิจการคลังด้วย 1 คน การจ้างที่ปรึกษากระทำได้ 2 วิธี คือ

1. วิธีตกลง
2. วิธีคัดเลือก

การจ้างที่ปรึกษาวิธีตกลง

การจ้างที่ปรึกษาวิธีตกลง ได้แก่ การจ้างที่ปรึกษาที่ผู้ว่าจ้างตกลงจ้างรายใดรายหนึ่งซึ่งเคยทราบหรือเคยเห็นความสามารถและผลงานแล้ว และเป็นผู้ให้บริการที่เชื่อถือได้การจ้างที่ปรึกษาโดยวิธีตกลง กระทำได้ในกรณี ดังต่อไปนี้ 1) เป็นการจ้างที่มีค่าจ้างไม่เกิน 100,000 บาท 2) เป็นการจ้างเพื่อทำงานต่อเนื่องจากงานที่ได้ทำอยู่แล้ว 3) เป็นการจ้างในกรณีที่ทราบแน่ชัดว่าผู้เชี่ยวชาญในงานที่จะให้บริการตามที่ต้องการมีจำนวนจำกัด ไม่เหมาะสมที่จะดำเนินการด้วยวิธีคัดเลือก และมีค่าจ้างไม่เกิน 2,000,000 บาท 4) เป็นการจ้างส่วนราชการรัฐวิสาหกิจ หน่วยงานตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น หน่วยงานอื่นซึ่งมีกฎหมายบัญญัติให้มีความเป็นราชการส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานอื่นใดที่มีกฎหมายหรือมติคณะรัฐมนตรีให้การสนับสนุน ให้ดำเนินการจ้างโดยตรง 5) เป็นการจ้างที่ต้องกระทำโดยเร่งด่วน หากล่าช้าอาจเสียหายแก่ราชการ

การดำเนินการคัดเลือกที่ปรึกษา เป็นขั้นตอนกระบวนการต่อจากการที่หัวหน้าส่วนราชการพิจารณาให้ความเห็นชอบในการดำเนินการจัดหาพัสดุ เจ้าหน้าที่พัสดุที่ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินการเกี่ยวกับการพัสดุจึงดำเนินการตามวิธีการจ้างนั้นต่อไป

การจ้างที่ปรึกษาวิธีคัดเลือก

การจ้างที่ปรึกษาวิธีคัดเลือก ได้แก่ การจ้างที่ปรึกษาโดยการคัดเลือกที่ปรึกษาที่มีคุณสมบัติเหมาะสมที่จะทำงานนั้นให้เหลือน้อยราย และเชิญชวนที่ปรึกษาที่ได้รับการคัดเลือกให้เหลือน้อยรายดังกล่าวยื่นข้อเสนอเข้ารับงานนั้นๆ เพื่อพิจารณาคัดเลือกรายที่ดีที่สุด ในกรณีที่มีเหตุผลอันสมควรและหัวหน้าส่วนราชการเห็นชอบ ให้เชิญที่ปรึกษาที่มีคุณสมบัติเหมาะสมยื่นข้อเสนอเข้ารับงาน โดยไม่ต้องทำการคัดเลือกให้เหลือน้อยรายก่อนก็ได้

การดำเนินการจ้างที่ปรึกษาโดยวิธีคัดเลือก มีขั้นตอนกระบวนการ ดังนี้

การจัดเอกสารขอบเขตรายละเอียดของงานจ้างที่ปรึกษาเอกสารขอบเขตรายละเอียดของงานจ้างที่ปรึกษา (TOR) อย่างน้อยต้องมีรายการก่อนดำเนินการจ้างที่ปรึกษา เจ้าหน้าที่พัสดุทำรายงานการจ้างที่ปรึกษาเพื่อขอรับความเห็นชอบพร้อมทั้งขอแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการจ้างที่ปรึกษา คณะกรรมการตรวจรับงานจ้างที่ปรึกษาเสนอต่อหัวหน้าส่วนราชการผ่านหัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุ เมื่อหัวหน้าส่วนราชการให้ความเห็นชอบแล้ว เจ้าหน้าที่พัสดุจึงไปดำเนินการตามวิธีการนั้น รายงานขอจ้างที่ปรึกษา

การดำเนินการคัดเลือกที่ปรึกษาโดยวิธีคัดเลือกการดำเนินการคัดเลือกที่ปรึกษา เป็นขั้นตอนต่อจากการที่หัวหน้าส่วนราชการพิจารณาให้ความเห็นชอบในการดำเนินการจัดจ้างที่ปรึกษาโดยวิธีคัดเลือก เจ้าหน้าที่พัสดุที่ได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินการเกี่ยวกับการพัสดุจึงดำเนินการวิธีการจ้างตามขั้นตอนและวิธีการดำเนินการนั้นต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) (สุภางค์ จันทวานิช 2554: 1) เป็นวิธีค้นหาความจริงจากเหตุการณ์ และสภาพแวดล้อมที่มีอยู่ตามความเป็นจริง โดยพยายามวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของเหตุการณ์กับสภาพแวดล้อม เพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้จากภาพรวมของหลายมิติ จึงตรงกับความหมายของการวิจัยเชิงธรรมชาติ (Naturalistic Research) ซึ่งปล่อยให้สภาพทุกอย่างอยู่ในธรรมชาติ ไม่มีการจัดกระทำ (Manipulate) สิ่งที่เกี่ยวข้องใดๆ โดยลักษณะของข้อมูลมีความต้องการข้อมูลที่รอบด้าน เพื่อเข้าใจเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นแนวคิดพื้นฐานของงานวิจัย ที่ต้องการศึกษาอย่างรอบด้าน มีการเก็บรายละเอียดเกี่ยวกับสภาพสิ่งแวดล้อม สังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง ความเชื่อ พิธีกรรมอย่างละเอียด มีการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด เก็บข้อมูลจากแหล่งข้อมูลขนาดเล็ก ไม่เน้นการสำรวจจากคนจำนวนมาก เทคนิคการวิจัยไม่แยกขั้นตอนของการเก็บข้อมูลกับการวิเคราะห์

ข้อมูลออกจากกัน การเก็บข้อมูลใช้วิธีการสังเกตและการสัมภาษณ์ นอกจากนี้การเข้าไปอยู่ในสถานที่ที่ทำการเก็บข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างจะช่วยให้ได้ข้อมูลหลายด้านมากขึ้น การวิจัยเชิงคุณภาพ จะไม่เน้นการใช้แบบสอบถาม การทดสอบความเชื่อถือได้และความถูกต้องของข้อมูลจะทำโดยนักวิจัยในขณะที่ทำการสัมภาษณ์ โดยดูว่าคำตอบที่ได้มามีความสอดคล้องกับปัญหาของงานวิจัยหรือไม่

การวิเคราะห์การวิจัยเชิงคุณภาพ

1. วิเคราะห์แก่นสาระ (Thematic Analysis) (ศิริรัตน์ ศรีโปลา 2559: Online.) วิเคราะห์วางแผนทางการวิเคราะห์เบื้องต้นโดยใช้ทฤษฎีจัดระบบข้อมูลและแยกประเภทของข้อมูลให้เป็นหมวดหมู่เพื่อตีความ พยายามตีความหมายออกมาจากข้อมูลที่มีอยู่โดยการหาความเชื่อมโยงของข้อมูล พิจารณาความสัมพันธ์ต่างๆ โดยแบ่งการตีความเป็น 2 แบบ คือ แบบบรรยายและแบบสร้างความสัมพันธ์และสร้างข้อสรุปจากกระบวนการตีความ

2. วิเคราะห์โดยการเปรียบเทียบข้อมูล (Constant Comparison) (เทพศักดิ์ บุญรัตพันธุ์ 2551: Online) คือ การใช้วิธีการเปรียบเทียบโดยการนำข้อมูลมาเทียบเป็นปรากฏการณ์ มีความเป็นรูปธรรมมากขึ้น สามารถทำได้โดยการที่ผู้วิจัยสังเกต หรือรวบรวมข้อมูลได้หลายๆ อย่าง แล้วนำมาแยกตามชนิด นำมาเปรียบเทียบกันโดยทำตารางหาความสัมพันธ์จากสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้น และสรุปผลออกมา

3. วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) (สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 2559: Online) การวิเคราะห์เนื้อหาเป็นเทคนิควิธีการวิจัยที่ใช้ในสาขาต่างๆ มานาน โดยเฉพาะในสาขาวิชาด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เช่น สื่อสารมวลชน ประวัติศาสตร์จิตวิทยา และการศึกษา จากข้อมูลพบว่าวิธีการวิเคราะห์เนื้อหามีพัฒนาการมาตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ในด้านสังคมศาสตร์ชาวอเมริกันได้ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาเป็นเทคนิควิจัยเพื่อวิเคราะห์เนื้อหาของสื่อโฆษณาที่ใช้ในการสื่อสารมวลชน โดยเฉพาะโฆษณาชวนเชื่อซึ่งชาวอเมริกันให้ความสนใจและได้รับการวิเคราะห์อย่างมีแบบแผนภายใต้หัวข้อ ใคร พูดว่าอะไรกับใคร และผลเป็นอย่างไร งานวิเคราะห์เนื้อหาด้านสื่อสารมวลชนจึงถือเป็นจุดกำเนิดของการวิเคราะห์เนื้อหา โดยเนื้อหาที่นำมาวิเคราะห์เป็นเรื่องราวต่างๆ ที่ปรากฏตามเอกสาร สิ่งพิมพ์ประเภท หนังสือพิมพ์วารสาร หรือเนื้อหาที่มีการถ่ายทอดทางอากาศ ต่อมาเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาได้ขยายขอบข่ายไปยังสื่องานเขียนในรูปแบบบทความ เรียงความ จดหมายเหตุ รวมทั้งเป็นเทคนิควิจัยที่มีการนำไปใช้ในสาขาวิชาอื่นๆ รวมทั้งการวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในกระบวนการก่อนเริ่มงานก่อสร้างต่างๆ จะส่งผลต่อกระบวนการการก่อสร้างในภาครวมทั้งหมด โดยกระบวนการที่จะได้มาซึ่งงานก่อสร้างของหน่วยงานภาครัฐต้องผ่านกระบวนการซื้อการจ้าง โดยในปี 2550 รัช ชัยแก้ว ได้ทำการศึกษาปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษานี้พบว่า การบังคับใช้กฎหมายพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ.2542 ได้บัญญัติขึ้นเพื่อเป็นการปราบปรามและลงโทษผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐโดยทุจริต (ฮั้วประมูล) แต่พบว่ายังไม่มีมาตรการใดๆ ที่จะสามารถป้องกันการฮั้วได้จึงทำให้เกิดปัญหาในการซื้อการจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่คือการเจรจาหรือการตกลงกัน ก่อนการประมูลเพื่อให้เกิดการสมยอมราคาหรือฮั้วประมูลและอิทธิพลของนักการเมืองอิทธิพลของผู้รับเหมา และการพึ่งพาเจ้าหน้าที่รัฐ ซึ่งมีผลประโยชน์ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการซื้อจัดการจ้าง นอกจากนี้ยังพบอีกว่าข้าราชการการเมือง ข้าราชการประจำหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องและผู้รับเหมาก่อสร้างมีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ.2542 น้อยและกฎหมายดังกล่าวมีบทลงโทษที่รุนแรงสำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐเท่านั้น แต่ไม่มีบทลงโทษรุนแรงต่อข้าราชการการเมืองและผู้รับเหมาก่อสร้างซึ่งสามารถหลบเลี่ยงได้

ในปี 2552 ชีรดา เหล็กงาม ได้ทำการเปรียบเทียบวิธีการจัดซื้อจัดจ้างการประกวดราคา โดยวิธีประมูลด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-auction) กับวิธีประมูลแบบเดิม โดยผลของการศึกษาพบว่า เจ้าหน้าที่พัสดุมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบและหลักเกณฑ์การซื้อการจ้าง โดยวิธีประมูลด้วยระบบ e-auction กับวิธีประมูลแบบเดิมอยู่ในระดับมาก มีความสามารถในการซื้อการจ้างการประกวดราคาโดยวิธีประมูลด้วยระบบ e-auction กับวิธีประมูลแบบเดิมเทียบเท่ากันมีความพึงพอใจในการซื้อการจ้าง โดยวิธีประมูลด้วยระบบ e-auction มากกว่าวิธีการประมูลแบบเดิม และมีความคิดเห็นว่าวิธีประมูลด้วยระบบ e-auction นั้นไม่สามารถแก้ปัญหาการฮั้วของบริษัทได้ และผลการทดสอบสมมุติฐานพบว่า อายุแตกต่างกัน มีความรู้ความเข้าใจในการซื้อการจ้างในวิธีประมูลด้วยระบบ e-auction กับวิธีประมูลแบบเดิมแตกต่างกัน อายุ ระดับการศึกษา ระดับตำแหน่ง และประสบการณ์แตกต่างกัน มีความพึงพอใจในการซื้อการจ้าง โดยวิธีประมูลด้วยระบบ e-Auction แตกต่างกัน อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์แตกต่างกันมีความพึงพอใจในการซื้อการจ้าง โดยวิธีประมูลแบบเดิม แตกต่างกัน และเพศ อายุ ระดับการศึกษา ระดับตำแหน่งและประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นในเรื่องการแก้ปัญหาการฮั้วของ e-Auction และในปีเดียวกัน สุทธิกร พรหมสอน ได้ศึกษาความแปรปรวนในการประมาณราคากลางงานก่อสร้างทาง

ขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่าตัวแปรที่ทำให้เกิดความแปรปรวนในการประมาณราคากลางงานก่อสร้างทางของผู้ตอบแบบสอบถาม สามารถเรียงลำดับความสำคัญได้ดังนี้ วิธีการประมาณราคาและวิธีการเลือกใช้ค่า Factor รูปแบบและมาตรฐานงานก่อสร้าง คุณสมบัติของผู้ประมาณราคาและราคาวัสดุและอุปกรณ์การก่อสร้างตามลำดับ

ในปี 2553 นิรัตน์ มีบุญ ได้ศึกษาความโปร่งใสในการซื้อการจ้างของประเทศไทยตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.2535 ภายใต้ความตกลงว่าด้วยการซื้อการจ้างโดยรัฐขององค์การการค้าโลก การซื้อการจ้างของประเทศไทยตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.2535 นั้นกำหนดเรื่องความโปร่งใสไว้ในมาตรา 15 ทวิ กำหนดไว้ว่า การจัดหาพัสดุตามระเบียบนี้ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในแต่ละขั้นตอนของการจัดหา ต้องดำเนินการโดยเปิดเผย โปร่งใส และเปิดโอกาสให้มีการแข่งขันกันอย่างเป็นธรรม ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงคุณสมบัติและความสามารถของผู้เสนอราคาหรือผู้เสนองาน เว้นแต่กรณีที่มีลักษณะเฉพาะอันเป็นข้อยกเว้นตามที่กำหนดไว้ ในระเบียบนี้แต่ทั้งนี้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.2535 ไม่มีการกล่าวถึงความหมายของ ความโปร่งใสไว้ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ ส่วนความตกลงว่าด้วยการซื้อการจ้างโดยรัฐขององค์การการค้าโลกนั้น กำหนดเรื่องหลักความโปร่งใสไว้ในมาตรา 17 ซึ่งจะครอบคลุมถึงกฎ ระเบียบ แนวทาง และกระบวนการซื้อการจ้าง โดยมีการกำหนดให้มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเป็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการซื้อการจ้างภาครัฐเพื่อเปิดโอกาสให้ทุกคนเข้าถึงข้อมูล ข่าวสารและตรวจสอบความถูกต้องได้ หลักความโปร่งใสในความตกลง GPA นั้น มีการเน้นถึงความโปร่งใสในการประกาศโฆษณาความโปร่งใสในการประกาศ เชิญชวน การแจ้งผลการคัดเลือกการประกาศโฆษณากฎระเบียบที่เกี่ยวกับการซื้อการจ้าง ดังนั้น หากประเทศไทยต้องการที่จะเข้าร่วมเป็นภาคีในความตกลงว่าด้วยการซื้อการจ้างโดยรัฐต้องศึกษาถึงหลักการและวัตถุประสงค์ของความตกลงฉบับ ดังกล่าวว่าเป็นประการใด หากประเทศไทยเข้าร่วมเป็นภาคีจะสามารถกระทำตาม หลักการและวัตถุประสงค์ของความตกลงฉบับนี้ซึ่งอาจทำให้เกิดความโปร่งใสภายใต้ ความตกลงฉบับนี้และอาจทำให้ การทุจริตหมดไปจากการซื้อการจ้างภาครัฐในประเทศไทย

ในปี 2554 เกศรินทร์ ยืนเยี่ยม และคณะ ได้ทำการศึกษาถึงปัญหาการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-auction) ในโครงการก่อสร้างของ เทศบาลเมืองในเขตปริมณฑล พบว่าปัญหาการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ในโครงการก่อสร้างของเทศบาลเมืองในเขตปริมณฑลสามารถ แยกเป็น 4 ด้าน คือ 1) ด้านกฎระเบียบและขั้นตอนมีปัญหาเรื่องผู้รับเหมาที่ผ่านการคัดเลือกเข้ามาเสนอราคาค่อนข้างมีจำนวนรายน้อย 2) ด้านบุคลากรมีปัญหาเรื่องความรู้ ความเข้าใจในกฎระเบียบและวิธีปฏิบัติ 3) ด้านเครื่องมือแล อุปกรณ์มีปัญหาเรื่องคอมพิวเตอร์และซอฟต์แวร์ที่ใช้มีประสิทธิภาพ

ค่อนข้างต่ำ และ 4) ด้านระบบการประมูลมีปัญหาเรื่องระบบการเชื่อมต่อมีความล่าช้า ซึ่งแนวทางการแก้ไขปัญหาด้านกฎระเบียบและขั้นตอน นั้น ควรมีการแจกแจงรายการ และรายละเอียดเกี่ยวกับเอกสารต่างๆ ให้ละเอียดมากยิ่งขึ้น รวมถึงควรให้มีการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ ให้ทั่วถึงมากขึ้นแนวทางการแก้ไขปัญหาด้านบุคลากร ควรให้บุคลากรได้รับการอบรมเกี่ยวกับการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ให้มากขึ้น แนวทางการแก้ไขปัญหาด้านเครื่องมือและอุปกรณ์ ควรเลือกใช้คอมพิวเตอร์ที่มีคุณภาพสูงๆ และแนวทางการแก้ไขปัญหาด้านระบบการประมูล ควรเลือกใช้อินเทอร์เน็ตที่ความเร็วสูง

ในปี 2556 สักัญญา บุญวรรณ ได้ศึกษาผลกระทบของกลยุทธ์การจัดซื้อจัดจ้างด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ที่มีต่อประสิทธิภาพการจัดซื้อจัดจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย พบว่า ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการมีกลยุทธ์การจัดซื้อจัดจ้างด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์โดยรวมเป็นที่น่าสนใจ คือการประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ การจัดซื้อด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ และการจัดทำสัญญาด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ และผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการมีประสิทธิภาพการจัดซื้อจัดจ้าง ด้านต้นทุนและราคาการจัดซื้อวัตถุดิบ ด้านผลิตภัณฑ์/คุณภาพ ด้านโลจิสติกส์ และด้านบริหารจัดการผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีระยะเวลาในการดำเนินงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการมีประสิทธิภาพการจัดซื้อจัดจ้าง ด้านผลิตภัณฑ์/คุณภาพ และด้านบริหารจัดการแตกต่างกันจากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์และผลกระทบ พบว่า 1) กลยุทธ์การจัดซื้อจัดจ้างด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ การประมูลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการจัดซื้อจัดจ้างโดยรวม ด้านโลจิสติกส์ 2) กลยุทธ์การจัดซื้อจัดจ้างด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ การจัดซื้อด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการจัดซื้อจัดจ้างโดยรวม ด้านต้นทุนและราคาการจัดซื้อวัตถุดิบด้านผลิตภัณฑ์/คุณภาพและด้านบริหารจัดการ และ 3) กลยุทธ์การจัดซื้อจัดจ้างด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ การจัดทำสัญญาด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับประสิทธิภาพการจัดซื้อจัดจ้างโดยรวมด้านต้นทุนและราคาการจัดซื้อวัตถุดิบ ด้านโลจิสติกส์และด้านบริหารจัดการ โดยสรุปกลยุทธ์การจัดซื้อจัดจ้างด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์มีผลกระทบต่อประสิทธิภาพการจัดซื้อจัดจ้าง ดังนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนากลยุทธ์การจัดซื้อจัดจ้างด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์และประสิทธิภาพการจัดซื้อจัดจ้างเพื่อให้การดำเนินงานสอดคล้องกับสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพอีกทั้งส่งเสริมให้องค์กรมีความเจริญเติบโตอย่างยั่งยืนต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินงานวิจัย

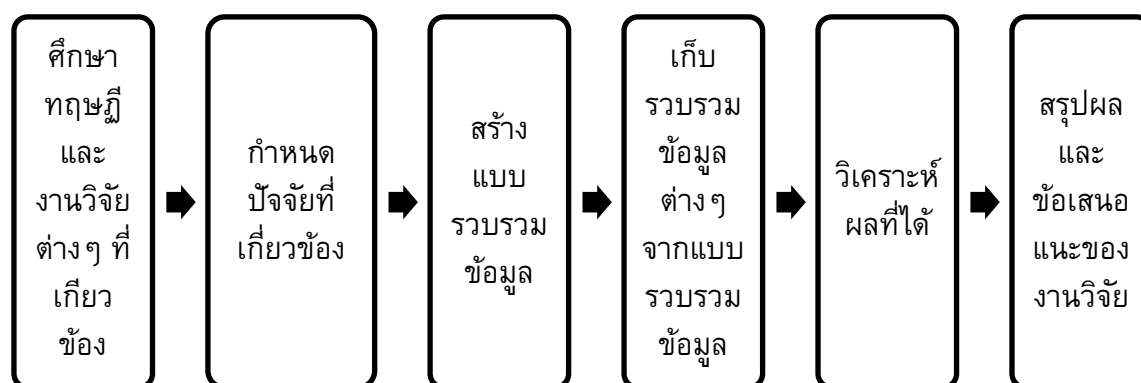
3.1 แนวทางการดำเนินงานวิจัย

ในการศึกษาวิจัยนี้ใช้วิธีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อหาข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นตามหัวข้อการวิจัย เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการซื้อการจ้างในโครงการก่อสร้างของหน่วยงานภาครัฐระหว่างบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการซื้อการจ้างในหน่วยงานของภาครัฐ โดยในการวิจัยครั้งนี้จะเลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการซื้อการจ้างในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานก่อสร้าง บุคลากรด้านพัสดุในงานก่อสร้างของหน่วยงานรัฐและผู้กำกับภาครัฐ

โดยในการวิจัยนี้ได้ใช้การสัมภาษณ์และการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเจ้าหน้าที่งานพัสดุของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในงานก่อสร้างของหน่วยงานภาครัฐ และผู้กำกับทางภาครัฐ เพื่อสอบถามความคิดเห็นว่ามีปัจจัยอะไรที่จะเกิดผลกระทบเกี่ยวข้องกับการซื้อการจ้างของงานก่อสร้างของหน่วยงาน การเก็บข้อมูลงานวิจัยจะใช้วิธีการสัมภาษณ์ด้วยตนเองกับกลุ่มเป้าหมายหลัก 2 กลุ่ม โดยจะให้กลุ่มเป้าหมายทั้งสองตอบการสัมภาษณ์ แล้วทำการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเฉพาะข้อมูลจากกลุ่มเจ้าหน้าที่งานพัสดุซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างหลักของงานศึกษาวิจัยนี้ หลังจากได้ข้อมูลแล้วจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการวิเคราะห์ผลในเชิงเหตุและผล แล้วนำเสนอผลงานที่เกี่ยวข้องให้ได้รับทราบถึงข้อมูลที่เกิดขึ้นที่มีผลกระทบในการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานภาครัฐจากข้อมูลเชิงสถิติที่เกิดขึ้นจากบทวิเคราะห์และผลสรุปในงานศึกษาวิจัยนี้

3.2 ขั้นตอนการศึกษาวิจัย

ในการวิจัยนี้จะทำการศึกษาวิจัยปัจจัยที่มีผลต่อการซื้อการจ้างในโครงการก่อสร้างของหน่วยงานภาครัฐ โดยได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับทฤษฎีและระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการซื้อการจ้างของโครงการก่อสร้างของหน่วยงานรัฐและทำการรวบรวมข้อมูลที่มีผลกระทบกับการซื้อการจ้างของหน่วยงานภาครัฐ ก่อนเข้าสู่ขั้นตอนการศึกษาวิจัยแสดงดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 ขั้นตอนการศึกษาวิจัย

จากภาพประกอบ 1 แสดงขั้นตอนของการศึกษาวิจัยเพื่อให้ทราบแนวทางและการวางแผนการดำเนินการวิจัยซึ่งแสดงตั้งแต่การศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง การเก็บรวบรวมข้อมูลไปจนการวิเคราะห์ผลและการสรุปผลการวิจัย

3.3 การกำหนดปัจจัยที่เกี่ยวข้อง

กำหนดปัจจัยต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อการซื้อการจ้างในโครงการก่อสร้างของหน่วยงานภาครัฐนั้น ผู้ที่ทำการศึกษาวิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากระเบียบปฏิบัติ หนังสือ บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ ที่ผ่านมาแล้ว และนำตัวอย่างแบบรวบรวมตัวอย่างคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์และแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิทำการพิจารณาและตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาของการซื้อการจ้างในโครงการก่อสร้างของหน่วยงานภาครัฐ รวมทั้งใช้ประสบการณ์ของผู้ที่ทำการศึกษาวิจัยเองด้วย

3.4 การสร้างวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

โดยในการสร้างแบบวิจัยนี้จะใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยกันอยู่ 2 แบบ คือ การเก็บรวบรวมศึกษาข้อมูลจากเอกสาร และการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร แบ่งการเก็บรวบรวมเอกสารจากเอกสารขั้นต้นและเอกสารชั้นรอง

เอกสารชั้นต้น (Primary Document) โดยเป็นการรวบรวมข้อมูลที่เป็นข้อมูลดิบ ที่ยังไม่ผ่านการวิเคราะห์ข้อมูล เช่น ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต หนังสือราชการ เอกสารการประชุม ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นต้น

เอกสารชั้นรอง (Secondary Document) โดยจะเป็นเอกสารที่ผ่านการวิเคราะห์มาแล้ว เช่น บทความทางวิชาการ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ เป็นต้น

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์ จะใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกและการอภิปรายกลุ่ม

การอภิปรายกลุ่ม (Group Discussion) เพื่อศึกษากระบวนการของการซื้อการจ้างในลักษณะต่างๆ เกิดการแสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนข้อมูลในประเด็นที่เฉพาะเจาะจง

การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interviews) ใช้เก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยจากบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการซื้อการจ้างของภาครัฐในเชิงลึกที่มีความซับซ้อน

3.5 การรวบรวมและการเก็บข้อมูล

ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างเพื่อเก็บข้อมูลเป็น 2 กลุ่มโดยทำการสัมภาษณ์ในกลุ่มที่ 1 (กลุ่มเจ้าหน้าที่งานพัสดุโดยมีหน่วยงานต่างๆ ภายในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒดังนี้ คณะทันตแพทยศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะกายภาพบำบัด คณะเทคโนโลยีและนวัตกรรมผลิตภัณฑ์การเกษตร, สถาบันวิจัย พัฒนา และสาธิตการศึกษา สำนักหอสมุดกลาง สำนักคอมพิวเตอร์ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) และศูนย์พัฒนาสภาพกายภาพ การจัดการขนส่งและความปลอดภัย รวมจำนวน 9 หน่วยงาน และกลุ่มที่ 2 (กลุ่มผู้ค้ากับทางภาครัฐ) ได้แก่ บริษัท แทนเจนต์ เอ็นจิเนียริ่ง จำกัด บริษัท บ้านอังสนา จำกัด บริษัท สเปคเซียลเฟอร์นิเจอร์ จำกัด บริษัท วิ.สถาปัตย์ จำกัด บริษัท ซีเอ็มแกรนด์ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด บริษัท ชายน์อาคิเทคท์ จำกัด บริษัท เกียรติวิลาส จำกัด บริษัท เอส.เค.เพาเวอร์เอบิล จำกัด และห้างหุ้นส่วน จำกัด ธนกฤต เจริญโชค รวมไปถึงกลุ่มของบริษัทเอกชนที่เป็นผู้ถูกจ้างในการออกแบบและควบคุมงาน ได้แก่ บริษัท แอเรีย จำกัด บริษัท เซ้าท์อีสท์เอเชียเทคโนโลยี จำกัด และบริษัท วิศวกรและสถาปนิก คิวบิค จำกัด โดยให้บุคลากรในองค์กรนั้นๆ เป็นตัวแทนในการตอบแบบสัมภาษณ์ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่พัสดุกำหนดหน่วยงานละ 1-3 คน ส่วนผู้ค้ากับทางภาครัฐมีบุคคล 1 คน ตัวแทนของ 1 หน่วยงาน แต่ไม่รวมถึงการจ้างที่ปรึกษา

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากการเก็บข้อมูลได้ตามเป้าหมายทั้งสองกลุ่ม แล้วจะได้ข้อมูลทั่วไป และข้อมูลระดับความถี่และความรุนแรงของปัจจัยต่าง ๆ ที่ทำให้มีผลกระทบต่อการจัดซื้อจัดจ้างในโครงการก่อสร้างของหน่วยงานภาครัฐ แล้วนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์ผลในเชิงเหตุและผล โดยแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 3 วิธี คือ

1. วิเคราะห์แก่นสาระ (Thematic Analysis) วิเคราะห์วางแผนทางการวิเคราะห์เบื้องต้นโดยใช้ทฤษฎี จัดระบบข้อมูลและแยกประเภทของข้อมูลให้เป็นหมวดหมู่เพื่อตีความ พยายามตีความหมายออกมาจากข้อมูลที่มีอยู่ โดยการหาความเชื่อมโยงของข้อมูล ความสัมพันธ์ ต่างๆ โดยแบ่งการตีความเป็น 2 แบบ คือ แบบบรรยาย และแบบสร้างความสัมพันธ์และสร้างข้อสรุปจากกระบวนการตีความ

2. วิเคราะห์โดยการเปรียบเทียบข้อมูล (Constant Comparison) นำข้อมูลที่ได้มาไปเทียบเคียงหรือเปรียบเทียบกับเหตุการณ์อื่น เพื่อหาความเหมือนและความแตกต่างกันที่เกิดขึ้น

3. วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ศึกษาเนื้อหาของการสัมภาษณ์ โดยการแยกแยะแจกแจงเนื้อหาหรือแนวคิดที่ได้ เพื่อวัตถุประสงค์ในการวิเคราะห์เนื้อหา ให้ทราบถึงเนื้อหาโครงสร้างลำดับของเนื้อหา ขอบเขตเนื้อหาอย่างละเอียด และผลจากการแยกแยะแจกแจงเนื้อหา

โดยใช้ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยมีกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. จัดทำข้อมูล (Data Processing) นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาเรียบเรียงแล้ว มาจัดให้เป็นระเบียบและนำไปวิเคราะห์เพื่อแสดงถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการซื้อการจ้างของภาครัฐ

2. ตรวจสอบข้อมูลว่าข้อมูลที่ได้มามีเพียงพอหรือไม่ และสามารถตอบปัญหาการวิจัยได้หรือไม่ ถ้าได้ข้อมูลไม่ตรงกันจะต้องตรวจสอบว่าข้อมูลที่แท้จริงเป็นอย่างไร

3. เมื่อตรวจสอบข้อมูลเสร็จแล้วจะทำการรวบรวมข้อมูลควบคู่ไปกับการวิเคราะห์ข้อมูลที่นำมาทดสอบสมมติฐานและเมื่อได้ข้อมูลผ่านการวิเคราะห์สรุปเบื้องต้นแล้ว จะดำเนินการวิเคราะห์สังเคราะห์เชื่อมโยงข้อมูลให้มีลักษณะเป็นแนวคิดสรุปเชิงนามธรรม เพื่อใช้อธิบายปรากฏการณ์ที่ทำการศึกษาวิจัยในครั้งนี้โดยนำเสนอในลักษณะของการพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Description)

3.7 รูปแบบการนำเสนอผลงานวิจัย

การนำเสนอผลการศึกษาวิจัยจะกล่าวต่อไปในบทที่ 4 โดยเสนอปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการซื้อการจ้างในโครงการก่อสร้างของหน่วยงานภาครัฐที่ได้รวบรวมจากการศึกษาวิจัยที่ผ่านมา และการให้ผู้ทรงคุณวุฒิช่วยตรวจสอบ โดยจะนำเสนอวิธีวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการซื้อการจ้างของหน่วยงานของภาครัฐตามค่าดัชนีความสำคัญ เพื่อนำไปหาแนวทางในการปรับปรุงเพื่อให้การซื้อการจ้างในโครงการของหน่วยงานภาครัฐมีประสิทธิภาพมากขึ้น

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัยที่ได้จากการเก็บข้อมูล โดยผู้วิจัยได้ทำเรื่องการศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบในการซื้อการจ้างในโครงการก่อสร้างของหน่วยงานภาครัฐ โดยได้นำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ส่วน ตามลำดับ ดังนี้

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลจากงานเอกสารเพื่อแสดงขั้นตอนการจัดซื้อจัดจ้างในงานก่อสร้างของหน่วยงานทางภาครัฐ

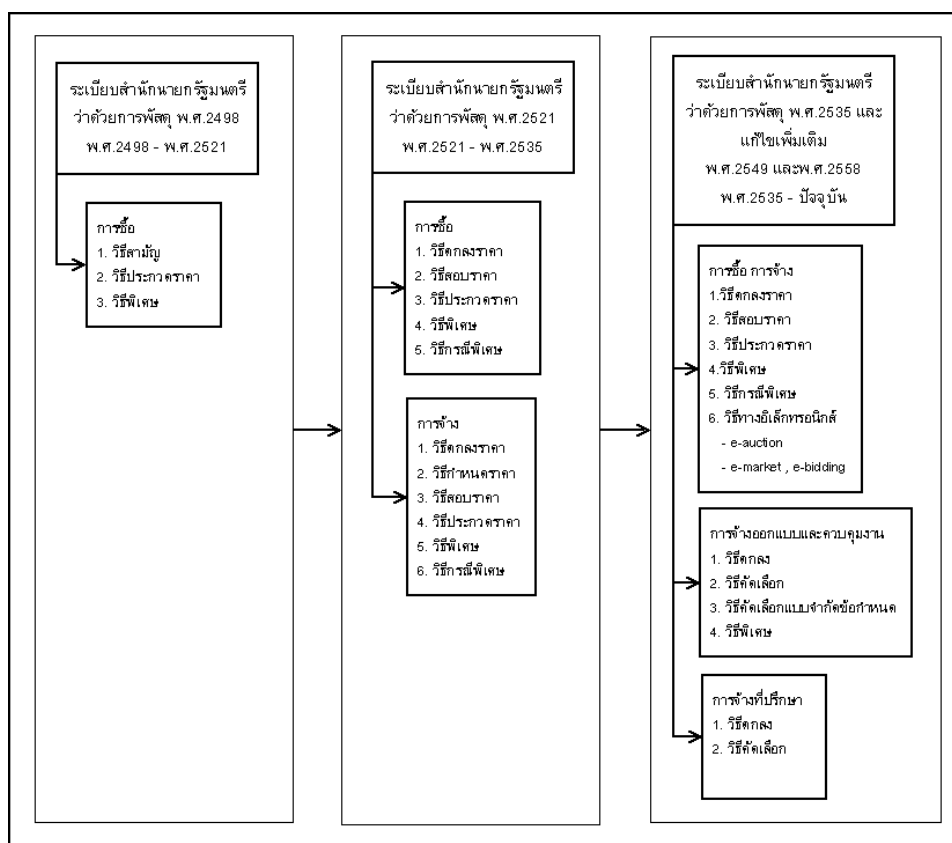
ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เพื่อเปรียบเทียบข้อมูลที่ได้แสดงถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการซื้อการจ้างในงานก่อสร้างของหน่วยงานทางภาครัฐ ของทั้งเจ้าหน้าที่พัสดุของหน่วยงานภาครัฐและทางผู้ค้ากับทางภาครัฐ

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางขั้นตอนที่จะช่วยลดผลกระทบในขั้นตอนการจัดซื้อจัดจ้าง เพื่อให้เกิดความรวดเร็วในงานก่อสร้างของหน่วยงานภาครัฐ

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูล จากงานเอกสารเพื่อแสดงขั้นตอนการจัดซื้อจัดจ้างในงานก่อสร้างของหน่วยงานทางภาครัฐ

การซื้อการจ้าง หมายถึง การซื้อการจ้างตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ รวมถึงระเบียบที่รัฐวิสาหกิจ/หน่วยงานอื่นของรัฐที่ใช้ดำเนินการการซื้อการจ้างหรือการจัดหาพัสดุ โดยการซื้อการจ้างได้เริ่มต้นมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2475 โดยได้มีการตั้ง กรมพัสดุแห่งชาติ ขึ้นในวันที่ 23 กรกฎาคม พ.ศ.2475 เพื่อรวบรวมการจัดหาและจำหน่ายวัสดุอันเป็นเครื่องใช้ในราชการ ต่อมาได้มีการวางระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.2498 เพื่อให้การปฏิบัติราชการเป็นระเบียบเรียบร้อยขึ้น โดยในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.2498 ได้แบ่งวิธีการซื้อการจ้าง ออกเป็น 3 วิธี คือ วิธีสามัญ วิธีประกวดราคา และวิธีพิเศษ ซึ่งต่อมาได้มีการปรับแก้ไข โดยได้ออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.2521 ได้มีการกำหนดวิธีการซื้อใหม่ได้ 5 วิธี คือ วิธีตกลงราคา วิธีสอบราคา วิธีประกวดราคา วิธีพิเศษ และวิธีกรณีพิเศษ กำหนดวิธีการจ้างออกเป็น 6 วิธี คือ วิธีตกลงราคา วิธีกำหนดราคา วิธีสอบราคา วิธีประกวดราคา วิธีพิเศษ และวิธีกรณีพิเศษ ในปีเดียวกันได้มีการออกระเบียบว่าด้วยการจ้างออกแบบและควบคุมงานก่อสร้างอาคาร พ.ศ.2521 ต่อมาในปี พ.ศ.2535 ได้เห็นควรให้ปรับปรุงระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี

ว่าด้วยการพัสดุดีและได้ออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.2535 ซึ่งได้ใช้มาถึงปัจจุบัน โดยได้มีการกำหนดการซื้อการจ้าง การจ้างที่ปรึกษา และการจ้างออกแบบและควบคุมงาน เข้าไว้ด้วยกัน โดยการซื้อการจ้างกระทำได้ 5 วิธี คือ วิธีตกลงราคา วิธีสอบราคา วิธีประกวดราคา วิธีพิเศษ และวิธีกรณีพิเศษ การจ้างที่ปรึกษากระทำได้ 2 วิธี คือ วิธีตกลงและวิธีคัดเลือก การจ้างออกแบบและควบคุมงาน กระทำได้ 4 วิธี คือ วิธีตกลง วิธีคัดเลือก วิธีคัดเลือกแบบจำกัดข้อกำหนด และวิธีพิเศษ โดยในปี พ.ศ.2549 ทางรัฐบาลได้ออกประกาศให้ใช้ระบบทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-auction) ในหน่วยงานภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกหน่วยงาน โดยจะใช้ในการซื้อการจ้างที่มีราคากลางตั้งแต่ 2 ล้านบาทขึ้นไป เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพประหยัดและโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ จนมาถึงในปี พ.ศ.2558 ได้มีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง แนวทางปฏิบัติในการจัดหาพัสดุด้วยวิธีตลาดอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Market : e - market) และด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Bidding : e - bidding) (ราชกิจจานุเบกษา 2558: 1) เพื่อให้การซื้อการจ้างของภาครัฐมีประสิทธิภาพ โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ ลดปัญหาการทุจริตในกระบวนการซื้อการจ้าง โดยการพัฒนาของการซื้อการจ้างผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลจากการรวบรวมข้อมูลแสดงดังภาพประกอบ 2

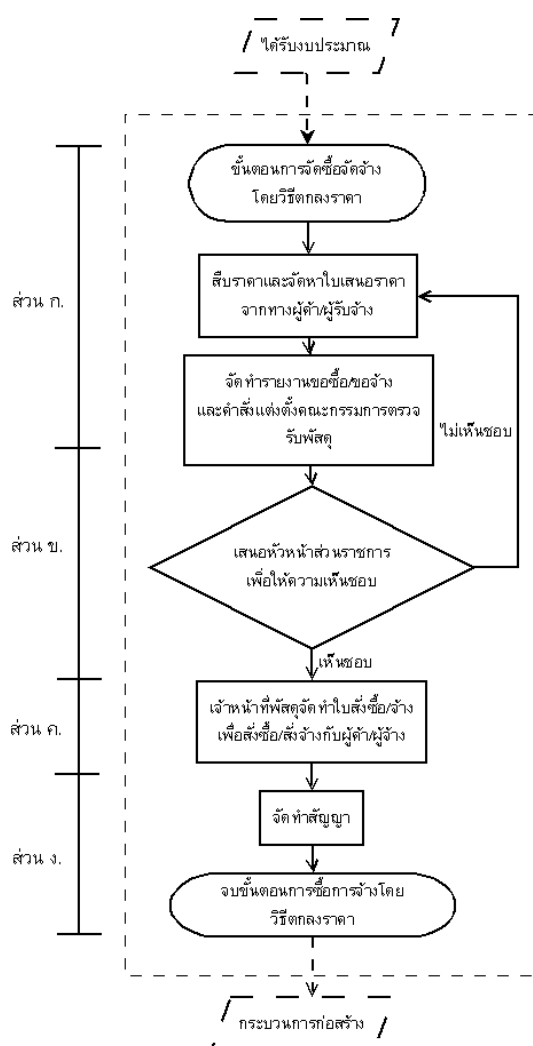

ภาพประกอบ 2 พัฒนาการของระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุจากอดีตจนถึงปัจจุบัน

โดยในโครงการก่อสร้างของหน่วยงานภาครัฐในปัจจุบัน จะมีส่วนที่เกี่ยวข้องกับการซื้อการจ้างทั้งหมด 6 วิธีและเกี่ยวกับการจ้างออกแบบและควบคุมงานรวม 4 วิธี โดยในแต่ละวิธีมีกระบวนการที่ได้มาซึ่งผู้รับจ้างที่ต่างกัน โดยสามารถอธิบายได้ดังนี้

การซื้อการจ้างโดยวิธีตกลงราคา

การซื้อการจ้างโดยวิธีตกลงราคา หมายถึง การซื้อหรือการจ้างครั้งหนึ่ง ซึ่งมีราคาไม่เกิน 100,000 บาทและการซื้อหรือการจ้างโดยวิธีพิเศษกรณีเร่งด่วน ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม แต่ในปัจจุบันได้มีการปรับเปลี่ยนเป็นการชั่วคราวตามหนังสือคณะกรรมการว่าด้วยการพัสดุโดยการซื้อหรือการจ้างโดยวิธีตกลงราคา ได้แก่ การซื้อหรือการจ้างครั้งหนึ่ง ซึ่งมีราคาไม่เกิน 500,000 บาท โดยการดำเนินการซื้อการจ้างตามขั้นตอนการดำเนินการตามระเบียบผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลจากการรวบรวมข้อมูลดังแสดงในภาพประกอบ 3

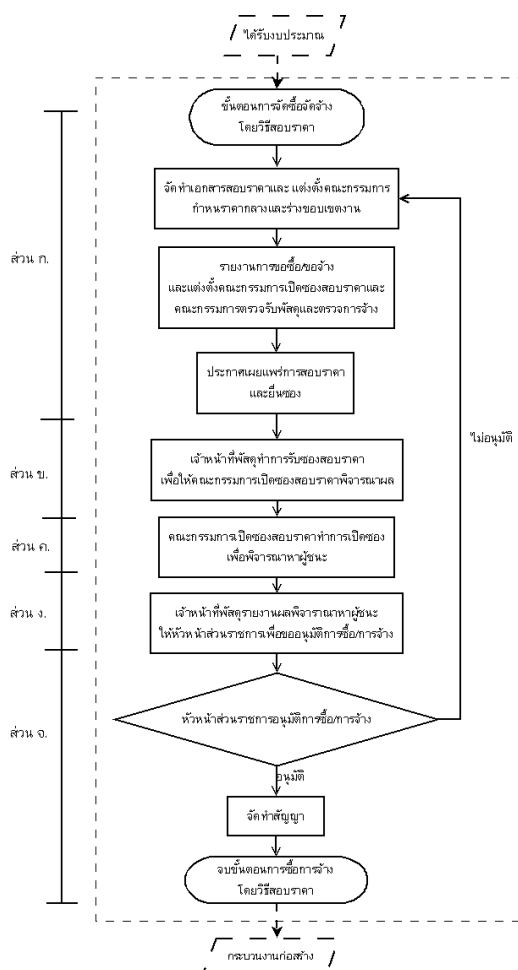
ภาพประกอบ 3 ขั้นตอนการซื้อการจ้างโดยวิธีตกลงราคา

โดยขั้นตอนการซื้อการจ้างโดยวิธีตกลงราคาจะเริ่มจากทางเจ้าหน้าที่จัดหาใบเสนอราคาจากทางผู้ค้าผู้รับจ้าง เพื่อจัดทำรายงานขอซื้อ/ขอจ้างและคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ 3 คนขึ้นไป แล้วกรอกข้อมูลบริษัทและรายงานผลการพิจารณาฯ ในระบบ e-GP ขั้นตอนต่อไปเจ้าหน้าที่พัสดุนำรายงานเสนอต่อหัวหน้าส่วนราชการเพื่อให้หัวหน้าส่วนราชการให้ความเห็นชอบแล้วทำการส่งเรื่องกลับมายังเจ้าหน้าที่พัสดุเพื่อจัดทำใบสั่งซื้อ/จ้างในระบบ e-GP เสนอต่อหัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุเพื่อสั่งซื้อ/ส่งจ้างกับผู้ค้าหรือผู้รับจ้างต่อไป

การซื้อการจ้างโดยวิธีสอบราคา

การซื้อหรือการจ้างโดยวิธีสอบราคา ได้แก่ การซื้อหรือจ้างครั้งหนึ่งซึ่งมีราคาเกิน 100,000 บาท แต่ไม่เกิน 2,000,000 บาท ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม แต่ในปัจจุบันได้มีการปรับเปลี่ยนเป็นการชั่วคราวตามหนังสือคณะกรรมการว่าด้วยการพัสดุโดยการซื้อหรือการจ้างโดยวิธีสอบราคา ได้แก่ การซื้อหรือการจ้างครั้งหนึ่ง ซึ่งซึ่งมีราคาเกิน 500,000 บาท แต่ไม่เกิน 2,000,000 บาท โดยการดำเนินการซื้อการจ้างเป็นไปตามขั้นตอนของระเบียบผู้จัดได้วิเคราะห์ข้อมูลจากการรวบรวมข้อมูลดังแสดงในภาพประกอบ 4

ขั้นตอนการซื้อการจ้างโดยวิธีสอบราคาเริ่มจากการเจ้าหน้าที่พัสดุจัดทำเอกสารสอบราคา โดยกำหนดรายละเอียดคุณลักษณะ งบประมาณ แบบรูปรายละเอียดและแต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดราคากลางและร่างขอบเขตงานเพื่อจัดทำราคากลางและร่างขอบเขตงาน (Term of Reference : TOR) (ราชกิจจานุเบกษา 2554: 27) ต่อมาเจ้าหน้าที่พัสดุจะทำรายงานขอซื้อหรือขอจ้างพร้อมแต่งตั้งคณะกรรมการเปิดซองสอบราคา คณะกรรมการตรวจรับพัสดุและตรวจการจ้างเสนอต่อหัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุ เพื่อเสนอหัวหน้าส่วนราชการหรือผู้รับมอบอำนาจอนุมัติและลงนามในร่างเอกสารประกาศสอบราคาจัดซื้อหรือจัดจ้าง เมื่อลงนามแล้วเจ้าหน้าที่พัสดุทำสำเนาประกาศสอบราคาเพื่อเผยแพร่และแจกจ่ายและประชาสัมพันธ์ กำหนดดูสถานที่และรับฟังคำชี้แจงรับซอง โดยเจ้าหน้าที่พัสดุจะทำการรับซองจากทางผู้ค้ากับภาครัฐเพื่อให้คณะกรรมการเปิดซองดำเนินการเปิดซองเพื่อพิจารณาหาผู้ชนะการเปิดซอง หลังจากเปิดซองสอบราคาคณะกรรมการเปิดซองสอบราคาจะรายงานผลผู้ชนะการเปิดซองสอบราคาแก่หัวหน้าส่วนราชการอนุมัติและให้ความเห็นชอบในการจัดซื้อ/จัดจ้างผ่านหัวหน้างานพัสดุ

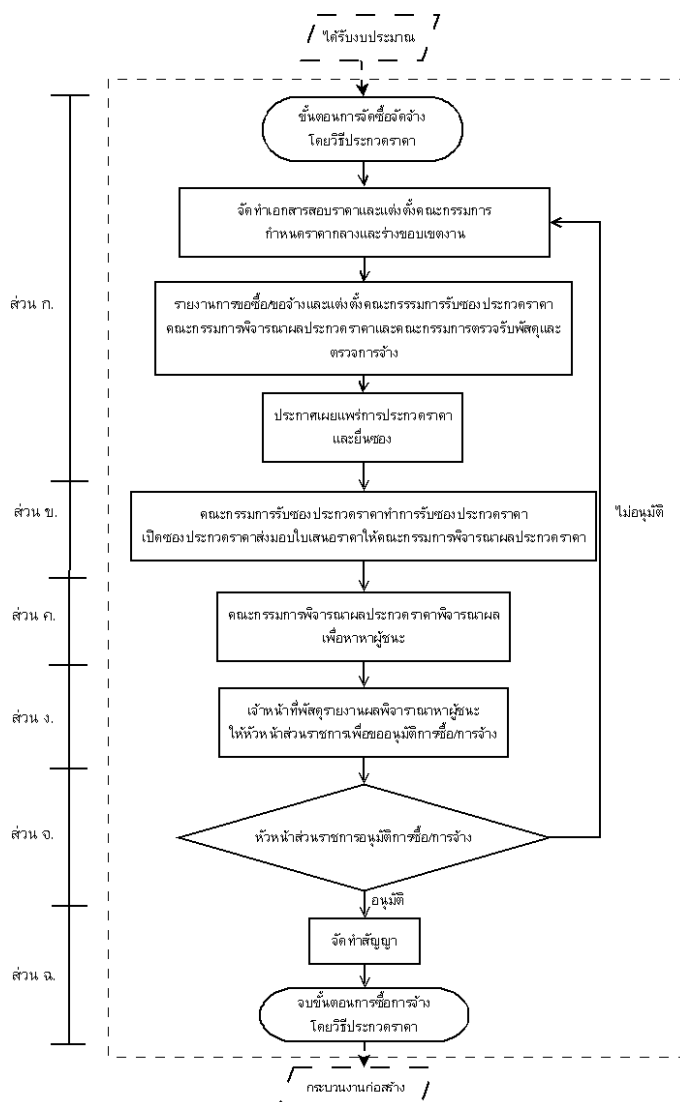
ภาพประกอบ 4 ขั้นตอนการซื้อการจ้างโดยวิธีสอบราคา

การซื้อการจ้างโดยวิธีประกวดราคา

การซื้อหรือการจ้างโดยวิธีประกวดราคา ได้แก่ การซื้อหรือการจ้างครั้งหนึ่งซึ่งมีราคาเกิน 2,000,000 บาท (สองล้านบาท) ขึ้นไป โดยวงเงินเกิน 2 ล้านบาท ไม่เกิน 50 ล้านบาท อำนาจในการอนุมัติเป็นของหัวหน้าส่วนราชการ วงเงินเกิน 50 ล้านบาท ไม่เกิน 100 ล้านบาท อำนาจการอนุมัติเป็นปลัดกระทรวง และวงเงินเกิน 100 ล้านบาท อำนาจในการอนุมัติรัฐมนตรีเจ้าสังกัดโดยการดำเนินการซื้อการจ้างตามขั้นตอนการดำเนินการตามระเบียบผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลจากการรวบรวมข้อมูลดังแสดงในภาพประกอบ 5

โดยขั้นตอนในการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีประกวดราคาเริ่มต้นแต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดราคากลางและร่างขอบเขตงานเพื่อจัดทำราคากลางและร่างขอบเขตงาน ต่อมาเจ้าหน้าที่พัสดุเสนอรายงานขอซื้อจ้างและแต่งตั้งคณะกรรมการรับและเปิดซองประกวดราคา คณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคา คณะกรรมการตรวจรับพัสดุหรือตรวจการจ้างเพื่อเสนอต่อหัวหน้าส่วนราชการ

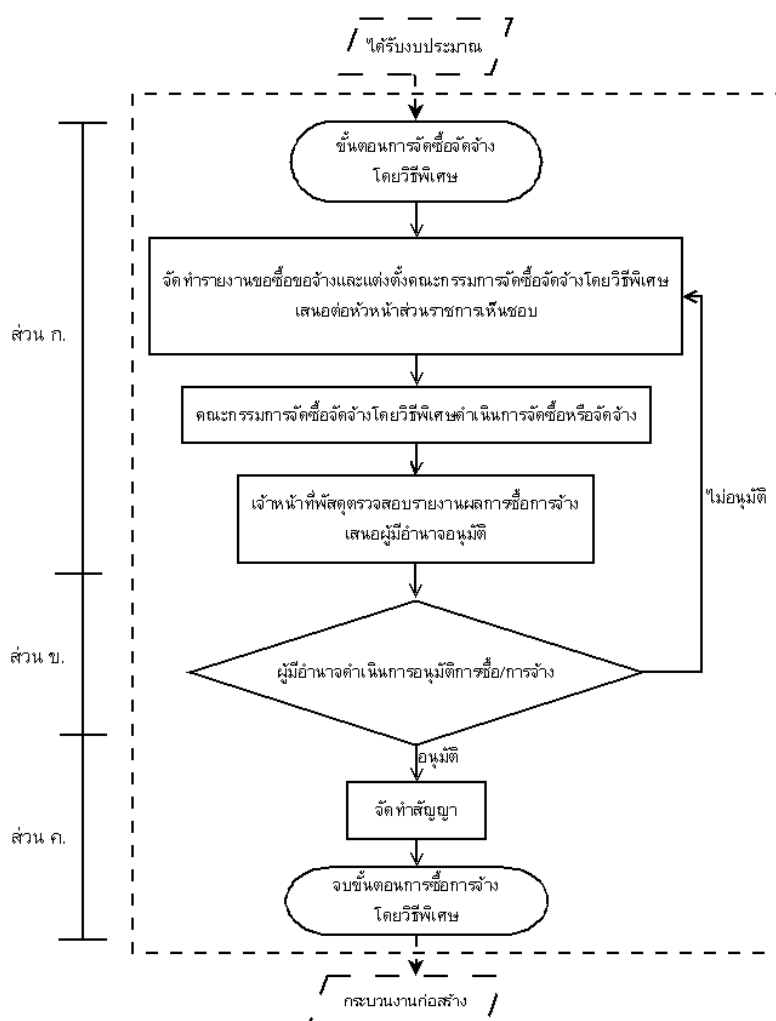
เพื่อขออนุมัติให้ดำเนินการเมื่อได้รับการรับรองให้ดำเนินการแล้วเจ้าหน้าที่พัสดุจะประกาศประกวดราคาเพื่อให้ผู้ค้ากับภาครัฐทราบถึงประกาศ โดยขั้นตอนต่อมาผู้ค้ากับทางภาครัฐจะยื่นซองประกวดราคาให้กับทางเจ้าหน้าที่พัสดุ เจ้าหน้าที่พัสดุจะทำการส่งซองประกวดราคาให้รับและเปิดซองประกวดราคาเพื่อทำการเปิดซองประกวดราคาเพื่อให้คณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคาพิจารณาผลการประกวดและรายงานผลผู้ชนะการประกวดราคาแก่เจ้าหน้าที่พัสดุก่อน เจ้าหน้าที่พัสดุจะทำรายงานเพื่อทำการซื้อการจ้างให้แก่หัวหน้าส่วนราชการเพื่อทำการอนุมัติให้ทำการซื้อการจ้าง จากนั้นเจ้าหน้าที่พัสดุจะทำการร่างสัญญาซื้อขายหรือสัญญาจ้าง เมื่อเจ้าหน้าที่พัสดুর่างสัญญาซื้อหรือสัญญาจ้างเสร็จแล้วจะทำหนังสือเพื่อนัดทำสัญญาให้แก่ผู้ค้ากับภาครัฐเข้ามาทำสัญญาซื้อขายหรือสัญญาจ้างต่อไป

ภาพประกอบ 5 ขั้นตอนการซื้อการจ้างโดยวิธีประกวดราคา

การซื้อการจ้างโดยวิธีพิเศษ

การซื้อหรือการจ้างโดยวิธีพิเศษ ได้แก่ การซื้อหรือการจ้างครั้งหนึ่งมีราคาเกิน 100,000 บาทขึ้นไป ให้กระทำได้เฉพาะกรณีหนึ่งกรณีใด ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม แต่ในปัจจุบันได้มีการปรับเปลี่ยนเป็นการชั่วคราวตามหนังสือคณะกรรมการว่าด้วยการพัสดุ โดยการซื้อหรือการจ้างโดยวิธีพิเศษ ได้แก่ การซื้อหรือการจ้างครั้งหนึ่งมีราคาเกิน 500,000 บาทขึ้นไป โดยวงเงินไม่เกิน 25 ล้านบาท อำนาจในการอนุมัติเป็นของหัวหน้าส่วนราชการ วงเงินเกิน 25 ล้านบาท ไม่เกิน 50 ล้านบาท อำนาจการอนุมัติเป็นปลัดกระทรวง และวงเงินเกิน 50 ล้านบาท อำนาจในการอนุมัติรัฐมนตรีเจ้าสังกัด โดยการดำเนินการซื้อการจ้างตามขั้นตอนการดำเนินการตามระเบียบผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลจากการรวบรวมข้อมูลดังแสดงในภาพประกอบ 6

ภาพประกอบ 6 ขั้นตอนการซื้อการจ้างโดยวิธีพิเศษ

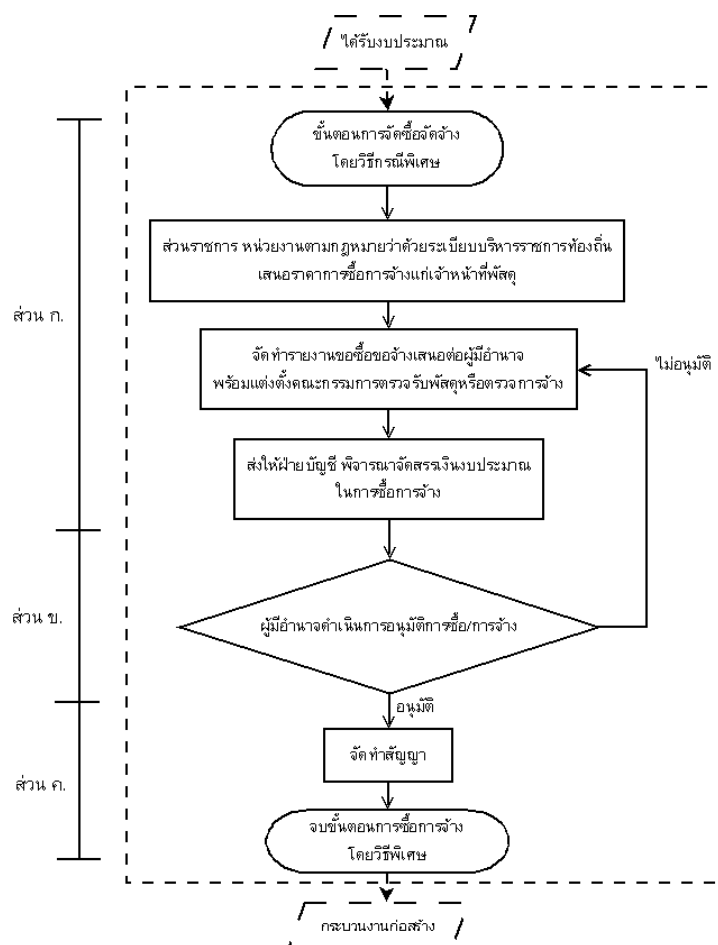
ขั้นตอนการซื้อการจ้างโดยวิธีพิเศษโดยขั้นตอนแรกหัวหน้าส่วนราชการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีพิเศษเพื่อทำการกำหนดรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะและกำหนดราคากลางเพื่อรายงานขอซื้อขอจ้างโดยระบุเหตุผลความจำเป็น รายละเอียด วงเงินที่จะจัดซื้อหรือจ้าง ส่งให้ฝ่ายบัญชีและงบประมาณพิจารณาจัดสรรเงินงบประมาณในการจัดซื้อหรือจ้าง เสนอต่อหัวหน้าส่วนราชการพร้อมทั้งแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจรับพัสดุหรือคณะกรรมการตรวจการจ้าง เมื่อหัวหน้าส่วนราชการทำการอนุมัติแล้วเจ้าหน้าที่พัสดุจะส่งหนังสือเชิญชวนผู้ค้ากับทางภาครัฐให้มาเสนอราคาเมื่อผู้ค้ากับทางภาครัฐเสนอราคาเรียบร้อยแล้ว เจ้าหน้าที่พัสดุนำมาพิจารณาสั่งซื้อสั่งจ้างผู้เสนอราคาที่มีคุณสมบัติเป็นประโยชน์ต่อทางราชการแล้วนำเสนอต่อหัวหน้าส่วนราชการเพื่อทำการสั่งซื้อ/สั่งจ้าง เมื่อหัวหน้าส่วนราชการได้อนุมัติรายการสั่งซื้อสั่งจ้างแล้ว ขั้นตอนต่อไปเจ้าหน้าที่พัสดุจะทำการเรียกลูกค้ากับทางภาครัฐที่ชนะการเสนอราคาเข้ามาทำสัญญาก่อนเข้าดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

การซื้อการจ้างโดยวิธีกรณีพิเศษ

การซื้อหรือการจ้างโดยวิธีกรณีพิเศษ ได้แก่ การซื้อหรือการจ้างจากส่วนราชการหน่วยงานตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น หน่วยงานอื่นซึ่งมีกฎหมายบัญญัติให้มีฐานะเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น หรือรัฐวิสาหกิจ ในกรณีดังต่อไปนี้ 1.เป็นผู้ผลิตพัสดุหรือทำงานจ้างนั่นเอง และนายกรัฐมนตรีอนุมัติให้ซื้อหรือจ้าง 2.มีกฎหมายหรือมติคณะรัฐมนตรีกำหนดให้ซื้อหรือจ้าง และกรณีนี้ให้รวมถึงหน่วยงาน อื่นที่มีกฎหมายหรือมติคณะรัฐมนตรีกำหนดด้วย โดยการดำเนินการซื้อการจ้างตามขั้นตอนการดำเนินการตามระเบียบผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลจากการรวบรวมข้อมูลดังแสดงในภาพประกอบ 7

ขั้นตอนในการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีกรณีพิเศษ ให้หัวหน้าส่วนราชการสั่งซื้อหรือสั่งจ้างจากผู้ขายหรือผู้รับจ้างจากส่วนราชการหน่วยงาน ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น หน่วยงานอื่นซึ่งมีกฎหมายบัญญัติให้มีฐานะเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น หรือรัฐวิสาหกิจ ผ่านทางเจ้าหน้าที่พัสดุ พร้อมแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจรับพัสดุหรือคณะกรรมการตรวจรับการจ้าง เสนอต่อหัวหน้าส่วนราชการเพื่อขออนุมัติ เมื่อหัวหน้าส่วนราชการอนุมัติแล้ว เจ้าหน้าที่พัสดุจะทำการแจ้งต่อส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานตามกฎหมายท้องถิ่นที่จัดซื้อหรือที่จ้างภาพและดำเนินการตามข้อกำหนดหรือข้อระเบียบของหน่วยงานส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานตามกฎหมายท้องถิ่นนั้น เมื่อส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานตามกฎหมายท้องถิ่นดำเนินการแล้วเสร็จและแจ้งชำระเงิน ให้เจ้าหน้าที่พัสดุแจ้งต่อคณะกรรมการตรวจรับพัสดุหรือตรวจการจ้างทำการ

ตรวจรับและดำเนินการเบิกจ่ายเงินให้ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานตามกฎหมายท้องถิ่นต่อไป

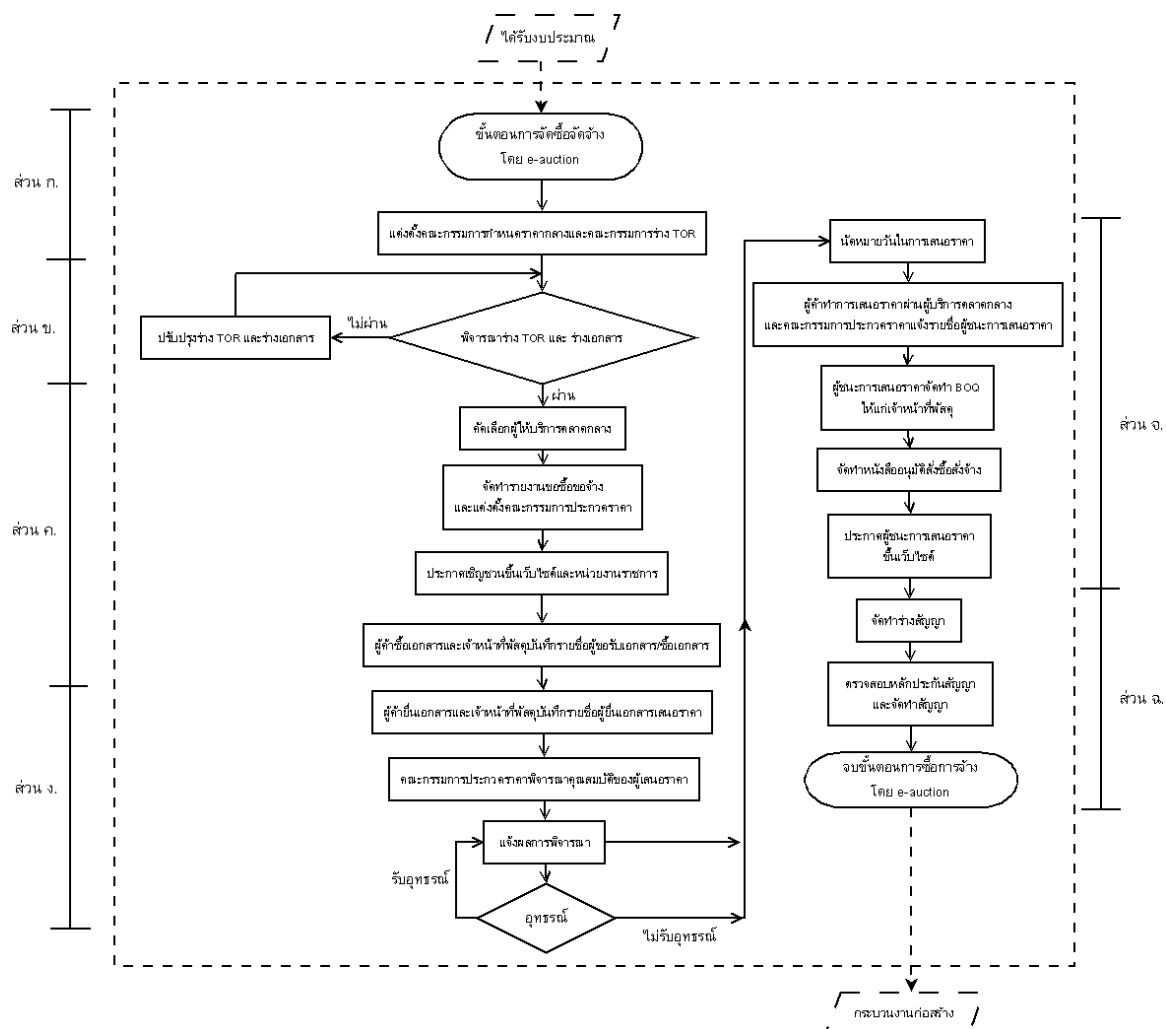

ภาพประกอบ 7 ขั้นตอนการซื้อการจ้างโดยวิธีกรณีพิเศษ

การซื้อการจ้างโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์

โดยในปี พ.ศ.2549 ได้มีการออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุด้วยวิธีทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ.2549 การซื้อการจ้างด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ หรือเรียกว่าการประมูลอิเล็กทรอนิกส์แบบออนไลน์ (e-auction) (สรวิศ รัตนพิไชย, 2552) เป็นกระบวนการประมูลซื้อขายสินค้าหรือผลิตภัณฑ์โดยการนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้เพื่อจัดการระบบการประมูลอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการลดค่าใช้จ่าย และเพิ่มขีดความสามารถในการจัดหาและจัดจำหน่ายสินค้าและผลิตภัณฑ์ ซึ่งให้ใช้ในการจัดหาพัสดุของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์การมหาชน และหน่วยงานอื่นของรัฐ สำหรับการจัดหาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้อยู่ในอำนาจของกระทรวงมหาดไทย พิจารณาดำเนินการ โดยใช้สำหรับการจัดหาพัสดุที่มีมูลค่าตั้งแต่ 2 ล้านบาทขึ้นไป โดยการ

ดำเนินการซื้อการจ้างตามขั้นตอนการดำเนินการตามระเบียบผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลจากการรวบรวมข้อมูลดังแสดงในภาพประกอบ 8

ภาพประกอบ 8 ขั้นตอนการซื้อการจ้างด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-auction)

ขั้นตอนในการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ เริ่มต้นจากเจ้าหน้าที่พัสดุของหน่วยงานจัดบันทึกขออนุมัติและคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดราคากลาง คณะกรรมการร่างขอบเขตของงานและร่างเอกสารประกวดราคาเสนอหัวหน้าส่วนราชการลงนามในคำสั่ง โดยคณะกรรมการร่างขอบเขตของงานและร่างเอกสารประกวดราคา เมื่อหัวหน้าส่วนราชการลงนามในคำสั่งแล้ว เจ้าหน้าที่พัสดุเชิญประชุม คณะกรรมการร่างขอบเขตของงานเพื่อจัดทำร่างขอบเขตของงานและร่างเอกสารประกวดราคาโดยหัวข้อการร่างขอบเขตของงาน อย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญดังนี้ ความเป็นมา วัตถุประสงค์ คุณสมบัติผู้เสนอราคา แบบรูปรายการหรือรายละเอียดคุณ

ลักษณะเฉพาะ ระยะเวลาดำเนินการ ระยะเวลาส่งมอบ วงเงินในการจัดหา ต่อมาคณะกรรมการร่างขอบเขตของงาน และร่างเอกสารประกวดราคาจัดทำรายงานผลการร่างขอบเขตของงาน และร่างเอกสารประกวดราคา นำเสนอหัวหน้าส่วนราชการเพื่ออนุมัติ เมื่อร่างขอบเขตของงานได้รับอนุมัติจากหัวหน้าหน่วยงานแล้ว ให้นำร่างขอบเขตของงานและร่างเอกสารประกวดราคา เพื่อประกาศในเว็บไซต์ของหน่วยงานและเว็บไซต์ของกรมบัญชีกลาง www.gprocurement.go.th เป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่า 3 วัน เพื่อรับฟังข้อวิจารณ์เสนอแนะความคิดเห็นเป็นลายลักษณ์อักษรหรือทางเว็บไซต์มายังหน่วยงานโดยเปิดเผยตัว เมื่อครบเวลาในการประกาศร่างขอบเขตของงานและร่างเอกสารประกวดราคา เจ้าหน้าที่พัสดุของหน่วยงานตรวจดูในเว็บไซต์ดังกล่าวตลอดจนความคิดเห็นที่ส่งมาเป็นลายลักษณ์อักษรมายังหน่วยงาน ถ้าไม่มีข้อเสนอแนะให้นำร่าง TOR ส่งมอบให้กับคณะกรรมการประกวดราคา ถ้ามีข้อเสนอแนะวิจารณ์ให้ รวบรวมข้อเสนอแนะส่งให้คณะกรรมการฯ พิจารณาคำวิจารณ์หรือข้อเสนอแนะว่าสมควรปรับปรุงหรือไม่

หลังจากที่ผ่านร่างขอบเขตของงานและร่างเอกสารประกวดราคาแล้ว เจ้าหน้าที่พัสดุของหน่วยงานจะจัดทำบันทึกขออนุมัติแต่งตั้งคณะกรรมการประกวดราคา การคัดเลือกผู้ให้บริการตลาดกลางอิเล็กทรอนิกส์และคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการประกวดราคา โดยแจ้งรายชื่อคณะกรรมการประกวดราคาและการคัดเลือกผู้ให้บริการตลาดกลางอิเล็กทรอนิกส์ เจ้าหน้าที่พัสดุของหน่วยงานแจ้งรายชื่อผู้ให้บริการตลาดกลางที่คณะกรรมการได้คัดเลือกจากทะเบียนรายชื่อผู้ให้บริการตลาดกลางอิเล็กทรอนิกส์ และกำหนดวัน เวลาและ สถานที่เสนอราคา

เมื่อหัวหน้าหน่วยงานได้เห็นชอบการแต่งตั้งคณะกรรมการประกวดราคาและการคัดเลือกผู้ให้บริการตลาดกลางอิเล็กทรอนิกส์ คณะกรรมการประกวดราคารับมอบร่างขอบเขตของงานและร่างเอกสารประกวดราคาจากคณะกรรมการร่างขอบเขตของงาน เจ้าหน้าที่พัสดุนำบันทึกเชิญประชุมคณะกรรมการประกวดราคาเพื่อจัดทำประกาศประกวดราคาและรายงานผลการจัดทำประกาศ โดยกำหนดให้มีการจัดทำของข้อเสนอด้านเทคนิคการวางหลักประกันซองวัน เวลาและสถานที่รับเอกสารประกวดราคา วันเวลาสถานที่ที่ยื่นซองข้อเสนอด้านเทคนิค พร้อมเอกสารประกวดราคาซื้อด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์และเอกสารแนบท้ายเอกสารประกวดราคาซื้อด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์รวมทั้งเงื่อนไขอื่นๆ ต่อมาหัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุนำรายงานขอซื้อ/จ้างเพื่อขอความเห็นชอบให้ดำเนินการและลงนามในประกาศประกวดราคาที่กำหนดวัน เวลา การยื่นซองข้อเสนอด้านเทคนิค

เมื่อหัวหน้าหน่วยงานลงนามในประกาศเชิญชวนแล้วให้หัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุในฐานะเลขานุการ คณะกรรมการประกวดราคานำสาระสำคัญของเอกสารประกาศเชิญชวน เอกสาร

ประกวดราคา และเอกสารเบื้องต้นอื่น ๆ ที่สามารถเผยแพร่ได้ลงประกาศเผยแพร่ทางเว็บไซต์ของหน่วยงานและเว็บไซต์ของกรมบัญชีกลาง ไม่น้อยกว่า 3 วัน และปิดประกาศโดยเปิดเผย ณ ที่ทำการของส่วนราชการ รวมทั้งต้องดำเนินการตามแนวปฏิบัติการส่งข่าวประกวดราคา การแจกจ่ายเอกสารหรือการจำหน่ายเอกสารประกวดราคา ให้ดำเนินการตั้งแต่วันที่ประกาศเชิญชวน ซึ่งจะไม่น้อยกว่า 3 วัน นับแต่วันที่ได้ประกาศในเว็บไซต์ของหน่วยงานและกรมบัญชีกลาง การกำหนดวันรับซองข้อเสนอด้านเทคนิค จะต้องให้เวลาผู้ประสงค์จะเสนอราคาจัดทำข้อเสนอฯ ไม่น้อยกว่า 3 วัน แต่ไม่เกิน 30 วันนับแต่วันสุดท้ายของการแจกจ่ายหรือจำหน่ายเอกสารประกวดราคา และกำหนดให้ยื่นข้อเสนอทางด้านเทคนิคเพียงวันเดียว

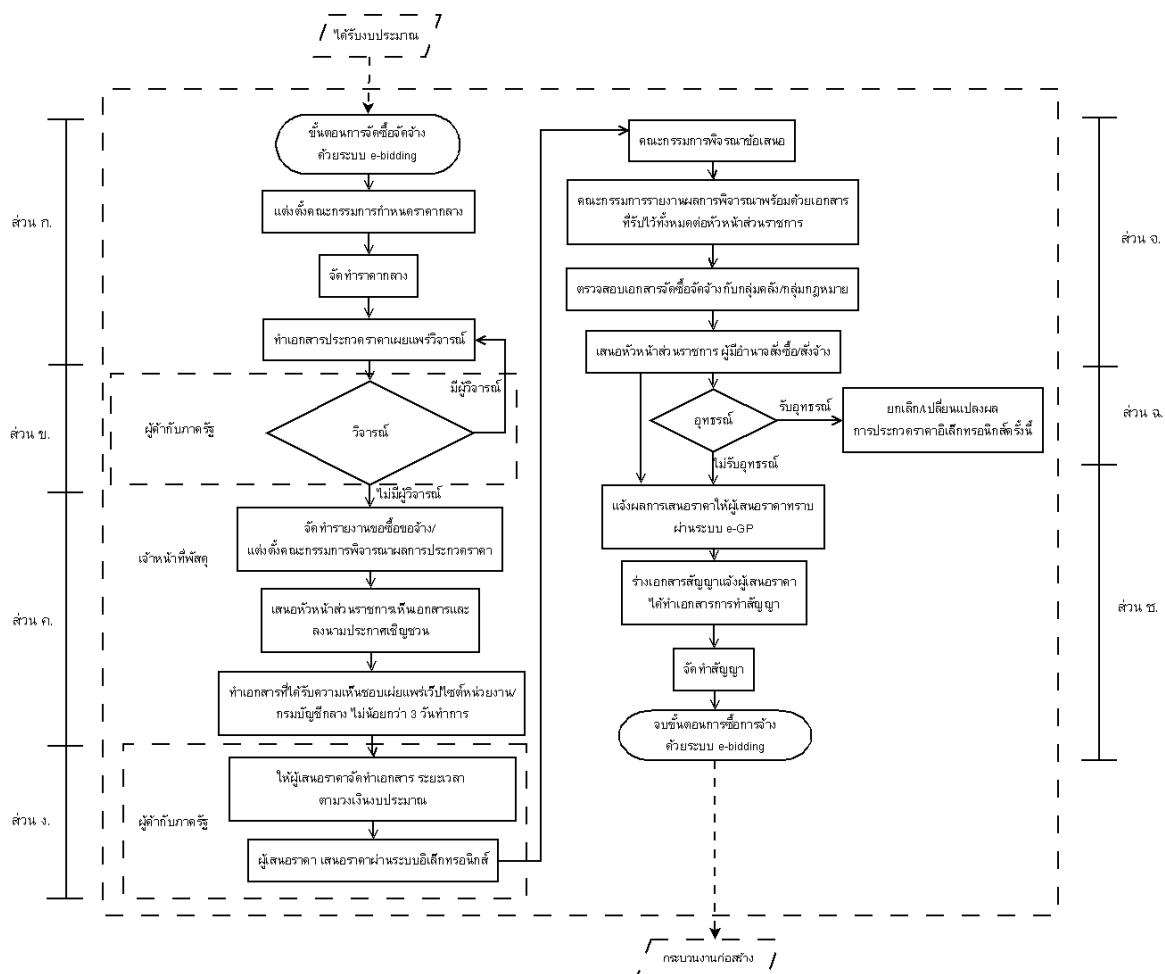
เมื่อสิ้นสุดกำหนดเวลาตามขั้นตอนการเผยแพร่เอกสารประกาศประกวดราคา แล้วให้คณะกรรมการประกวดราคารับซองข้อเสนอด้านเทคนิค ตามวันเวลาที่กำหนด ณ ที่ทำการของหน่วยงาน เพื่อพิจารณาคัดเลือกเบื้องต้นหาผู้มีสิทธิเสนอราคา การดำเนินการรับซองข้อเสนอด้านเทคนิคให้ดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.2535 และแก้ไขเพิ่มเติม เมื่อพ้นกำหนดเวลารับซองแล้ว ห้ามรับซองประกวดราคาหรือเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ตามเงื่อนไขที่กำหนดในเอกสารประกวดราคาอีก ให้คณะกรรมการประกวดราคาจัดทำรายงานผลการคัดเลือกเบื้องต้น แจ้งผลการพิจารณาการคัดเลือกเบื้องต้นให้ผู้เสนอราคาแต่ละรายทราบผลการพิจารณาเฉพาะของตนทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ หรือวิธีอื่นใดที่มีหลักฐานว่าผู้เสนอราคารับทราบแล้ว ภายในวันที่กำหนดในประกาศโดยไม่เปิดเผยรายชื่อต่อสาธารณชน หรือไม่มีการประกาศรายชื่อผู้มีสิทธิเสนอราคา ผู้เสนอราคาที่ไม่ผ่านการพิจารณาคัดเลือกเบื้องต้นสามารถคัดค้านโดยอุทธรณ์ผลการพิจารณาของคณะกรรมการประกวดราคาต่อหัวหน้าส่วนราชการ ภายใน 3 วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้ง โดยให้หัวหน้าส่วนราชการพิจารณาให้แล้วเสร็จและแจ้งผู้เสนอราคาทราบภายใน 7 วัน เมื่อคณะกรรมการประกวดราคาได้พิจารณาคัดเลือกเบื้องต้นแล้ว ให้ประธานกรรมการประกวดราคาจัดทำหนังสือแจ้งวัน เวลา สถานที่ การเสนอราคาตามแบบแจ้งวัน เวลา และสถานที่ เสนอราคาเพื่อเข้าสู่กระบวนการเสนอราคา ดำเนินการประมูลโดยคณะกรรมการประกวดราคาต้องเข้าร่วมสังเกตการณ์จนเสร็จสิ้นการประมูล คณะกรรมการประกวดราคาจัดทำรายงานเสนอต่อหัวหน้าส่วนราชการในวันทำการถัดไป เมื่อหัวหน้าหน่วยงานราชการเห็นชอบให้คณะกรรมการประกวดราคาแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้เสนอราคาทุกรายทราบ หากหัวหน้าส่วนงานไม่เห็นชอบกับมติของคณะกรรมการ ให้แจ้งผลให้คณะกรรมการทราบเพื่อชี้แจงภายใน 3 วัน เมื่อได้รับคำชี้แจงแล้วเห็นชอบให้คณะกรรมการประกวดราคาแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้เสนอราคาทุกรายทราบ หากหัวหน้าส่วนราชการได้รับการชี้แจงแล้วแต่ยังไม่เห็นชอบตามมติคณะกรรมการประกวดราคาภายใน 3 วัน ให้

หัวหน้าส่วนราชการสั่งยกเลิกการประกวดราคาแล้วแจ้งผลการยกเลิกให้ผู้เสนอราคา ทุกรายทราบ พร้อมรายงานให้คณะกรรมการว่าด้วยการพัสดุทราบ คณะกรรมการประกวดราคาโดยหัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุในฐานะเลขานุการจะต้องนำผลการพิจารณาที่มีอำนาจ สั่งซื้อเห็นชอบหรือสั่งยกเลิกการประกวดราคาประกาศในเว็บไซต์ของกรมบัญชีกลาง และเว็บไซต์ของหน่วยงานไม่น้อยกว่า 3 วัน ภายใน 3 วัน นับแต่วันแจ้งผลการเสนอราคา หากไม่มีการอุทธรณ์ให้ดำเนินการตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ.2535 และแก้ไขเพิ่มเติมต่อไป

การซื้อการจ้างโดยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding)

จนถึงปัจจุบัน ในปี พ.ศ.2558 ได้มีการเพิ่มวิธืแนวทางในการจัดหาพัสดุด้วยวิธีตลาดอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Market : e – market) และด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Bidding : e – bidding) โดยถือปฏิบัติมาตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2558 ซึ่งในอนาคตอันใกล้ภาครัฐมีแนวทางที่จะจัดทำกฎหมายปรับปรุงการซื้อการจ้างออกมาระดับจากระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุเป็นกฎหมายพระราชบัญญัติการซื้อการจ้าง เพื่อให้การซื้อจ้างของหน่วยงานภาครัฐเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส ตรวจสอบได้ ลดปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างและมีมาตรฐานเดียวกัน โดยการดำเนินการซื้อการจ้างตามขั้นตอนการดำเนินการตามระเบียบผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลจากการรวบรวมข้อมูลดังแสดงในภาพประกอบ 9 (ศรัณย์ จุลปาน และ อิทธิพร ศิริสวัสดิ์ 2559: 18)

กระบวนการซื้อการจ้างภาครัฐนั้นจะทำการซื้อการจ้างบนระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (e- GP) โดยในขั้นตอนการซื้อการจ้างด้วยวิธีการประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์นั้น มีกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับ 2 กลุ่มหลักๆ คือ 1. ในกลุ่มของหน่วยงานภาครัฐ จะดำเนินการผ่านเจ้าหน้าที่พัสดุ โดยเจ้าหน้าที่พัสดุจะมีส่วนในเกือบทุกกระบวนการทั้งทางตรงและทางอ้อมและ 2. ในกลุ่มของผู้ค้ากับภาครัฐ ในกระบวนการที่เกี่ยวข้องจะอยู่ในส่วนของการวิจารณ์ร่างเอกสารประกวดราคา การจัดทำเอกสารและการเสนอราคาผ่านระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ และการอุทธรณ์ผลของผู้ค้ากับภาครัฐ โดยขั้นตอนในการซื้อการจ้างด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ พบว่า

ภาพประกอบ 9 ขั้นตอนการซื้อการจัดจ้างด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding)

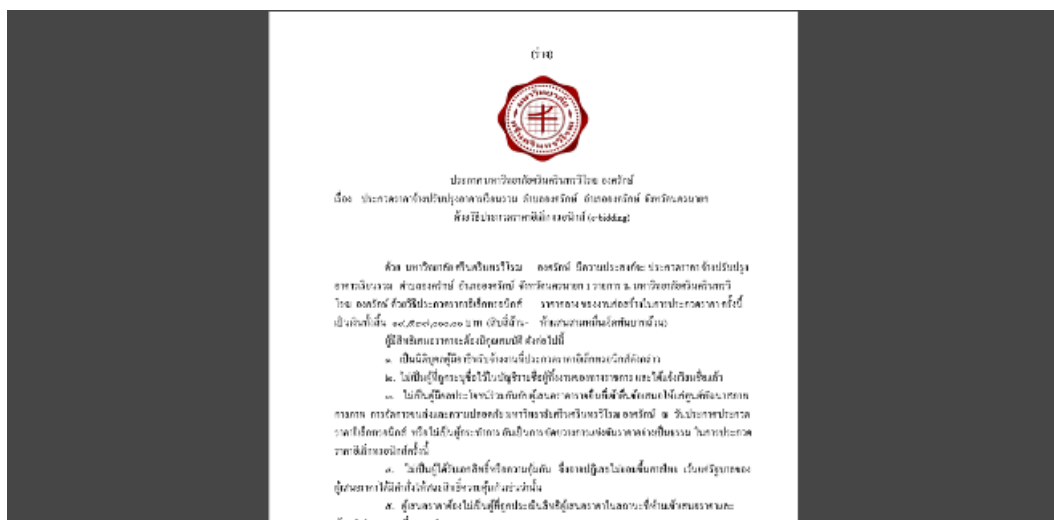
กระบวนการเริ่มต้นจากเข้าสู่ระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (e-GP) ทั้งในส่วนของเจ้าหน้าที่ภาครัฐ (เจ้าหน้าที่พัสดุ) และในส่วนของผู้ค้ากับภาครัฐติดต่อรับส่งข้อมูลผ่านทางเว็บไซต์ <http://www.gprocurement.go.th> ดังแสดงในภาพประกอบ 10 เพื่อเข้าสู่ระบบดำเนินการต่อไปโดยระบบจะแยกในส่วนของเจ้าหน้าที่พัสดุและผู้ค้ากับภาครัฐออกจากกัน โดยกระบวนการเริ่มวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์จะเริ่มจากการใส่ข้อมูลเพิ่มโครงการใหม่และในการกรอกข้อมูลที่เกี่ยวข้องต่างๆ ของโครงการนั้นๆ ดังแสดงในภาพประกอบ 11

ภาพประกอบ 10 การเข้าสู่ระบบ e-GP

ภาพประกอบ 11 การเพิ่มโครงการใหม่ในระบบ e-GP

โดยเจ้าหน้าที่พัสดุจะกรอกข้อมูลเกี่ยวกับโครงการที่จะทำการประกวดราคาแบบอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อจะได้ข้อมูลรวมออกมาเป็นร่างเอกสารประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ หลังจากนั้นเจ้าหน้าที่พัสดุจะทำการเสนอรายงานตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ข้อ 27 ไปพร้อมกับร่างประกาศและร่างเอกสารประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ดังแสดงในภาพประกอบ 12 ผ่านหัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุ เพื่อขอความเห็นชอบจากหัวหน้าส่วนราชการ เมื่อหัวหน้าส่วนราชการให้ความเห็นชอบแล้ว ให้หัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุดำเนินการจัดทำและ

เผยแพร่ร่างประกาศและร่างเอกสารประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ทางเว็บไซต์ของส่วนราชการและเว็บไซต์ของกรมบัญชีกลางเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่า 3 วันทำการ ในกรณีที่มิมีวงเงินในการซื้อ การจ้างไม่เกินหนึ่งล้านบาท และไม่น้อยกว่า 5 วันทำการ

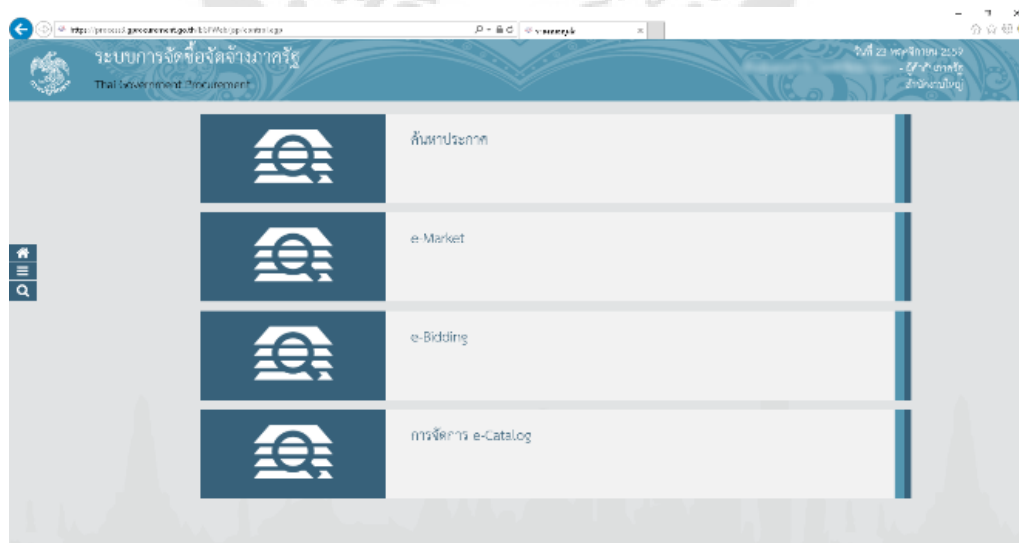
ภาพประกอบ 12 ร่างเอกสารประกวดราคาในระบบจัดซื้อจัดจ้าง

ในกรณีที่มิมีวงเงินในการซื้อการจ้างเกินกว่าหนึ่งล้านบาท เพื่อให้ผู้ค้ากับภาครัฐได้มีเวลา วิจารณ์ร่างประกาศและร่างประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ หลังจากผ่านการวิจารณ์ร่างประกาศและร่าง เอกสารประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์แล้วจะดำเนินการจัดทำและเผยแพร่ประกาศและเอกสาร ประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ดังแสดงในภาพประกอบ 13 เพื่อเชิญชวนให้ผู้สนใจเข้ายื่นประกวด ราคาอิเล็กทรอนิกส์ ให้หัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุดำเนินการเผยแพร่ผ่านทางเว็บไซต์ของส่วนราชการ และเว็บไซต์ของกรมบัญชีกลาง โดยผ่านทางระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์ตามวัน และเวลาที่ได้กำหนดไว้ในประกาศไม่น้อยกว่า 3 วันทำการในกรณีที่มิมีวงเงินในการซื้อการจ้างไม่ เกินหนึ่งล้านบาท และไม่น้อยกว่า 5 วันทำการ ในกรณีที่มิมีวงเงินในการซื้อการจ้างเกินกว่าหนึ่งล้าน บาทหลังจากที่ทำการซื้อเอกสาร ผู้ค้ากับทางภาครัฐทำการเข้าสู่ระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (e- GP) ดังแสดงในภาพประกอบ 14 และจะต้องทำการเสนอราคาตามวันและเวลาที่กำหนดในเอกสาร ประกวดราคาดังแสดงในภาพประกอบ 15 เมื่อทำการเสนอราคาแล้วเสร็จ ให้คณะกรรมการพิจารณา ผลการประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ทำหน้าที่ในการรับเอกสารเสนอราคา จัดพิมพ์เอกสารเสนอราคา ของผู้เสนอราคาทุกราย รายละเอียด 1 ชุด ลงนามในเอกสารทุกแผ่น และพิจารณาผลการเสนอราคา โดย พิจารณาคัดเลือกผู้เสนอราคาที่มีคุณสมบัติและมีข้อเสนอทางเทคนิคหรือรายละเอียดคุณ ลักษณะเฉพาะครบถ้วน ถูกต้องตรงตามเงื่อนไขที่กำหนดในประกาศและเอกสารประกวดราคา และ

คัดเลือกผู้ชนะการเสนอราคา ตามหลักเกณฑ์การพิจารณาผู้ชนะการเสนอราคาตามที่ได้ประกาศ แล้วจึงรายงานผลการพิจารณาพร้อมความเห็นและเอกสารที่ได้รับไว้ทั้งหมดต่อหัวหน้าส่วนราชการ โดยผ่านหัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุ พร้อมเสนอผู้มีอำนาจอนุมัติสั่งซื้อหรือสั่งจ้างก่อนแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้เสนอราคาทุกรายทราบ และประกาศผลการพิจารณาในเว็บไซต์ของส่วนราชการและ เว็บไซต์ของกรมบัญชีกลางต่อไปเพื่อดำเนินการในขั้นตอนของการทำสัญญาก่อนเริ่มต้นโครงการต่อไป

ภาพประกอบ 13 เอกสารประกาศเชิญชวนในระบบ e-GP

ภาพประกอบ 14 ระบบ e-GP ของผู้ค้ากับภาครัฐ

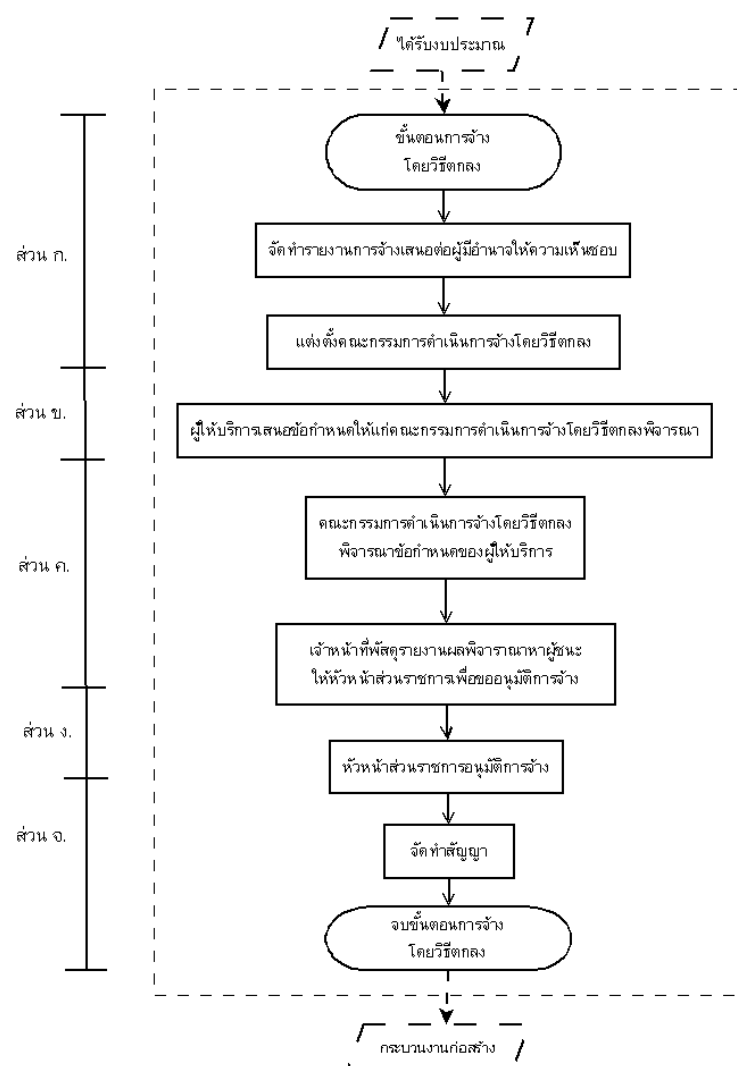
[illegible]

ภาพประกอบ 15 การเสนอราคาของผู้ค้ากับภาครัฐ

การจ้างออกแบบและควบคุมงาน

การจ้างออกแบบและควบคุมงานกระทำได้ 4 วิธีคือ วิธีตกลง วิธีคัดเลือก วิธีคัดเลือกแบบ จำกัดข้อกำหนด และวิธีพิเศษ โดยการพิจารณาเลือกวิธีการจ้างออกแบบและควบคุม นั้นสามารถ แบ่งได้ตามวงเงินงบประมาณค่าก่อสร้างตามโครงการ การจ้างโดยวิธีตกลงจะใช้กับการก่อสร้างที่มี วงเงินงบประมาณค่าก่อสร้างตามโครงการ ไม่เกิน 2 ล้านบาท การจ้างโดยวิธีคัดเลือกนั้นใช้กับการ ก่อสร้างอาคารที่มีวงเงินงบประมาณค่าก่อสร้างตามโครงการเกิน 2 ล้านบาทแต่ไม่เกิน 5 ล้านบาท การจ้างโดยวิธีคัดเลือกแบบจำกัดข้อกำหนดให้ใช้กับการก่อสร้างที่มีวงเงินงบประมาณค่าก่อสร้าง ตามโครงการเกิน 5 ล้านบาท ซึ่งการจ้างโดยวิธีพิเศษจะมีการจ้าง 2 ลักษณะคือ 1.วิธีเลือกจ้าง ได้แก่ การจ้างออกแบบและควบคุมงานในกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วนและเสี่ยงต่อความมั่นคงของ ชาติ 2.การว่าจ้างโดยการประกวดแบบ ได้แก่การวาดการออกแบบอาคารที่มีลักษณะพิเศษเป็นที่ เชิดชูคุณค่าด้านศิลปกรรมและสถาปัตยกรรมของชาติ เช่น อนุสาวรีย์ รัฐสภา พิพิธภัณฑ์สถาน แห่งชาติ โรงละครแห่งชาติ หรืองานออกแบบอาคารที่มีโครงสร้างขนาดใหญ่เป็นต้น โดยขั้นตอน การดำเนินงานของทุกวิธีนั้นเริ่มจากเจ้าหน้าที่พัสดุจัดทำรายงานเสนอหัวหน้าส่วนราชการ ตาม รายการต่อไปนี้ ขอบเขตวงงานรวมทั้งรายละเอียดเท่าที่จำเป็น วงเงินงบประมาณค่าก่อสร้าง ประมาณการค่าจ้าง กำหนดเวลาแล้วเสร็จ วิธีที่จะจ้างและเหตุผลที่ต้องจ้างโดยวิธีนั้น ข้อเสนออื่นๆ เมื่อหัวหน้าส่วนราชการให้ความเห็นชอบตามรายงานที่เสนอแล้วหลังจากกระบวนการนี้แล้ว จะมี กระบวนการที่ต่างกันไป

การจ้างออกแบบโดยวิธีตกลง

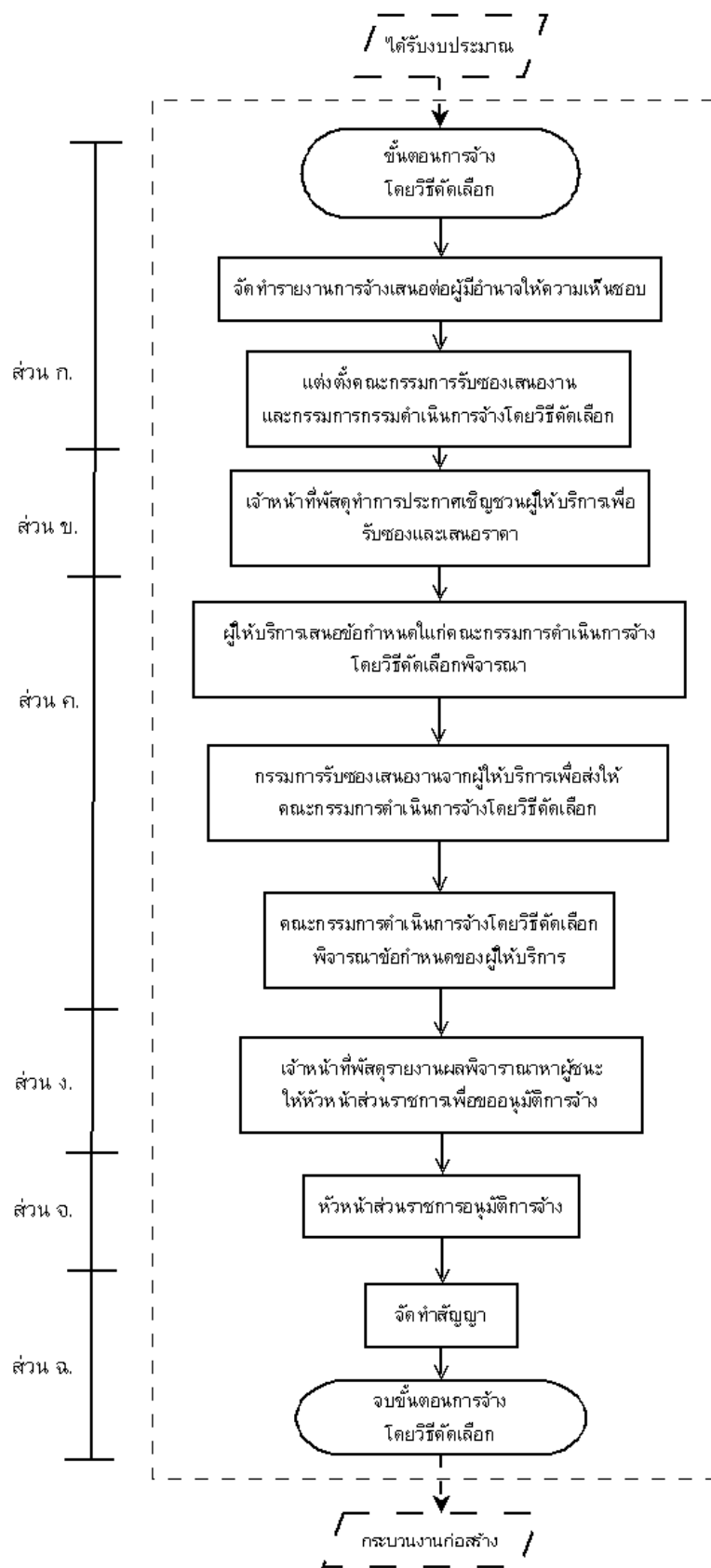

ภาพประกอบ 16 ขั้นตอนการจ้างออกแบบและควบคุมงานโดยวิธีตกลง

เจ้าหน้าที่พัสดุจัดทำรายงานการจ้างเสนอต่อหัวหน้าส่วนราชการและแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการจ้างโดยวิธีตกลงขึ้นคณะหนึ่งซึ่งประกอบด้วยไปด้วยประธาน 1 คนและกรรมการอื่นอีกอย่างน้อย 2 คนปกติให้เป็นข้าราชการตั้งแต่ระดับ 4 หรือเทียบเท่าขึ้นไปอย่างน้อย 1 คนและควรมีผู้ทรงคุณวุฒิหรือชำนาญในงานที่จะเสนอราคานี้เข้าร่วมเป็นกรรมการด้วยโดยคณะกรรมการดังกล่าวต้องมีจำนวนไม่ต่ำกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนทั้งหมดจึงจะสามารถดำเนินการตามที่กำหนดไว้ได้ คณะกรรมการดำเนินการจ้างมีหน้าที่พิจารณาข้อกำหนดของผู้ให้บริการตามที่กำหนดไว้และให้รายงานผลพิจารณาและความเห็นพร้อมด้วยเอกสารที่ได้รับไว้ทั้งหมดต่อหัวหน้าส่วนราชการผ่านเจ้าหน้าที่พัสดุ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลจากการรวบรวมข้อมูลดังแสดงในภาพประกอบ 16

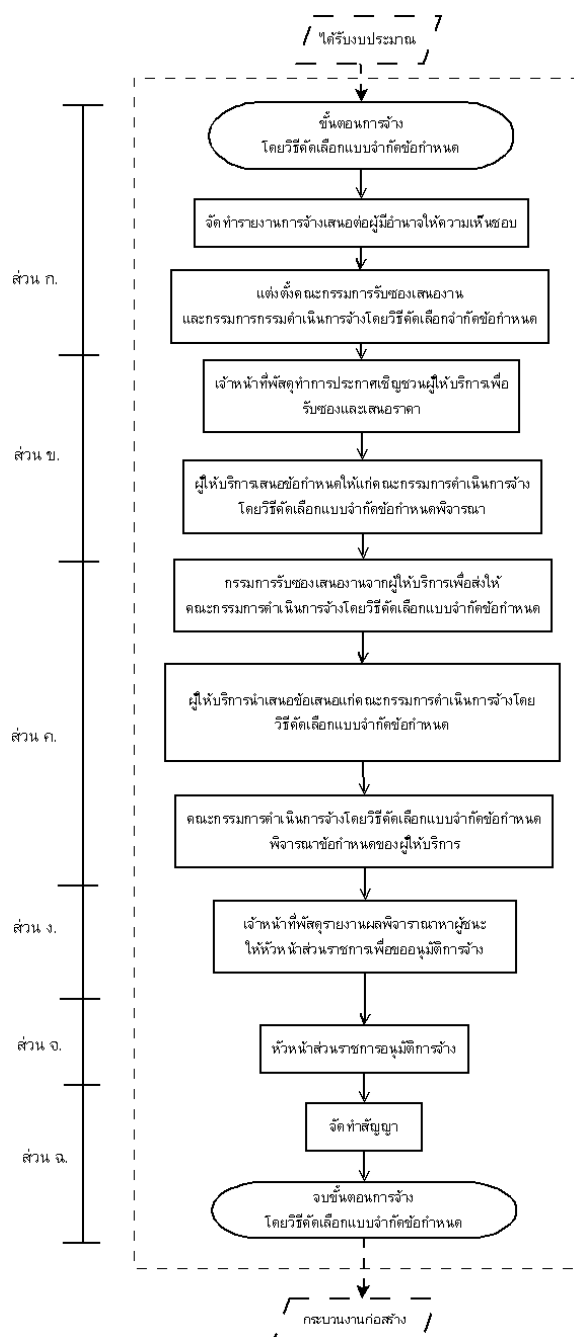
การจ้างออกแบบและควบคุมงานโดยวิธีคัดเลือก

เจ้าหน้าที่พัสดุจัดทำรายงานการจ้างเสนอต่อหัวหน้าส่วนราชการ เมื่อหัวหน้าส่วนราชการให้ความเห็นชอบตามรายงานที่ทางเจ้าหน้าที่พัสดุนำเสนอมาแล้วให้หัวหน้าส่วนราชการแต่งตั้งคณะกรรมการรับซองเสนองานและคณะกรรมการดำเนินการจ้างโดยวิธีคัดเลือก โดยคณะกรรมการรับซองเสนองานให้ประกอบไปด้วยประธาน 1 คนและกรรมการอื่นอีกอย่างน้อย 2 คนปกติให้เป็นข้าราชการตั้งแต่ระดับ 3 หรือเทียบเท่าขึ้นไปอย่างน้อย 2 คนและคณะกรรมการดำเนินการจ้างโดยวิธีคัดเลือกให้ประกอบไปด้วยประธาน 1 คนและกรรมการอื่นอีกอย่างน้อย 2 คนปกติให้เป็นข้าราชการตั้งแต่ระดับ 4 หรือเทียบเท่าขึ้นไปอย่างน้อย 2 คนและควรมีผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้ชำนาญงานนั้นเข้าร่วมด้วย เมื่อแต่งตั้งคณะกรรมการรับซองและคณะกรรมการดำเนินการจ้างโดยวิธีคัดเลือกเรียบร้อยแล้ว เจ้าหน้าที่พัสดุจะทำการติดประกาศเชิญชวนไว้ที่หน่วยงานราชการและบนเว็บไซต์เพื่อให้ผู้ให้บริการรับทราบและขอรับเอกสารเพื่อเสนอราคา โดยผู้ให้บริการจะเสนอราคาให้แก่คณะกรรมการรับซองเสนอราคา แล้วทำการมอบซองเสนอราคาต่อคณะกรรมการดำเนินการจ้างโดยวิธีคัดเลือก โดยเมื่อคณะกรรมการดำเนินการจ้างโดยวิธีคัดเลือกมาครบองค์ประชุมแล้วจะเปิดซองเสนอราคาตามที่คณะกรรมการรับซองเสนอราคามอบให้เพื่อพิจารณาข้อกำหนดของผู้ให้บริการตามที่กำหนดไว้ในส่วนของคุณสมบัติและประวัติการทำงาน จำนวนสถาปนิกหรือวิศวกรที่ประจำและไม่ประจำ หลักฐานแสดงผลงานที่เคยปฏิบัติมาแล้วของผู้ให้บริการและลงลายมือชื่อกำกับไว้ในใบเสนองานเพื่อเป็นหลักฐาน เมื่อคณะกรรมการดำเนินการจ้างโดยวิธีคัดเลือกพิจารณาเสร็จแล้วเห็นสมควรให้ดำเนินการต่อไปคณะกรรมการดำเนินการจ้างโดยวิธีคัดเลือกจะรายงานต่อหัวหน้าส่วนราชการผ่านหัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุพร้อมด้วยมอบหลักฐาน เพื่อให้หัวหน้าส่วนราชการอนุมัติและดำเนินการจัดทำสัญญาต่อไป ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลจากการรวบรวมข้อมูลดังแสดงในภาพประกอบ 17

ภาพประกอบ 17 ขั้นตอนการจ้างออกแบบและควบคุมงานโดยวิธีคัดเลือก

การจ้างออกแบบและควบคุมงานโดยวิธีคัดเลือกแบบจำกัดข้อกำหนด

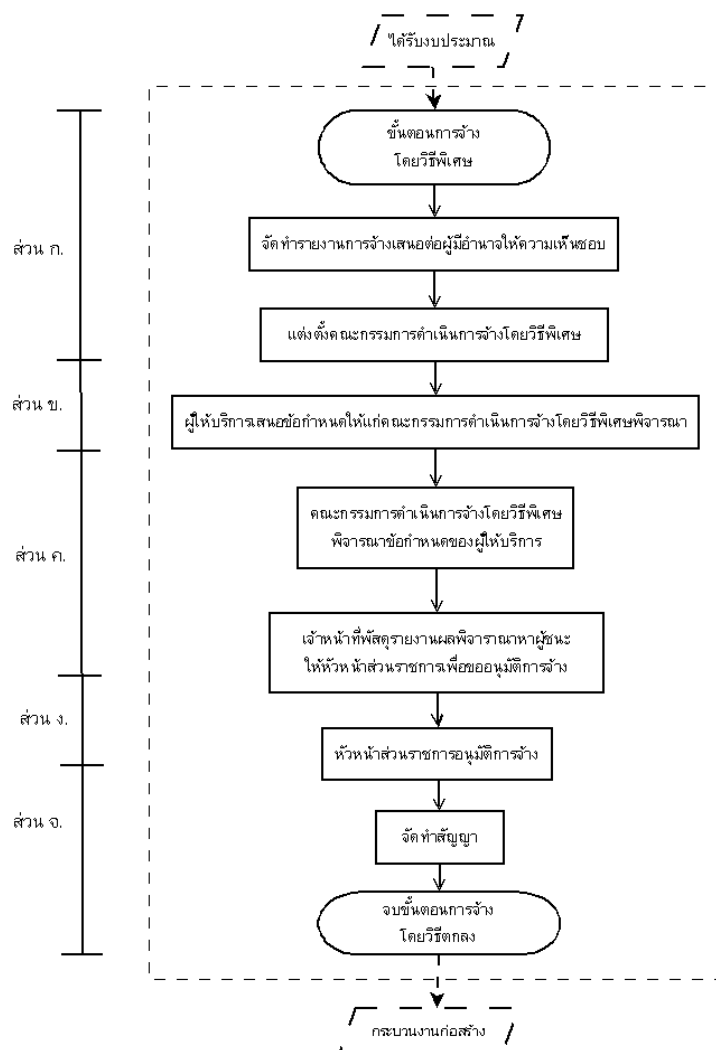
ภาพประกอบ 18 ขั้นตอนการจ้างออกแบบและควบคุมงานโดยวิธีคัดเลือกแบบจำกัดข้อกำหนด

ในการดำเนินการจ้างออกแบบและควบคุมงานโดยวิธีการจ้างแบบจำกัดข้อกำหนดให้หัวหน้าส่วนราชการแต่งตั้งคณะกรรมการรับของเสนอราคาและคณะกรรมการดำเนินการจ้างโดยวิธี

คัดเลือกแบบจำกัดข้อกำหนด ด้วยองค์ประกอบของคณะกรรมการนั้นให้ใช้ลักษณะเดียวกับการจ้างโดยวิธีคัดเลือกโดยเมื่อแต่งตั้งคณะกรรมการรับซองเสนอราคาและคณะกรรมการดำเนินการจ้างโดยวิธีคัดเลือกแบบจำกัดข้อกำหนดเรียบร้อยแล้ว เจ้าหน้าที่พัสดุจะทำการประกาศเชิญชวนไว้ ณ หน่วยงานราชการและบนเว็บไซต์ของกรมบัญชีกลางเพื่อให้ผู้ให้บริการทำการขอรับเอกสารเสนอราคา เมื่อผู้ให้บริการเสนอราคาต่อคณะกรรมการรับซองเสนอราคาเรียบร้อยแล้ว คณะกรรมการรับซองเสนอราคาจะทำการมอบซองเสนอราคาให้แก่คณะกรรมการดำเนินการจ้างโดยวิธีคัดเลือกแบบจำกัดข้อกำหนดเพื่อพิจารณาหาผู้ชนะการเสนอราคาโดยคณะกรรมการคัดเลือกผู้ให้บริการที่มีข้อกำหนดเหมาะสมไว้เป็นจำนวนไม่น้อยกว่า 2 รายและแจ้งวิธีดำเนินการเสนองานตามความประสงค์ของผู้ว่าจ้างแก่ผู้เสนองานและอาจจะมากำหนดให้ผู้ให้บริการดังกล่าวยื่นเสนอแบบร่างของงานหรือนำเสนอข้อเสนอ โดยการพิจารณาคัดเลือกข้อเสนองานจะคำนึงถึงแผนปฏิบัติงานความเหมาะสมด้านประโยชน์ใช้สอยตลอดจนสายงานและความเหมาะสมด้านสถาปัตยกรรมและลงลายมือชื่อกำกับไว้ในใบเสนองานเพื่อเป็นหลักฐาน เมื่อคณะกรรมการดำเนินการจ้างโดยวิธีคัดเลือกแบบจำกัดข้อกำหนดพิจารณาเสร็จแล้วเห็นสมควรให้ดำเนินการต่อไป คณะกรรมการดำเนินการจ้างโดยวิธีคัดเลือกแบบจำกัดข้อกำหนดจะรายงานหัวหน้าส่วนราชการอ่านหัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุพร้อมด้วยหลักฐานเพื่อขอหัวหน้าส่วนราชการอนุมัติและทำสัญญาต่อไป ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลจากการรวบรวมข้อมูลดังแสดงในภาพประกอบ 18

การจ้างออกแบบและควบคุมงานโดยวิธีพิเศษ

การจ้างโดยวิธีพิเศษมี 2 ลักษณะคือ วิธีเลือกจ้างสวจะเป็นการจ้างออกแบบและควบคุมในกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วนและความมั่นคงของชาติ หากดำเนินการว่าจ้างวิธีอื่นแล้วจะทำให้เกิดความล่าช้าเกิดความเสียหายแก่ทางราชการและความมั่นคงของประเทศ ให้ปลัดกระทรวงมีอำนาจตกลงจ้างผู้ให้บริการรายหนึ่งรายใดตามที่พิจารณาเห็นสมควร และการว่าจ้างโดยการประกวดแบบคือการว่าจ้างออกแบบอาคารที่มีลักษณะพิเศษเป็นที่เชิดชูคุณค่าทางด้านศิลปกรรมหรือสถาปัตยกรรมของชาติ โดยให้ผู้ว่าจ้างเสนอรายละเอียดการจ้างออกแบบโดยวิธีประกวดแบบต่อคณะกรรมการว่าด้วยการพัสดุเพื่อพิจารณาข้อกำหนดและขั้นตอนในการจ้างออกแบบโดยการประกวดแบบต่อไป ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลจากการรวบรวมข้อมูลดังแสดงในภาพประกอบ 19

ภาพประกอบ 19 ขั้นตอนการจ้างออกแบบและควบคุมงานโดยวิธีพิเศษ

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ที่เพื่อเปรียบเทียบข้อมูลที่ได้แสดงถึงปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการซื้อการจ้างในงานก่อสร้างของหน่วยงานทางภาครัฐ ของทั้งทางเจ้าหน้าที่พัสดุของหน่วยงานภาครัฐและทางผู้ค้ากับทางภาครัฐ

โดยในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์จะทำการวิเคราะห์ จะทำการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้สัมภาษณ์ตามตาราง 3 เพื่อรวบรวมคุณลักษณะของผู้ให้สัมภาษณ์ให้เห็นว่าส่งผลกระทบต่อการดำเนินการในการซื้อการจ้างของหน่วยงานภาครัฐมากน้อยเพียงใดดังแสดงให้เห็นในตาราง 4 เมื่อใดที่ข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างเกิดความซ้ำกันจนเกิดเป็นแบบแผนที่แน่นอน แม้จะสอบถามคนอื่น ๆ อีก ข้อมูลที่ได้ก็จะมีลักษณะเดียวกันคือเป็นข้อมูลอ้อมตัว

ตาราง 3 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้สัมภาษณ์

ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	9	37.50
หญิง	15	62.50
รวม	24	100.00
2 อายุ		
ต่ำกว่า 35 ปี	2	8.33
อยู่ระหว่าง 35 – 45 ปี	7	29.17
มากกว่า 45 ปี	15	62.50
รวม	24	100.00
3. วุฒิการศึกษา		
ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี	0	0.00
ระดับปริญญาตรี	11	45.83
สูงกว่าระดับปริญญาตรี	13	54.17
รวม	24	100.00
4. ประสบการณ์ในการทำงาน		
น้อยกว่า 5 ปี	2	8.33
อยู่ระหว่าง 5 – 10 ปี	6	25.00
มากกว่า 10 ปี	16	66.67
รวม	24	100.00

ตาราง 4 ข้อมูลผลกระทบที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการในการซื้อการจ้างในโครงการก่อสร้างของ
หน่วยงานภาครัฐ

ผลกระทบที่ได้จากการวิจัย	ค่าความถี่ (%)
1.บุคคลที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์	
- ขาดความชำนาญ ประสบการณ์	80
- ขาดความเข้าใจในกระบวนการ	80
2.ตัวระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (e-GP)	
- ระบบยังมีข้อจำกัดในบางส่วน	70
- ไม่สามารถแก้ไขย้อนหลังได้	100
3.กระบวนการ ประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์	
- กระบวนการมีความไม่คุ้นเคย	60
- มีกรอบเวลาที่ยืดหยุ่นน้อย	80

การซื้อการจ้างโดยวิธีตกลงราคา

ผลการวิเคราะห์จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ จากภาพประกอบ 3 จะพบว่า

ขั้นตอนส่วน ก. ผลกระทบที่เกิดขึ้นจะเกิดจากการไม่ได้ทำการเปรียบเทียบหรือทำการสืบราคาอย่างน้อย 3 ร้านเนื่องจากขาดการให้ความร่วมมือในการเสนอราคาเปรียบเทียบของผู้ประกอบการหรือผู้ค้ารายต่างๆ ที่มองว่าอาจจะเสียเวลาในการดำเนินการทั้งยังไม่ใช่ผู้ชนะในการตกลงราคา จึงทำให้ไม่ได้รับความร่วมมือ และกรณีรายงานการซื้อการจ้างแสดงรายละเอียดไม่ครบถ้วน ทำให้ข้อมูลที่ได้ไม่สมบูรณ์ส่งผลเสียภายในอนาคต

ขั้นตอนส่วน ข. ค. และ ง. จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ไม่พบว่าทำให้เกิดผลกระทบเกิดขึ้นจากกระบวนการในขั้นตอนนี้ แสดงสรุปในตาราง 5

ตาราง 5 ผลกระทบที่เกิดขึ้นในการซื้อการจ้างโดยวิธีตกลงราคา

ขั้นตอน	ผลกระทบที่เกิดขึ้น	วิเคราะห์เนื้อหา
ส่วน ก. เจ้าหน้าที่พัสดุ และผู้ค้ากับ ภาครัฐ	- ผลกระทบที่เกิดจากสืบราคา หรือเปรียบเทียบราคาอย่างน้อย 3 ร้าน	พบผลกระทบในขั้นตอนการสืบราคา หรือเปรียบเทียบราคา ร้านค้าที่เป็นคู่ เทียบราคาไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการ เสนอราคาเนื่องจากไม่มีผลประโยชน์จาก การจ้างและทำให้เสียเวลาในการค้าขาย
ส่วน ข. เจ้าหน้าที่พัสดุ	- จากการสัมภาษณ์ ไม่พบว่าทำ ให้เกิดผลกระทบ	ส่วนนี้ไม่มีผลกระทบจากข้อมูลในการ สำรวจ อย่างไรก็ตามอาจมีผลกระทบขึ้น ได้ในกรณีกระบวนการในการจัดทำ รายงานขอซื้อขอจ้าง และแต่งตั้ง คณะกรรมการมีความผิดพลาด
ส่วน ค. เจ้าหน้าที่พัสดุ และผู้ค้ากับ ภาครัฐ	- จากการสัมภาษณ์ ไม่พบว่าทำ ให้เกิดผลกระทบ	ส่วนนี้ไม่มีผลกระทบจากข้อมูลในการ สำรวจ อย่างไรก็ตามอาจมีผลกระทบขึ้น ได้ในกรณีขั้นตอนของการจัดทำใบสั่งซื้อ หรือสั่งจ้างมีปัญหา
ส่วน ง. เจ้าหน้าที่พัสดุ	- จากการสัมภาษณ์ ไม่พบว่าทำ ให้เกิดผลกระทบ	ส่วนนี้ไม่มีผลกระทบจากข้อมูลในการ สำรวจเนื่องจากขั้นตอนของการทำสัญญา เป็นสัญญามาตรฐานของหน่วยงาน ราชการ อาจมีผลกระทบที่เกิดขึ้นใน อนาคตกรณีที่เอกสารแนบท้ายสัญญามี ข้อขัดแย้งกัน เช่น แบบก่อสร้าง BOQ หรือรายการประกอบแบบ เป็นต้น

การซื้อการจ้างโดยวิธีสอบราคา

ผลการวิเคราะห์จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ จากภาพประกอบ 4 จะพบว่า

ขั้นตอนส่วน ก. ข. และ ง. จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ไม่พบว่าผลกระทบเกิดขึ้น
จากกระบวนการในขั้นตอนนี้

ขั้นตอนส่วน ค. ผลกระทบที่เกิดขึ้นจะเกิดจากการที่มีผู้ค้ากับภาครัฐเสนอราคามาเพียงราย
เดียว ทำให้คณะกรรมการสรุปผลการซื้อการจ้างผู้เสนอราคาเพียงรายเดียว โดยที่ไม่ได้ระบุเหตุผล
ในการพิจารณา ทำให้ภาครัฐอาจเสียผลประโยชน์จากการที่ไม่มีการแข่งขันที่สมบูรณ์ แสดงสรุปใน

ตาราง 6 ผลกระทบที่เกิดขึ้นในการซื้อการจ้างโดยวิธีสอบราคา

ขั้นตอน	ผลกระทบที่เกิดขึ้น	วิเคราะห์เนื้อหา
ส่วน ก. เจ้าหน้าที่พัสดุ	- จากการสัมภาษณ์ ไม่พบว่าทำให้เกิดผลกระทบ	ส่วนนี้ไม่มีผลกระทบจากข้อมูลการสำรวจ เนื่องจากขั้นตอนในการจัดทำเอกสารสอบราคาไม่มีความซับซ้อนและราคางานในส่วนของวิธีสอบราคา มีมูลค่าไม่สูง
ส่วน ข. ผู้ค้ากับภาครัฐ	- จากการสัมภาษณ์ ไม่พบว่าทำให้เกิดผลกระทบ	ส่วนนี้ไม่มีผลกระทบจากข้อมูลในการสำรวจ อย่างไรก็ตามอาจมีผลกระทบขึ้นได้ในขั้นตอนของการยื่นซองสอบราคา กรณีไม่มีผู้ค้ากับภาครัฐเสนอราคาหรือเสนอราคาเพียงรายเดียวซึ่งจะส่งผลให้ต้องยกเลิกการซื้อการจ้างโดยวิธีสอบราคา
ส่วน ค. เจ้าหน้าที่พัสดุ	- ผลกระทบที่เกิดจากการที่มีผู้ค้ากับภาครัฐเสนอราคาเพียงรายเดียว	ในการพิจารณาผลของผู้ยื่นซองสอบราคาเพียงรายเดียวโดยที่ไม่ได้ระบุเหตุผลในการพิจารณา ส่งผลในด้านการแข่งขันที่สมบูรณ์ ซึ่งขัดต่อระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ
ส่วน ง. เจ้าหน้าที่พัสดุ	- จากการสัมภาษณ์ ไม่พบว่าทำให้เกิดผลกระทบ	ส่วนนี้ไม่มีผลกระทบจากข้อมูลในการสำรวจ เนื่องจากขั้นตอนของการรายงานผลการพิจารณาหาผู้ชนะจากการสอบราคา จะมีผลกระทบก็ต่อเมื่อมีปัญหาข้อผิดพลาดเรื่องงานเอกสารเท่านั้น
ส่วน จ. เจ้าหน้าที่พัสดุ	- จากการสัมภาษณ์ ไม่พบว่าทำให้เกิดผลกระทบ	ส่วนนี้ไม่มีผลกระทบจากข้อมูลในการสำรวจเนื่องจากขั้นตอนของการทำสัญญาเป็นสัญญามาตรฐานของหน่วยงานราชการ อาจมีผลกระทบที่เกิดขึ้นในขนาดกรณีที่เอกสารแนบท้ายสัญญามีข้อขัดแย้งกัน เช่น แบบก่อสร้าง BOQ หรือรายการประกอบแบบ เป็นต้น

การซื้อการจ้างโดยวิธีประกวดราคา

ผลการวิเคราะห์จากข้อมูลที่ได้จากการสำรวจ จากภาพประกอบ 5 พบว่า เนื่องจาก ในปี พ.ศ. 2549 ได้มีการเพิ่มวิธีการซื้อการจ้างโดยวิธีการซื้อการจ้างทางอิเล็กทรอนิกส์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการซื้อการจ้างและลดการทุจริต จึงทำให้ไม่มีการใช้การซื้อการจ้างโดยวิธีประกวดราคาในส่วนของงบประมาณแผ่นดิน โดยจะใช้วิธีการซื้อการจ้างโดยวิธีทางอิเล็กทรอนิกส์แทน แต่อาจมีการซื้อการจ้างวิธีประกวดราคาในส่วนของงบประมาณที่หน่วยงานจัดหาได้เอง เช่น งบประมาณจากเงินบริจาคหรือเงินรายได้ โดยผลกระทบที่เกิดขึ้น พบว่า

ขั้นตอนส่วน ก. ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดทำราคากลาง เมื่อราคากลางไม่สามารถจัดทำทันตามกำหนดเวลา เนื่องจากการจัดทำราคากลางมีความซับซ้อนและราคากลางวัสดุมีการเปลี่ยนแปลงบ่อย โดยเฉพาะงานที่มูลค่าสูง จะใช้เวลาในการดำเนินการนาน

ขั้นตอนส่วน ค. ผลกระทบที่เกิดขึ้นจะเกิดจากการที่มีผู้ค้ากับภาครัฐเสนอราคามาเพียงรายเดียว กรณีคณะกรรมการสรุปผลการซื้อการจ้างเลือกผู้เสนอราคาจากผู้เสนอราคาเพียงรายเดียว โดยไม่ยกเลิกการประกวดราคาแต่ไม่ได้ระบุแสดงเหตุผลประกอบการพิจารณา อาจทำให้ภาครัฐอาจเสียผลประโยชน์จากการที่ไม่มีการแข่งขันที่สมบูรณ์

ขั้นตอนส่วน ข. ง. จ. และ ฉ. จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ไม่พบว่ามีผลกระทบเกิดขึ้นจากกระบวนการในขั้นตอนนี้ แสดงสรุปในตาราง 7

ตาราง 7 ผลกระทบที่เกิดขึ้นในการซื้อการจ้างโดยวิธีประกวดราคา

ขั้นตอน	ผลกระทบที่เกิดขึ้น	วิเคราะห์เนื้อหา
ส่วน ก. เจ้าหน้าที่พัสดุ	- ผลกระทบที่เกิดจากการ ทำราคากลาง	พบผลกระทบในขั้นตอนการจัดทำเอกสาร ประกวดราคาและราคากลางส่งผลกระทบ เนื่องจากราคาในส่วนของวิธีประกอบราคา มี มูลค่าสูงจึงทำให้มีความซับซ้อนและต้องใช้เวลา มาก
ส่วน ข. ผู้ค้ากับภาครัฐ	- จากการสัมภาษณ์ ไม่ พบว่าทำให้เกิด ผล กระทบ	พบผลกระทบ ในขั้นตอนของการเสนอของ สอบราคารันั้น จะส่งผลกระทบก็ต่อเมื่อไม่มีผู้ค้ กับภาครัฐเสนอราคาซึ่งจะส่งผลให้ต้องทำการ ยกเลิกการซื้อการจ้างโดยวิธีประกวดราคา
ส่วน ค. เจ้าหน้าที่พัสดุ	- ผลกระทบที่เกิดจากการ ที่มีผู้ค้ากับภาครัฐเสนอ ราคาเพียงรายเดียว	ในการพิจารณาผลของผู้ยื่นซองสอบราคา เพียงแค่ว่าได้หรือไม่ได้ระบุเหตุผลในการ พิจารณา ส่งผลในด้านการแข่งขันที่สมบูรณ์ ซึ่ง ขัดต่อระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการ พัสดุ
ส่วน ง. เจ้าหน้าที่พัสดุ	- จากการสัมภาษณ์ ไม่ พบว่าทำให้เกิด ผล กระทบ	ส่วนนี้ไม่มีผลกระทบจากข้อมูลในการสำรวจ เนื่องจากขั้นตอนของการรายงานผลการ พิจารณาหาผู้ชนะจากการสอบราคา จะมี ผลกระทบก็ต่อเมื่อมีปัญหาข้อผิดพลาดเรื่องงาน เอกสารเท่านั้น
ส่วน จ. เจ้าหน้าที่พัสดุ	- จากการสัมภาษณ์ ไม่ พบว่าทำให้เกิด ผล กระทบ	ส่วนนี้ไม่มีผลกระทบจากข้อมูลในการสำรวจ เนื่องจากในขั้นตอนของการเสนอหัวหน้าส่วน ราชการอนุมัติ จะส่งผลก็ต่อเมื่อหัวหน้าส่วน ราชการไม่ทำการอนุมัติ
ส่วน ฉ. เจ้าหน้าที่พัสดุ	- จากการสัมภาษณ์ ไม่ พบว่าทำให้เกิด ผล กระทบ	ส่วนนี้ไม่มีผลกระทบจากข้อมูลในการสำรวจ เนื่องจากขั้นตอนของการทำสัญญาเป็นสัญญา มาตรฐานของหน่วยงานราชการ อาจมี ผลกระทบที่เกิดขึ้นในอนาคตกรณีที่ เอกสารแนบท้ายสัญญามีข้อขัดแย้งกัน เช่น แบบก่อสร้าง BOQ หรือรายการประกอบแบบ เป็นต้น

การซื้อการจ้างโดยวิธีพิเศษ

ผลการวิเคราะห์จากข้อมูลที่ได้จากการสำรวจ จากภาพประกอบ 6 พบว่า

ขั้นตอนส่วน ก. ผลกระทบที่เกิดขึ้นจะเกิดจากการที่ได้ระบุการซื้อการจ้างโดยวิธีพิเศษโดย ระบุร้านหรือบริษัทที่จะจัดซื้อหรือจัดจ้าง เพื่อเสนอผู้มีอำนาจทำการอนุมัติ ซึ่งเหตุที่ใช้วิธีพิเศษต้องมีเหตุผลที่สมควรในการซื้อการจ้างโดยวิธีพิเศษ

ขั้นตอนส่วน ข. และ ค. จากข้อมูลที่ได้จากการสำรวจ ไม่พบว่ามีผลกระทบเกิดขึ้นจาก กระบวนการในขั้นตอนนี้ แสดงสรุปในตาราง 8

ตาราง 8 ผลกระทบที่เกิดขึ้นในการซื้อการจ้างโดยวิธีพิเศษ

ขั้นตอน	ผลกระทบที่เกิดขึ้น	วิเคราะห์เนื้อหา
ส่วน ก. เจ้าหน้าที่พัสดุ และผู้ค้ากับ ภาครัฐ	- ผลกระทบเกิดจากการที่ต้อง ระบุร้านหรือบริษัทที่จะจัดซื้อจัด จ้าง	พบผลกระทบในขั้นตอนในการจัดทำ การซื้อการจ้างโดยวิธีพิเศษต้องมีเหตุผล อันสมควรประกอบการจัดทำเอกสารที่ ต้องระบุถึงชื่อร้านหรือบริษัทเพื่อเสนอ หัวหน้าส่วนราชการ
ส่วน ข. เจ้าหน้าที่พัสดุ	- จากการสัมภาษณ์ ไม่พบว่าทำ ให้เกิดผลกระทบ	ส่วนนี้ไม่มีผลกระทบจากข้อมูลในการ สำรวจเนื่องจากขั้นตอนของการเสนอ หัวหน้าส่วนราชการอนุมัติ จะส่งผลก็ ต่อเมื่อหัวหน้าส่วนราชการไม่ทำการ อนุมัติ
ส่วน ค. เจ้าหน้าที่พัสดุ	- ผลกระทบที่เกิดจากการที่มี ผู้ค้ากับภาครัฐเสนอราคาเพียง รายเดียว	ส่วนนี้ไม่มีผลกระทบจากข้อมูลในการ สำรวจเนื่องจากขั้นตอนของการทำสัญญา เป็นสัญญามาตรฐานของหน่วยงาน ราชการ อาจมีผลกระทบที่เกิดขึ้นใน อนาคตกรณีที่เอกสารแนบท้ายสัญญามี ข้อขัดแย้งกัน เช่น แบบก่อสร้าง BOQ หรือรายการประกอบแบบ เป็นต้น

การซื้อการจ้างโดยวิธีกรณีพิเศษ

ผลการวิเคราะห์จากข้อมูลที่ได้จากการสำรวจ จากภาพประกอบ 7 พบว่า

ขั้นตอนส่วน ก. และ ค. จากข้อมูลที่ได้ ไม่พบว่ามีผลกระทบเกิดขึ้นจากกระบวนการในขั้นตอนนี้

ขั้นตอนส่วน ข. ผลกระทบที่เกิดขึ้นจะเกิดจากการที่หัวหน้าส่วนราชการสั่งซื้อสั่งจ้างจากส่วนราชการ หน่วยงานตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบราชการท้องถิ่น ที่เป็นผู้ผลิตพัสดุหรือทำงานจ้างนั้นเอง แต่นายกรัฐมนตรีไม่ได้อนุมัติให้ซื้อหรือให้จ้างและไม่มีกฎหมายหรือนายกรัฐมนตรีกำหนดให้ซื้อหรือให้จ้าง แสดงสรุปในตาราง 9

ตาราง 9 ผลกระทบที่เกิดขึ้นในการซื้อการจ้างโดยวิธีกรณีพิเศษ

ขั้นตอน	ผลกระทบที่เกิดขึ้น	วิเคราะห์เนื้อหา
ส่วน ก. เจ้าหน้าที่พัสดุ และผู้ค้ากับ ภาครัฐ	- จากการสัมภาษณ์ ไม่พบผลกระทบ	ส่วนนี้ไม่มีผลกระทบจากข้อมูลในการสำรวจ เนื่องจากขั้นตอนในการจัดทำ การซื้อการจ้างโดยวิธีกรณีพิเศษต้องนั้นจะทำการซื้อการจ้างจากส่วนราชการ หน่วยงานตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบราชการท้องถิ่น แต่จะส่งผลกระทบก็ต่อเมื่อไม่มีหน่วยงานราชการที่ให้ซื้อหรือให้จ้าง
ส่วน ข. เจ้าหน้าที่พัสดุ	- ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการที่สั่งซื้อจากส่วนราชการ ที่นายกรัฐมนตรียังไม่ได้อนุมัติให้ซื้อหรือให้จ้างและไม่มีกฎหมายหรือนายกรัฐมนตรีกำหนดให้ซื้อหรือให้จ้าง	พบผลกระทบในขั้นตอนของการสั่งซื้อจากส่วนราชการต้องได้เป็นหน่วยงานที่ได้รับการอนุมัติจากนายกรัฐมนตรีให้ซื้อหรือให้จ้างและมีกฎหมายหรือนายกรัฐมนตรีกำหนดให้ซื้อหรือให้จ้างตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุเท่านั้น
ส่วน ค. เจ้าหน้าที่พัสดุ	- จากการสัมภาษณ์ ไม่พบผลกระทบ	ส่วนนี้ไม่มีผลกระทบจากข้อมูลในการสำรวจ เนื่องจากขั้นตอนของการทำสัญญาเป็นสัญญามาตรฐานของหน่วยงานราชการ อาจมีผลกระทบที่เกิดขึ้นในอนาคตกรณีที่เกิดการแนบท้ายสัญญาที่มีข้อขัดแย้งกัน เช่น แบบก่อสร้าง BOQ หรือรายการประกอบแบบ เป็นต้น

การซื้อการจ้างโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์

ผลการวิเคราะห์จากข้อมูลที่ได้จากการสำรวจจากภาพประกอบ 8 พบว่า

ผลการวิเคราะห์จากข้อมูลที่ได้ จากภาพประกอบ 8 พบว่าในปี พ.ศ. 2558 ได้มีการเปลี่ยนจากวิธีการซื้อการจ้างโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นการซื้อการจ้างโดยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการซื้อการจ้างและลดการทุจริตที่เกิดขึ้นในกระบวนการซื้อการจ้าง จึงทำให้ไม่มีการใช้การซื้อการจ้างในส่วนของงบประมาณแผ่นดินโดยจะใช้วิธีการซื้อการจ้างโดยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ แทน แต่อาจมีการซื้อการจ้างวิธีประกวดราคาในส่วนของงบประมาณที่จัดหามาได้เอง ผลกระทบที่เกิดขึ้นในอดีต พบว่า

ขั้นตอนส่วน ก. ง. จ. และ ฉ. จากข้อมูลที่ได้จากการสำรวจ ไม่พบว่ามีผลกระทบเกิดขึ้นจากกระบวนการในขั้นตอนนี้

ขั้นตอนส่วน ข. ผลกระทบที่เกิดขึ้นจะเกิดจากการพิจารณาร่างขอบเขตงาน ถ้าร่างขอบเขตงานมีข้อบกพร่องต้องทำการแก้ไข จะทำให้เกิดความล่าช้าขึ้นในกระบวนการซื้อการจ้าง

ขั้นตอนส่วน ค. ผลกระทบที่เกิดขึ้นจะเกิดจากราคากลางในการจัดทำรายงานขอซื้อจ้าง โดยราคากลางนั้นจะต้องทำให้แล้วเสร็จสมบูรณ์โดยเร็ว ถ้าราคากลางของวัสดุมีการเปลี่ยนแปลงไปในทุกๆ เดือนตามการผันผวนของตลาด ราคากลางที่จัดทำยังไม่แล้วเสร็จหรือยังไม่ได้รับอนุมัติ จะต้องจัดทำราคากลางใหม่ และผลกระทบที่เกิดขึ้นจะเกิดจากบริษัทตลาดกลางที่ได้รับการอนุมัติจากรัฐบาล ให้เป็นบริษัทตัวกลางในการดำเนินงานให้หน่วยงานราชการทั้งหมดมีจำนวนน้อย ทำให้ต้องมีการจองคิวบริษัทตลาดกลางล่วงหน้าหรือรอตลาดกลางว่าง แสดงสรุปในตาราง 10 อย่างไรก็ตามปัญหาจากผลกระทบดังกล่าวนี้ไม่ปรากฏในปัจจุบัน เนื่องจากระเบียบปฏิบัติที่กำหนดให้มีการเปลี่ยนแปลงวิธีการซื้อการจ้างเป็นวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์

ตาราง 10 ผลกระทบที่เกิดขึ้นในการซื้อการจ้างโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์

ขั้นตอน	ผลกระทบที่เกิดขึ้น	วิเคราะห์เนื้อหา
ส่วน ก. เจ้าหน้าที่พัสดุ	- จากการสัมภาษณ์ ไม่พบผลกระทบ	ส่วนนี้ไม่มีผลกระทบจากข้อมูลในการสำรวจเนื่องจากขั้นตอนการแต่งตั้งคณะกรรมการร่าง TOR จะส่งผลกระทบก็ต่อเมื่อร่าง TOR มีข้อบกพร่อง
ส่วน ข. เจ้าหน้าที่พัสดุ	- ผลกระทบที่เกิดขึ้นจะเกิดจากการวิจารณ์ร่าง TOR	ในขั้นตอนการวิจารณ์ร่าง TOR จะส่งผลกระทบต่อเมื่อมีการอุทธรณ์ซึ่งไม่ค่อยพบการอุทธรณ์เนื่องจากผู้กำกับภาครัฐมักเห็นชอบโดยที่ไม่ให้ความสำคัญในการตรวจร่างก่อนจึงทำให้ส่งผลกระทบในภายหลัง
ส่วน ค. เจ้าหน้าที่พัสดุ	- ผลกระทบที่เกิดขึ้นจะเกิดจากราคากลางในการจัดทำรายงานขอซื้อขอจ้าง - ผลกระทบที่เกิดขึ้นจะเกิดจากบริษัทตลาดกลางที่ได้รับอนุมัติจากรัฐบาลมีจำนวนน้อย	ราคากลางที่ใช้ในการจัดทำรายงานขอซื้อขอจ้างต้องทำให้เสร็จโดยเร็วเนื่องจากราคาของวัสดุมีการเปลี่ยนแปลงในทุกๆ ต้นเดือน ในขั้นตอนของบริษัทตลาดกลางที่ได้รับอนุมัติจากรัฐบาลมีจำนวนน้อย ช่วงต้นปีงบประมาณโครงการที่ทำการซื้อการจ้างของทางภาครัฐมีจำนวนมากจึงไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน
ส่วน ง. ผู้กำกับภาครัฐ	- จากการสัมภาษณ์ ไม่พบผลกระทบ	ส่วนนี้ไม่มีผลกระทบจากข้อมูลในการสำรวจเนื่องจากในขั้นตอนของการเสนอราคาของผู้กำกับภาครัฐไม่ส่งผลกระทบ แต่อาจมีการสมยอมเกิดขึ้นได้ก่อนกระบวนการเสนอราคาของผู้กำกับภาครัฐที่มีโอกาสพบเจอกันทำให้ไม่เกิดการแข่งที่สมบูรณ์ ซึ่งส่งผลให้เกิดการเสียผลประโยชน์ของภาครัฐ

ตาราง 10 (ต่อ)

ขั้นตอน	ผลกระทบที่เกิดขึ้น	วิเคราะห์เนื้อหา
ส่วน จ. เจ้าหน้าที่พัสดุ	- จากการสัมภาษณ์ ไม่พบ ผลกระทบ	ส่วนนี้ไม่มีผลกระทบจากข้อมูลในการ สำรวจเนื่องจากในขั้นตอนของการประกาศผู้ ชนะการเสนอราคา ส่งผลกระทบต่อเมื่อมีผู้ อุทธรณ์ ซึ่งผู้ค้ากับภาครัฐอาจอุทธรณ์เมื่อมี ข้อสงสัยหรือคิดว่าไม่ได้รับความเป็นธรรมซึ่ง กระบวนการที่ต้องพิจารณาค่าอุทธรณ์ต้องใช้ ระยะเวลา
ส่วน จ. เจ้าหน้าที่พัสดุ	- จากการสัมภาษณ์ ไม่พบ ผลกระทบ	ส่วนนี้ไม่มีผลกระทบจากข้อมูลในการ สำรวจเนื่องจากขั้นตอนของการทำสัญญาเป็น สัญญามาตรฐานของหน่วยงานราชการ อาจมี ผลกระทบที่เกิดขึ้นในอนาคตกรณีที่ เอกสารแนบท้ายสัญญามีข้อขัดแย้งกัน เช่น แบบก่อสร้าง BOQ หรือรายการประกอบแบบ เป็นต้น

การซื้อการจ้างโดยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding)

ผลการวิเคราะห์จากข้อมูลที่ได้จากการสำรวจ จากภาพประกอบ 9 พบว่า

ขั้นตอนส่วน ก. ผลกระทบที่เกิดขึ้นจะเกิดจากการจัดทำราคากลาง โดยราคากลางนั้นจะต้อง
ทำให้แล้วเสร็จสมบูรณ์โดยเร็ว ถ้าราคากลางของวัสดุมีการเปลี่ยนแปลงไปในทุกๆ ต้นเดือนตามการ
ผันผวนของตลาดจะต้องจัดทำราคากลางใหม่

ขั้นตอนส่วน ข. จ. และ ช. จากข้อมูลที่ได้จากการสำรวจ ไม่พบว่ามีผลกระทบเกิดขึ้นจาก
กระบวนการในขั้นตอนนี้

ขั้นตอนส่วน ค. ผลกระทบที่เกิดขึ้นเกิดในขั้นตอนของการกรอกข้อมูลของเจ้าหน้าที่ผ่านทาง
ระบบ e-GP ซึ่งในการกรอกข้อมูลนั้นการแก้ไขหลังจากที่ทำการยืนยันข้อมูลแล้วจะไม่สามารถ
ย้อนกลับมาแก้ไขใหม่ได้ ซึ่งบางครั้งมีข้อผิดพลาดทำให้ไม่สามารถแก้ไขใดๆได้ และต้องยกเลิก
ประกาศในภายหลัง และในส่วนของเอกสารประกวดราคานั้นพบว่า ผลกระทบเกิดจากการที่เอกสาร
ประกวดราคาในส่วนที่ประกาศเผยแพร่ในเว็บไซต์ของกรมบัญชีกลางนั้นไม่ตรงกับส่วนของ
หน่วยงาน

ขั้นตอนส่วน ง. ผลกระทบจะอยู่ที่ผู้ค้ากับภาครัฐไม่ได้รับคำอธิบายข้อสงสัยในรายละเอียดของแบบก่อสร้างและขาดการชี้แจงสถานที่ก่อสร้างก่อนการประกวดราคา การประมาณราคาที่ทำเนิการในการประกวดราคาอาจมีความผิดพลาดเกิดขึ้นได้ และมีผลกระทบจากระบบ e-GP ซึ่งในการทำการซื้อการจ้างด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ต้องผ่านระบบ e-GP ทั้งหมดเท่านั้น ผู้ค้ากับภาครัฐที่ไม่คุ้นเคยจึงมีความสับสนในช่วงแรก

ขั้นตอนส่วน จ. ผลกระทบที่เกิดขึ้นคือการพิจารณาเอกสารที่ต้องทำการพิมพ์เอกสารทุกอย่างออกมาเพื่อพิจารณาเอกสารมีจำนวนมากทำให้เกิดความสับสนเป็นอย่างมากในการตรวจสอบ กรณีต้นฉบับที่ผู้ค้ากับภาครัฐส่งมาเป็นฉบับสี อาจต้องพิมพ์เป็นสีด้วย แสดงสรุปได้ตามตาราง 11

ตาราง 11 ผลกระทบที่เกิดขึ้นในการซื้อการจ้างโดยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding)

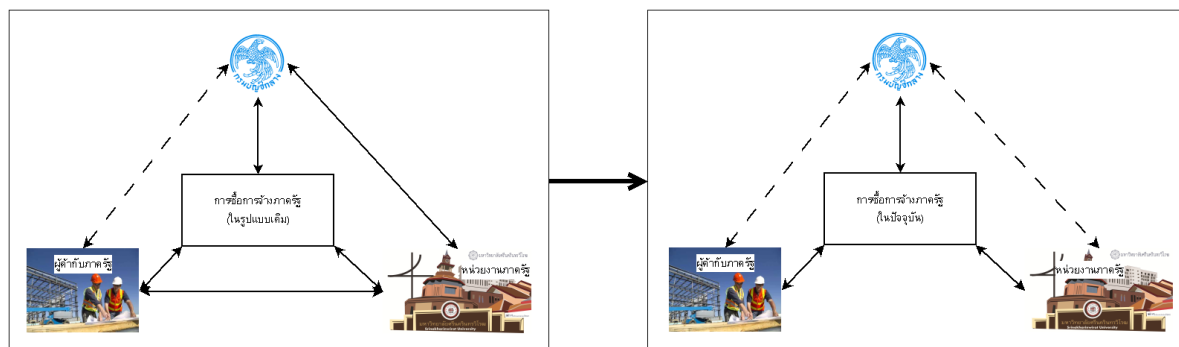
ขั้นตอน	ผลกระทบที่เกิดขึ้น	วิเคราะห์เนื้อหา
ส่วน ก. เจ้าหน้าที่ พัสดุ	- ผลกระทบที่เกิดจากราคากลาง	ขั้นตอนในการจัดทำราคากลาง ราคาวัสดุมีการเปลี่ยนแปลงในทุกๆต้นเดือน จึงต้องทำให้สมบูรณ์โดยเร็วก่อนที่ราคาวัสดุมีการเปลี่ยนแปลง ซึ่งถ้ามีการเปลี่ยนแปลงจะต้องจัดทำราคากลางใหม่
ส่วน ข. ผู้ค้ากับ ภาครัฐ	- จากการสัมภาษณ์ไม่พบผลกระทบ	การวิจารณ์ร่างเอกสารและร่างประกวดราคา ไม่พบผลกระทบ เนื่องจากผู้ค้ากับภาครัฐมักเห็นชอบหรือไม่ให้ความสำคัญในการตรวจสอบร่างก่อน ทำให้ไม่มีผู้วิจารณ์ในขั้นตอนนี้ ซึ่งอาจจะส่งผลในภายหลังได้ เมื่อชนะการประกวดราคา
ส่วน ค. เจ้าหน้าที่ พัสดุ	- รูปแบบในส่วนของระบบ e-GP	การกรอกข้อมูลลงในตัวระบบ e-GP นั้น จะมีรูปแบบที่ระบบ e-GP กำหนดให้ทำการกรอก แต่มีบางส่วนมีถ้ามีการแก้ไขจะเชื่อมโยงกันกับข้อมูลส่วนอื่นๆ ซึ่งเมื่อส่งข้อมูลไปแล้วจะไม่สามารถทำการแก้ไขได้ ส่งผลให้ต้องยกเลิกเอกสารประกวดราคา และต้องจัดทำประกาศใหม่ตั้งแต่ขั้นตอนแรก
	- เอกสารประกาศและเอกสารประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์	เอกสารประกาศและเอกสารประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ที่ได้ทำการเผยแพร่ลงในตัวระบบ e-GP กับในส่วนที่เผยแพร่ในหน่วยงานราชการ อาจมีเนื้อหาไม่ตรงกันได้

ตาราง 11 (ต่อ)

ขั้นตอน	ผลกระทบที่เกิดขึ้น	วิเคราะห์เนื้อหา
ส่วน ง. ผู้ค้ากับ ภาครัฐ	- การอธิบายแบบ ก่อสร้างและการดู สถานที่ก่อสร้าง	ไม่ได้รับการอธิบายแบบรูป รายการและรายละเอียด และไม่มีการชี้แจงการดูสถานที่ก่อนการทำการยื่น ประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งข้อมูลที่ได้จากแบบหรือ คำอธิบายเป็นตัวอักษรนั้นอาจมีความเข้าใจไม่ตรงกันซึ่ง ส่งผลให้การคำนวณราคาก่อนยื่นราคานั้นเกิดความ คลาดเคลื่อน
ส่วน จ. เจ้าหน้าที่ พัสดุ	- การพิมพ์เอกสาร เพื่อตรวจสอบและ พิจารณาผล	ในการตรวจสอบพิจารณาคุณสมบัติของผู้ค้ากับภาครัฐ ต้องทำการพิมพ์ข้อมูลของผู้ค้าทุกคนออกมาจากตัวระบบ e-GP ถ้าโครงการที่มีผู้ค้าประกวดราคาจำนวนมาก ต้อง พิมพ์ออกมาทั้งหมด กรณีเอกสารบางส่วนเป็นเอกสารสี จะต้องพิมพ์ให้ออกมาเป็นสีด้วยเพราะเป็นการแยก ระหว่างเอกสารตัวจริงหรือสำเนาจึงทำให้เปลืองทรัพยากร ของทางภาครัฐเป็นอย่างมาก
ส่วน ฉ. ผู้ค้ากับ ภาครัฐ	- จากการสัมภาษณ์ ไม่พบผลกระทบ	ส่วนนี้ไม่มีผลกระทบจากข้อมูลในการสำรวจเนื่องจาก ในขั้นตอนของการประกาศผู้ชนะการเสนอราคา ส่งผล กระทบต่อเมื่อมีผู้อุทธรณ์ ซึ่งผู้ค้ากับภาครัฐอาจอุทธรณ์ เมื่อมีข้อสงสัยหรือคิดว่าไม่ได้รับความเป็นธรรมซึ่ง กระบวนการที่ต้องพิจารณาค่าอุทธรณ์ต้องใช้ระยะเวลา
ส่วน ช. เจ้าหน้าที่ พัสดุ	- จากการสัมภาษณ์ ไม่พบผลกระทบ	ส่วนนี้ไม่มีผลกระทบจากข้อมูลในการสำรวจเนื่องจาก ขั้นตอนของการทำสัญญาเป็นสัญญามาตรฐานของ หน่วยงานราชการ อาจมีผลกระทบที่เกิดขึ้นในอนาคต กรณีที่เอกสารแนบท้ายสัญญามีข้อขัดแย้งกัน เช่น แบบ ก่อสร้าง BOQ หรือรายการประกอบแบบ เป็นต้น

การที่ผลกระทบที่เกิดขึ้นมาเนื่องจากการที่ผู้ค้ากับภาครัฐและหน่วยงานราชการที่จะทำการ
ซื้อการจ้างพบกันได้โดยตรง อาจเกิดข้อได้เปรียบเสียเปรียบขึ้นมาจากการพบกันโดยตรง ทางส่วน
ราชการที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงระบบการซื้อการจ้างจึงพยายามที่จะตัดการเจอกันโดยตรง
ระหว่างผู้ค้ากับภาครัฐและหน่วยงานราชการออก เพื่อขจัดปัญหาการได้เปรียบเสียเปรียบของผู้ค้า

รายอื่น และการเจอกันของผู้ค้ารายอื่นออก โดยจะทำการซื้อการจ้างผ่านทางระบบการจัดซื้อจัดจ้างของทางภาครัฐซึ่งจะเป็นตัวกลางในการซื้อการจ้าง ดังแสดงในภาพประกอบ 20

ภาพประกอบ 20 ผู้เกี่ยวข้องกับการซื้อการจ้างภาครัฐ

การจ้างออกแบบและควบคุมงาน

ผลการวิเคราะห์จากข้อมูลที่ได้จากการสำรวจ จากภาพประกอบ 16 ถึง 19 ลักษณะของการจ้างจะคล้ายๆกัน โดยจะต่างกันในส่วนของงบประมาณที่ใช้ในการคัดเลือกเป็นหลัก โดยจะพบว่า ผลกระทบที่เกิดขึ้นนั้นจะมีในส่วนของขั้นตอนการคัดเลือกให้ได้มาซึ่งผู้รับจ้างในการออกแบบหรือควบคุมงาน เนื่องจากในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุไม่ได้กำหนดอย่างชัดเจนถึงเกณฑ์ในการคัดเลือก ซึ่งเป็นผลทำให้เกิดความได้เปรียบเสียเปรียบของผู้ที่เข้าทำการคัดเลือก โดยอาจมีการอุทธรณ์ของผู้ที่ไม่ได้รับคัดเลือกส่งผลให้เกิดความล่าช้าในการเข้าสู่กระบวนการต่อไป แสดงสรุปในตาราง 12

ตาราง 12 ผลกระทบที่เกิดขึ้นในการจ้างออกแบบและควบคุมงาน

ขั้นตอน	ผลกระทบที่เกิดขึ้น	วิเคราะห์เนื้อหา
ส่วน ก. เจ้าหน้าที่พัสดุ	- จากการสัมภาษณ์ ไม่พบว่าทำให้เกิดผลกระทบ	ส่วนนี้ไม่มีผลกระทบจากข้อมูลในการสำรวจ อย่างไรก็ตามอาจมีผลกระทบในกรณีขั้นตอนในการจัดทำเอกสารรายงานการจ้างเสนอต่อหัวหน้าส่วนราชการมีความผิดพลาด

ตาราง 12 (ต่อ)

ขั้นตอน	ผลกระทบที่เกิดขึ้น	วิเคราะห์เนื้อหา
ส่วน ข. เจ้าหน้าที่พัสดุ และผู้ค้ากับ ภาครัฐ	- จากการสัมภาษณ์ ไม่พบ ว่า ทำให้ เกิด ผลกระทบ	ส่วนนี้ไม่มีผลกระทบจากข้อมูลในการสำรวจเนื่องจากในขั้นตอนของการประกาศเชิญชวนเพื่อให้ผู้รับจ้างมาทำการรับซองและเสนอซองการจ้าง จะมีผลกระทบก็ต่อเมื่อไม่มีการรับซองหรือยื่นซองเพื่อเสนอราคา ซึ่งต้องยกเลิกประกาศการจ้างและต้องมีแก้ไขจุดที่ทำให้ผู้รับจ้างไม่ทำการเข้ารับจ้าง
ส่วน ค. เจ้าหน้าที่พัสดุ	- ผลกระทบที่เกิดจากการคัดเลือก	ส่วนนี้ไม่มีผลกระทบจากข้อมูลในการสำรวจเนื่องจากขั้นตอนการคัดเลือกให้ได้มาซึ่งผู้รับจ้างในการออกแบบหรือควบคุมงาน เพราะในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ ไม่ได้กำหนดอย่างชัดเจนถึงเกณฑ์ในการคัดเลือก ซึ่งเป็นผลทำให้เกิดความได้เปรียบเสียเปรียบของผู้ค้า
ส่วน ง. เจ้าหน้าที่พัสดุ	- จากการสัมภาษณ์ ไม่พบ ว่า ทำให้ เกิด ผลกระทบ	ส่วนนี้ไม่มีผลกระทบจากข้อมูลในการสำรวจเนื่องจากในขั้นตอนของการรายงานผลพิจารณาหาผู้ชนะ ผู้ค้ากับภาครัฐสามารถที่จะอุทธรณ์ผลการพิจารณาซึ่งส่งผลกระทบต่อเวลาในการเริ่มทำสัญญาและการได้มาซึ่งผู้รับจ้าง
ส่วน จ. เจ้าหน้าที่พัสดุ	- จากการสัมภาษณ์ ไม่พบผลกระทบ	ส่วนนี้ไม่มีผลกระทบจากข้อมูลในการสำรวจเนื่องจากขั้นตอนของการเสนอหัวหน้าส่วนราชการอนุมัติ จะส่งผลก็ต่อเมื่อหัวหน้าส่วนราชการไม่ทำการอนุมัติ
ส่วน ฉ. เจ้าหน้าที่พัสดุ	- จากการสัมภาษณ์ ไม่พบผลกระทบ	ส่วนนี้ไม่มีผลกระทบจากข้อมูลในการสำรวจเนื่องจากขั้นตอนของการทำสัญญาเป็นสัญญามาตรฐานของหน่วยงานราชการ

การเปรียบเทียบข้อมูลของการซื้อการจ้างในแต่ละวิธี

สามารถแบ่งใช้วิธีการซื้อการจ้างในแต่ละวิธีได้ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ ดังแสดงดังตาราง 13

ตาราง 13 ความแตกต่างในการซื้อการจ้างแต่ละวิธีตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ

การซื้อการจ้าง	ความแตกต่างในแต่ละวิธี
วิธีตกลงราคา	1. การซื้อหรือการจ้างครั้งหนึ่ง ซึ่งมีราคาไม่เกิน 100,000 บาท 2. ใช้กลไกของการสืบราคาจากผู้ค้าประกอบการพิจารณาทำรายงานขอเสนอหัวหน้าส่วนราชการ
วิธีสอบราคา	1. การซื้อหรือการจ้างครั้งหนึ่ง ซึ่งมีราคาตั้งแต่ 100,000 บาท แต่ไม่เกิน 2,000,000 บาท 2. ใช้กระบวนการยื่นซองเพื่อคัดเลือกหาผู้ที่มีราคาต่ำสุดจากการยื่นซอง
วิธีประกวดราคา	1. การซื้อหรือการจ้างครั้งหนึ่ง ซึ่งมีราคาตั้งแต่ 2,000,000 บาท 2. มีคณะกรรมการรับและเปิดซองประกวดราคา คณะกรรมการพิจารณาผลการประกวดราคา จากคุณสมบัติของผู้เสนอราคาและราคางานในการหาผู้ชนะก่อนเสนอให้แก่หัวหน้าส่วนราชการในการอนุมัติต่อไป 3. สามารถทำการซื้อการจ้างได้ในกรณีที่ไม้ใช้งบประมาณแผ่นดิน
วิธีพิเศษ	1. การซื้อหรือการจ้างครั้งหนึ่ง ซึ่งมีราคาเกิน 100,000 บาท 2. เหตุผลอันสมควรในการซื้อหรือจ้างเป็นงานเร่งด่วน เสี่ยงต่อความมั่นคงของชาติ หากล่าช้าอาจจะเสียหายแก่ทางราชการหรือเป็นการซื้อหรือจ้างที่กระทำโดยวิธีอื่นแล้วไม่ได้ผลดี

ตาราง 13 (ต่อ)

การซื้อการจ้าง	ความแตกต่างในแต่ละวิธี
วิธีกรณีพิเศษ	1.การซื้อการจ้างระหว่างส่วนราชการกับส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบราชการท้องถิ่น ในกรณีที่เป็น ผู้ผลิตพัสดุหรือรับจ้างทำงานจากหน่วยงานที่มีกฎหมาย มติ คณะรัฐมนตรีกำหนดให้ซื้อหรือจ้าง หรือนายกรัฐมนตรีอนุมัติให้ซื้อหรือ ให้จ้าง
วิธีทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-auction)	1.การซื้อหรือการจ้างครั้งหนึ่ง ซึ่งมีราคาตั้งแต่ 2,000,000 บาท ตาม ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุด้วยวิธีทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ.2549 โดยเริ่มใช้ตั้งแต่วันที่ 1 ก.พ. 2549 เป็นต้นไป 2.ใช้การพิจารณาคุณสมบัติของผู้เสนอราคาและต้องผ่านการพิจารณา ก่อนทำการเสนอราคาผ่านตลาดกลาง 3.สามารถทำการซื้อการจ้างได้ในกรณีที่ไม่ใช่งบประมาณแผ่นดิน
วิธีประกวดราคา อิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding)	1.การซื้อหรือการจ้างครั้งหนึ่ง ซึ่งมีราคาตั้งแต่ 2,000,000 บาท ตาม แนวทางในการจัดหาพัสดุด้วยวิธีตลาดอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Market : e – market) และด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Bidding : e – bidding) โดยถือปฏิบัติมาตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2558 เป็นต้นไป 2.ดำเนินการผ่านระบบ e-GP เท่านั้น โดยใช้ทำการเสนอราคาก่อนการ พิจารณาคุณสมบัติของผู้เสนอราคา
การจ้างโดยวิธีตกลง	1.ใช้กับการก่อสร้างที่มีวงเงินงบประมาณค่าก่อสร้างตามโครงการหนึ่งๆ ไม่เกิน 2,000,000 บาท 2. คัดเลือกจากผู้ที่เสนอข้อกำหนดที่ตรงตามขอบเขตของงาน
การจ้างโดยวิธี คัดเลือก	1.ใช้กับการก่อสร้างอาคารที่มีวงเงินประมาณค่าก่อสร้างตามโครงการ หนึ่งๆ เกิน 2,000,000 บาท แต่ไม่เกิน 5,000,000 บาท 2. คัดเลือกจากผู้ที่เสนอข้อกำหนดที่ตรงตามขอบเขตของงาน

ตาราง 13 (ต่อ)

การซื้อการจ้าง	ความแตกต่างในแต่ละวิธี
การจ้างโดยวิธี คัดเลือกแบบจำกัด	1. ใช้กับการก่อสร้างที่มีวงเงินงบประมาณค่าก่อสร้างตามโครงการหนึ่ง ๆ เกิน 5,000,000 บาท
ข้อกำหนด	2. คัดเลือกจากผู้ที่เสนอข้อกำหนดที่ตรงตามขอบเขตของงาน
การจ้างโดยวิธีพิเศษ	1. การจ้างออกแบบและควบคุมงานในกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วน และ ความมั่นคงของชาติหากจะดำเนินการว่าจ้างตามวิธีอื่นดังกล่าวมาแล้ว จะทำให้เกิดการล่าช้า เกิดความเสียหายแก่ทางราชการและความมั่นคง ของประเทศชาติ หรือการว่าจ้างออกแบบอาคารที่มีลักษณะพิเศษ เป็นที่ เชิดชูคุณค่าทางด้านศิลปกรรมหรือสถาปัตยกรรมของชาติ 2. ทำการคัดเลือกจากผู้ที่มีประสบการณ์และความน่าเชื่อถือสอดคล้อง กับข้อกำหนดตรงตามขอบเขต

ส่วนที่ 3 การวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางขั้นตอนที่จะช่วยลดผลกระทบในขั้นตอนการจัดซื้อจัดจ้าง เพื่อให้เกิดความรวดเร็วในงานก่อสร้างของหน่วยงานภาครัฐ

ตาราง 14 แนวทางขั้นตอนที่ช่วยลดผลกระทบในขั้นตอนการซื้อการจ้าง

วิธีในการซื้อการจ้าง	ผลกระทบที่เกิดขึ้น	แนวทางขั้นตอนในการลดผลกระทบ
วิธีตกลงราคา	- ผลกระทบที่เกิดจากสืบราคาหรือเปรียบเทียบราคาอย่างน้อย 3 แหล่ง	ภาครัฐนั้นควรมีราคากลางหรือหน่วยงานมาตรฐานจัดทำราคากลางที่สามารถอ้างอิงในส่วนอื่นให้ครอบคลุมทุกงานที่เกี่ยวข้องกับการซื้อการจ้างเพื่อให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน
วิธีสอบราคา	- เกิดจากการที่มีผู้ค้ากับภาครัฐเสนอราคาเพียงรายเดียว	เพิ่มสถานที่ประกาศการซื้อการจ้างเพื่อให้ผู้ค้ากับภาครัฐได้เข้าถึงข้อมูลการซื้อการจ้างเพื่อจะได้เสนอราคา
วิธีประกวดราคา	- ผู้ค้ากับภาครัฐมีโอกาสพบเจอและสมยอมราคากันได้	ในปัจจุบันระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุได้เปลี่ยนวิธีการซื้อการจ้างในส่วนของงบประมาณแผ่นดิน ให้ใช้วิธีการซื้อการจ้างโดยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding)
วิธีพิเศษ	- ผลกระทบเกิดจากการที่ต้องระบุเหตุผลในการซื้อการจ้างอันสมควร	ก่อนทำการซื้อการจ้างต้องวิเคราะห์ถึงเหตุผลที่ใช้ในการซื้อการจ้างโดยวิธีพิเศษ รวมไปถึงการเลือกผู้ค้ากับภาครัฐที่มีประวัติ ผลงาน และความน่าเชื่อถือ
วิธีกรณีพิเศษ	- ผลกระทบที่เกิดจากการที่สั่งซื้อจากส่วนราชการ ที่นายกรัฐมนตรีไม่ได้อนุมัติให้ซื้อหรือให้จ้างและไม่มีกฎหมายหรือรัฐมนตรีกำหนดให้ซื้อหรือให้จ้าง	มีการเพิ่มหน่วยงานที่ได้รับการพิจารณาให้เข้าหลักเกณฑ์เพิ่มเติม เพื่อหลีกเลี่ยงการปฏิบัติงานที่ขัดต่อระเบียบปฏิบัติ

ตาราง 14 (ต่อ)

วิธีการซื้อการจ้าง	ผลกระทบที่เกิดขึ้น	แนวทางขั้นตอนในการลดผลกระทบ
วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์	- ผู้ค้ากับภาครัฐมีโอกาสพบเจอและสมยอมราคากันได้	ในปัจจุบันระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุได้เปลี่ยนวิธีการซื้อการจ้างในส่วนของงบประมาณแผ่นดิน ให้ใช้วิธีการซื้อการจ้างโดยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding)
วิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding)	- ผลกระทบที่เกิดจากการจัดทำราคากลาง - รูปแบบในของระบบ e-GP - เอกสารประกาศและเอกสารประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ - การอธิบายแบบก่อสร้างและการดูสถานที่ก่อสร้าง	ต้องทำการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องให้เกิดความชำนาญในกระบวนการจัดทำราคากลางของวิธีการประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ ให้ทันในกรอบของเวลาก่อนราคาวัสดุมีการเปลี่ยนแปลง รูปแบบของตัวระบบควรแสดงให้เห็นถึงขั้นตอนการกรอกข้อมูลในช่องใดๆ ว่ามีผลกระทบไปถึงส่วนใดอื่นอีกบ้าง หรืออาจจะทำเป็นช่องสัญลักษณ์สีแจ้งเตือนถึงการเปลี่ยนแปลงว่าเกิดการเปลี่ยนแปลงเชื่อมโยงไปส่วนอื่น ผู้ปฏิบัติงานตรวจสอบข้อมูลอย่างละเอียดก่อนทำเผยแพร่เอกสารประกาศและเอกสารประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ขึ้นในระบบมิฉะนั้นอาจเสียเวลาในการดำเนินงานใหม่ได้และอาจให้ระบบเปิดรับข้อมูลแบบปลายเปิด เช่น เพิ่มเติมหัวข้อสุดท้ายในการรับข้อมูลอื่นๆ เพิ่มช่องทางในการสอบถามผ่านระบบการซื้อการจ้างของภาครัฐ เพื่อความชัดเจนในการประเมินงานของผู้ค้ากับภาครัฐ

ตาราง 14 (ต่อ)

วิธีในการซื้อการจ้าง	ผลกระทบที่เกิดขึ้น	แนวทางขั้นตอนในการลดผลกระทบ
	- การพิมพ์เอกสารเพื่อตรวจสอบและพิจารณาผลที่เป็นเอกสารสี	อาจจะพิมพ์เอกสารออกมาเป็นสีขาวดำแต่กำหนดให้คณะกรรมการพิจารณาคคุณสมบัติของผู้ค้ากับภาครัฐสามารถพิจารณาเปิดไฟล์เอกสารต้นฉบับอิเล็กทรอนิกส์ที่ได้มาจากข้อมูลผู้ค้ากับภาครัฐนำส่งมาควบคู่ไปกับการพิจารณาเอกสารได้
การจ้างออกแบบและควบคุมงาน	- ผลกระทบที่เกิดจากการคัดเลือก	ควรเพิ่มระเบียบที่ใช้ในการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานการคัดเลือกที่ชัดเจน เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาของการได้เปรียบเสียเปรียบซึ่งกันและกันที่จะทำให้เกิดการเคลือบแคลงใจของผู้ที่ค้ากับภาครัฐ

การซื้อการจ้างโดยวิธีตกลงราคา

แนวทางในการแก้ไขในส่วนของการเปรียบเทียบราคาหรือการสืบราคาอย่างน้อย 3 แหล่งในส่วนของภาครัฐนั้นควรมีราคากลางหรือหน่วยงานมาตรฐานที่สามารถอ้างอิงในส่วนอื่นให้ครอบคลุมทุกงานที่เกี่ยวข้องกับการซื้อการจ้าง เพื่อให้การทำงานของเจ้าหน้าที่สะดวกรวดเร็วขึ้นและลดปัญหาการถูกเพ่งเล็งที่เอื้อประโยชน์ให้ผู้ค้ารายใดรายหนึ่ง

การซื้อการจ้างโดยวิธีสอบราคา

ผลกระทบที่เกิดจากการที่ผู้ค้ากับภาครัฐเสนอราคาเฉพาะรายเดียวหรือไม่ มีผู้ค้ามาเสนอราคา ผลกระทบที่เกิดขึ้นอาจเกิดจากการที่ขาดการเข้าถึงของผู้ค้ากับภาครัฐในการรับรู้ข้อมูลของประกาศการซื้อการจ้างโดยเจ้าหน้าที่พัสดุอาจจะต้องเพิ่มสถานที่ประกาศการซื้อการจ้าง เพื่อให้ผู้ค้ากับภาครัฐได้เข้าถึงข้อมูลการซื้อการจ้างเพื่อจะได้เสนอราคา

การซื้อการจ้างโดยวิธีประกวดราคา

ผลกระทบที่เกิดจากการผู้ค้ากับภาครัฐมีโอกาสพบเจอและสมยอมราคากันได้ ในปัจจุบันระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุจึงได้เปลี่ยนวิธีการซื้อการจ้างในส่วนของงบประมาณแผ่นดิน ให้ใช้วิธีการซื้อการจ้างโดยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding)

การซื้อการจ้างโดยวิธีพิเศษ

ในการซื้อการจ้างโดยวิธีพิเศษควรมีการแสดงผลในการซื้อการจ้างอันสมควร ก่อนทำการซื้อการจ้างต้องวิเคราะห์ถึงเหตุผลที่ใช้ในการซื้อการจ้างโดยวิธีพิเศษ รวมไปถึงการเลือกผู้ค้ากับภาครัฐที่มีประวัติ ผลงาน และความน่าเชื่อถือ

การซื้อการจ้างโดยวิธีกรณีพิเศษ

แนวทางในการแก้ไขผลกระทบในการซื้อการจ้างระหว่างหน่วยงานราชการกับหน่วยงานส่วนราชการ หน่วยงานตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบราชการท้องถิ่นที่เป็นผู้ผลิตหรือทำการจ้างเอง แต่นายกรัฐมนตรีไม่ได้อนุมัติให้ซื้อหรือให้จ้างและไม่มีกฎหมายหรือรัฐมนตรีกำหนดให้ซื้อหรือให้จ้าง โดยควรมีการเพิ่มหน่วยงานที่ได้รับการพิจารณาเพิ่มเติม เพื่อหลีกเลี่ยงการปฏิบัติงานที่ขัดต่อระเบียบปฏิบัติ

การซื้อการจ้างโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์

ผลกระทบที่เกิดจากการผู้ค้ากับภาครัฐมีโอกาสพบเจอและสมยอมราคากันได้ ในปัจจุบันระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุจึงได้เปลี่ยนวิธีการซื้อการจ้างในส่วนของงบประมาณแผ่นดิน ให้ใช้วิธีการซื้อการจ้างโดยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding)

การซื้อการจ้างโดยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding)

เพื่อลดปัญหาการสมยอมราคา ปัจจุบันระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุจึงได้กำหนดวิธีการซื้อการจ้างโดยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ขึ้น โดยในส่วนปัจจัยที่มีผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการสำรวจสามารถแสดงผลการวิจัย จัดแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนส่วน ก. ขั้นตอนในการจัดทำราคากลางของการประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ เกิดจากการวางแผนการจัดทำราคากลางไม่สอดคล้องกับช่วงเวลาที่ราคาวัสดุมีการเปลี่ยนแปลง เช่น ราคาวัสดุจะมีการเปลี่ยนแปลงทุกๆ ต้นเดือนประมาณวันที่ 5-10 ราคากลางจึงควรดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องและยืนยันราคากลางก่อนนำเสนอหัวหน้าส่วนราชการประมาณวันที่ 15-20 ของเดือน แนวทางในการแก้ไขปัญหาต้องทำการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องให้เกิดความชำนาญในกระบวนการจัดทำราคากลางของการประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ ให้ทันในรอบของเวลาก่อนราคาวัสดุมีการเปลี่ยนแปลง

ในขั้นตอนส่วน ค. ผลกระทบที่เกิดขึ้นเกิดจากรูปแบบของระบบ e-GP นั้น รูปแบบของตัวระบบที่ทำการกรอกข้อมูลมีส่วนที่เชื่อมโยงกันในหลายจุดแต่ไม่มีการแนะนำชี้ถึงจุดที่ควรระวังถึงการเชื่อมโยงของข้อมูลเช่น การลบรูปแบบและใส่ วัน-เวลาใหม่เข้าไปแทนที่ซึ่งจะมีผลทำให้ช่วงเวลาในรูปแบบของระบบนั้นเกิดการประมวลผลวัน-เวลาใหม่หมดทุกส่วนจึงทำให้เกิดความผิดพลาดของวันที่ที่แสดงในเอกสารประกาศและเอกสารประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งส่งผลกระทบต่อให้ตัวประกาศประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ฉบับที่ประกาศไปแล้วมีข้อผิดพลาดต้องทำการยกเลิกและต้องเริ่มกระบวนการใหม่ซึ่งเป็นผลมาจากขอบเขตจำกัดของตัวระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐแนวทางในการแก้ไขผลกระทบที่เกิดขึ้นนั้น ในส่วนของรูปแบบของตัวระบบควรต้องแสดงให้เห็นชัดเจนว่าการกรอกข้อมูลในช่องใดๆ จะส่งผลกระทบไปถึงส่วนใดอีกบ้าง หรืออาจจะทำเป็นช่องสีแดงแจ้งเตือนถึงการเปลี่ยนแปลงแล้วเกิดความเชื่อมโยงในหลายๆส่วน เพื่อให้ผู้ที่ปฏิบัติงานเกิดความระมัดระวังถึงผลที่จะเกิดขึ้น และก่อนทำการส่งข้อมูลเข้าตัวระบบ e-GP ระบบอาจต้องกำหนดบังคับให้ผู้ใช้สั่งทำการพิมพ์ข้อมูลออกมาตรวจสอบก่อนอย่างละเอียดก่อน ผู้ใช้จึงจะทำการส่งข้อมูลได้ผลกระทบต่อมาที่เกิดขึ้นคือผลกระทบที่เกิดกับเอกสารประกาศและเอกสารประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์เกิดความคลาดเคลื่อนในการปฏิบัติ เช่น เอกสารประกาศและเอกสารประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ที่ได้ทำการประกาศในตัวระบบ e-GP ของกรมบัญชีกลางไม่ตรงกับที่ได้ประกาศกับหน่วยงานที่ทำการประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเกิดมาจากการตัวบุคคลที่ปฏิบัติงานขาดความเชี่ยวชาญในกระบวนการทำงานและการตรวจสอบข้อมูล แนวทางในการแก้ไขต้องมีการตรวจสอบข้อมูลโดยผู้ปฏิบัติงานอย่างละเอียดก่อนทำเผยแพร่เอกสารประกาศและเอกสารประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ขึ้นบนระบบมีฉะนั้นอาจเสียเวลาในการดำเนินงานใหม่ได้หรืออาจให้ระบบเปิดรับข้อมูลแบบปลายเปิด เช่นมีหัวข้อสุดท้ายในการรับข้อมูลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องที่ไม่มีแสดงในหัวข้อหลัก

ในขั้นตอนส่วน จ. ผลกระทบเกิดจากตัวกระบวนการในการพิจารณาตรวจสอบคุณสมบัติของผู้ค้ากับภาครัฐ ต้องทำการพิมพ์ข้อมูลที่ทางผู้ค้ากับภาครัฐที่ได้ทำการประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ออกมาเพื่อพิจารณาซึ่งมีจำนวนมากและมีบางหน้าเอกสารเป็นสีต้องทำการพิมพ์ออกมาเป็นสี ซึ่งในแต่ละโครงการนั้นมีจำนวนผู้ค้ากับภาครัฐจำนวนมาก ต้องสิ้นเปลืองทรัพยากรของทางภาครัฐ ซึ่งแนวทางในการแก้ไขคือ อาจจะพิมพ์เอกสารออกมาเป็นสีขาวดำแต่กำหนดให้คณะกรรมการพิจารณาคุณสมบัติของผู้ค้ากับภาครัฐต้องทำการเปิดเอกสารต้นฉบับที่ได้มาจากข้อมูลที่ทางผู้ค้ากับภาครัฐได้ส่งมาควบคู่ไปกับการพิจารณา

ขั้นตอนส่วน ข. ในส่วนนี้ไม่พบข้อมูลผลกระทบเกิดขึ้นในกระบวนการประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ เพราะในส่วนนี้เป็นเพียงการแจ้งผลการประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์และการจัดทำสัญญาก่อนเริ่มต้นโครงการซึ่งเป็นสัญญามาตรฐานของหน่วยงานราชการ

ส่วนภาคผู้ค้ากับภาครัฐที่จะมีผลกระทบที่พิจารณาใน 3 ขั้นตอนด้วยกันคือ

ขั้นตอนส่วน ข. ในส่วนนี้ไม่พบข้อมูลผลกระทบเกิดขึ้นในกระบวนการประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ เนื่องจากกระบวนการนี้เป็นกระบวนการผู้ค้ากับภาครัฐมักจะเห็นขอบร่างประกาศและร่างประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์หรือไม่ให้ความสำคัญในการตรวจสอบก่อน ซึ่งอาจจะส่งผลขึ้นมาในภายหลังในการบริหารสัญญาก่อสร้างได้

ขั้นตอนส่วน ง. ผลกระทบที่เกิดขึ้นเกิดจากการขาดการอธิบายแบบรูป รายการ และรายละเอียดและไม่มีการชี้แจงประกอบการดูสถานที่ก่อนทำการซื้อการจ้าง เช่น ในงานก่อสร้างเพื่อปรับปรุง ผู้ค้าไม่สามารถรับฟังคำชี้แจงหรือสำรวจสาธารณูปโภคที่ดินหรือบริเวณรอบข้างของโครงการก่อสร้างที่เกี่ยวข้องได้อย่างละเอียด ซึ่งรายละเอียดที่แสดงในแบบรูป รายการ ที่กำหนดมาอาจไม่เพียงพอ ทำให้การประเมินราคามีความคลาดเคลื่อน ส่งผลในอนาคตอาจเกิดงานเพิ่ม-งานลดได้ โดยผลกระทบเกิดจากการที่ตัวกระบวนการประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ต้องการตัดโอกาสการเจอกันโดยตรงของผู้ค้ากับภาครัฐกับผู้ค้ากับภาครัฐรายอื่นๆ และผู้ค้ากับภาครัฐกับหน่วยงานที่ทำการประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์

ขั้นตอนส่วน จ. ในส่วนนี้ไม่พบข้อมูลผลกระทบเกิดขึ้นในกระบวนการประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ถ้าไม่มีการอุทธรณ์ผล แต่ถ้าเกิดมีการอุทธรณ์ผลต้องทำการอุทธรณ์ภายใน 15 วัน และพิจารณาผลของการอุทธรณ์ภายใน 30 วัน ซึ่งจะมีผลกระทบต่อระยะเวลาการดำเนินการที่ต้องมีระยะเวลามากขึ้นโดยจากข้อมูลที่ได้จากผู้ค้ากับภาครัฐและเจ้าหน้าที่ของภาครัฐ

โดยในส่วนของแนวทางในทางในการลดผลกระทบในส่วนของวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ตามงานวิจัยส่วนหนึ่งที่ได้เผยแพร่ในวารสารวิศวกรรมศาสตร์ (ศรัณย์ จุลปาน และ อิทธิพร ศิริสวัสดิ์ 2559: 14-25) พบว่าภาครัฐได้มีการแก้ไขผลกระทบบางส่วนแล้ว เช่น ในส่วนของระบบ e-GP ที่ได้ทำการปรับแก้ให้มีการเพิ่มเติมการส่งข้อมูลเอกสารอื่นๆ เข้าสู่ระบบได้แล้ว และในส่วนของการชี้แจงแบบก่อสร้างและการดูสถานที่ก่อสร้าง ได้มีการเพิ่มช่องทางให้สามารถสอบถามผ่านระบบได้ (คณะกรรมการว่าด้วยการพัสดุ 28 กันยายน 2559: 3) ตามแนวทางของงานวิจัยที่สรุปมาแล้วข้างต้น

การจ้างออกแบบและควบคุมงาน

ในกระบวนการคัดเลือกเพื่อให้ได้มาซึ่งผู้ออกแบบและผู้ควบคุมงาน ควรเพิ่มระเบียบที่ใช้ในการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานการคัดเลือกที่ชัดเจน เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาของการได้เปรียบเสียเปรียบซึ่งกันและกันที่จะทำให้เกิดการเคลือบแคลงใจของผู้ที่กำกับภาครัฐ

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

จากการได้นำผลที่ได้จากการสำรวจมาวิเคราะห์ทางสถิติพบว่า ผลกระทบที่เกิดขึ้นในการซื้อการจ้างในโครงการก่อสร้างของภาครัฐ เกิดขึ้นจาก

1. ผลกระทบที่เกิดจากการสืบราคาหรือการหาผู้เหมาจ่าย ผู้ค้าที่เป็นคู่เหมาจ่ายไม่ค่อยให้ความร่วมมือในการเสนอราคาเนื่องจากไม่มีผลประโยชน์จากการจ้างและทำให้เสียเวลาในการประกอบธุรกิจ ซึ่งเกิดขึ้นในการซื้อการจ้างโดยวิธีตกลงราคา
2. ผลกระทบที่เกิดจากกรณีไม่มีผู้ค้ากับภาครัฐเสนอราคาหรือมีผู้ค้ากับภาครัฐเสนอราคาเพียงรายเดียวโดยที่ไม่ได้ระบุเหตุผลในการพิจารณาจะส่งผลให้ต้องยกเลิกการซื้อการจ้าง ทำให้ภาครัฐอาจเสียผลประโยชน์จากการที่ไม่มีการแข่งขันที่สมบูรณ์ ซึ่งเกิดขึ้นในการซื้อการจ้างโดยวิธีสอบราคา
3. ผลกระทบเกิดขึ้นจากการจัดทำราคากลาง เมื่อราคากลางไม่สามารถจัดทำทันตามกำหนดเวลา เนื่องจากการจัดทำราคากลางมีความซับซ้อนและราคากลางวัสดุมีการเปลี่ยนแปลงบ่อย โดยเฉพาะโครงการที่มีมูลค่าสูงจะใช้เวลาในการดำเนินการนาน ซึ่งเกิดขึ้นในการซื้อการจ้างโดยวิธีประกวดราคา การซื้อการจ้างโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-auction) และการซื้อการจ้างโดยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding)
4. ผลกระทบเกิดขึ้นจากการที่ระบุชื่อร้านหรือบริษัทที่จะจัดซื้อหรือจัดจ้าง เพื่อเสนอผู้มีอำนาจทำการอนุมัติต้องมีเหตุอันสมควรประกอบในการซื้อการจ้าง ซึ่งเกิดขึ้นในการซื้อการจ้างโดยวิธีพิเศษ
5. ผลกระทบที่เกิดจากการที่หัวหน้าส่วนราชการสั่งซื้อสั่งจ้างจากหน่วยงานตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบราชการท้องถิ่น หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ ที่เป็นผู้ผลิตพัสดุหรือทำงานจ้างนั่นเอง แต่นายกรัฐมนตรีไม่ได้อนุมัติให้ซื้อหรือให้จ้างและไม่มีกฎหมายหรือนายกรัฐมนตรีกำหนดให้ซื้อหรือให้จ้างหรือไม่มีหน่วยงานที่กฎหมายว่าด้วยระเบียบราชการท้องถิ่น หน่วยงานรัฐวิสาหกิจที่เป็นผู้ผลิตพัสดุหรือทำงานจ้างนั่นเองซึ่งเกิดขึ้นในการซื้อการจ้างโดยวิธีกรณีพิเศษ

6. ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับการซื้อการจ้างโดยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding) พบผลกระทบที่เกิดจากการจัดทำราคากลาง รูปแบบในการกรอกข้อมูลของระบบ e-GP เอกสารประกาศและเอกสารประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ การชี้แจงแบบก่อสร้างและการดูสถานที่ก่อสร้าง และการพิมพ์เอกสารเพื่อตรวจสอบและพิจารณาผล

7. สำหรับการซื้อการจ้างโดยวิธีประกวดราคาและวิธีการซื้อการจ้างโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-auction) ปัจจุบันให้เลือกใช้วิธีดังกล่าวทั้งสองเฉพาะงบประมาณที่ไม่ใช่งบประมาณแผ่นดิน

8. ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการซื้อการจ้างในงานก่อสร้างของหน่วยงานภาครัฐจากการวิเคราะห์ผลของการสำรวจ แบ่งออกได้เป็น 3 ปัจจัยหลัก

8.1 ในส่วนของขั้นตอนของการปฏิบัติงานการซื้อการจ้างตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุที่มีขั้นตอนซับซ้อนในบางวิธี

8.2 ในส่วนของบุคคลขาดความเข้าใจในการปฏิบัติงานที่ลึกซึ้ง ซึ่งอาจทำให้เกิดความผิดพลาดในการปฏิบัติงาน

8.3 ระบบจัดซื้อจัดจ้าง (e-GP) ยังมีความไม่เข้าใจในการกรอกข้อมูลเข้าระบบหลักทำให้ไม่สามารถกรอกข้อมูลที่ถูกต้องได้ครบถ้วน

9. กระบวนการการซื้อการจ้างโดยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding) พบมีผู้ที่เกี่ยวข้อง 3 ส่วน คือ กรมบัญชีกลาง(ระบบ e-GP) หน่วยงานภาครัฐ และผู้ค้ากับภาครัฐ โดยหน่วยงานภาครัฐจะติดต่อโดยตรงกับระบบการจัดซื้อจัดจ้าง (e-GP) ระบบจะเป็นตัวกลางในการซื้อการจ้างของภาครัฐผ่านหน่วยงานกลาง คือ กรมบัญชีกลาง และผู้ค้าจะทำการซื้อการจ้างผ่านกับระบบการจัดซื้อจัดจ้าง (e-GP) เท่านั้น

10. ผลกระทบที่เกิดขึ้นกับการจ้างออกแบบและควบคุมงาน พบผลกระทบหลักในเกณฑ์การคัดเลือกผู้ที่เสนอข้อกำหนด

6.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยในอนาคต

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาผลกระทบที่เกิดขึ้นในการซื้อการจ้างของหน่วยงานภาครัฐที่ใช้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุเป็นหลักเพราะฉะนั้นอาจใช้การวิจัยนี้เพื่อเปรียบเทียบกับการจัดซื้อจัดจ้างของเอกชนเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการซื้อการจ้างมากยิ่งขึ้น หรือจะศึกษาผลกระทบที่เกิดขึ้นในการซื้อการจ้างของหน่วยงานภาครัฐที่ใช้ระเบียบระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุและใช้ระเบียบย่อยของหน่วยงานนั้นๆ ประกอบ และในภายภาคหน้าจะมีการออกพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ ซึ่งอาจจะเกิดการปรับเปลี่ยนในกระบวนการซื้อการจ้าง จำเป็นต้องศึกษาและวิจัยข้อมูลต่อเนื่องต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- เกศรินทร์ ยืนเยี่ยม, จตุพล ตั้งปกาศิต, และ และ กองกฤษ โตชัยวัฒน์. (2554). การศึกษาปัญหาการประมวลด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ในโครงการก่อสร้างของเทศบาลเมืองในเขตปริมณฑล. การประชุมวิชาการวิศวกรรมโยธาแห่งชาติ ครั้งที่ 16 . กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล.
- คณะกรรมการว่าด้วยการพัสดุ. (16 สิงหาคม 2559). การขยายระยะเวลากำหนดวงเงินวิธีการจัดหาพัสดุโดยยกเว้นการปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และยกเว้นการปฏิบัติตามแนวทางปฏิบัติในการจัดหาพัสดุด้วยวิธีตลาดอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Market : e-market) และด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Bidding : e-bidding). กรุงเทพฯ: กรมบัญชีกลาง
- (28 กันยายน 2559). กำหนดรายละเอียดเพิ่มเติมในการปฏิบัติตามแนวทางปฏิบัติในการจัดหาพัสดุด้วยวิธีตลาดอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Market : e - market) และด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Bidding: e - bidding) และแก้ไขเพิ่มเติมตัวอย่างประกาศและเอกสารการซื้อด้วยวิธีตลาดอิเล็กทรอนิกส์ ตัวอย่างประกาศและเอกสารประกวดราคาด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์. กรุงเทพฯ: กรมบัญชีกลาง
- เทพศักดิ์ บุญรัตพันธุ์. (15 กรกฎาคม 2559). การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ. เข้าถึงได้จาก <http://www.drmanage.com/index.php?lay=show&ac=article&id=538654690>
- ธวัช ชัยแก้ว. (2550). ปัญหาการจัดซื้อจัดจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่ = *Procurement problems of local administration organization in Chiang Mai Province*. เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ธีรดา เหล็กงาม. (2552). การเปรียบเทียบวิธีการจัดซื้อจัดจ้างการประกวดราคาโดยวิธีประมูลด้วยระบบ อี-อ็อกชั่น กับวิธีประมูลแบบเดิม = *A comparison of e-auction and traditional auction procurements*. เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นิรัตน์ มีบุญ. (2535). ความโปร่งใสในการจัดซื้อจัดจ้างของประเทศไทยตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ. ศ. 2535 ภายใต้ความตกลงว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างโดยรัฐขององค์การการค้าโลก. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- นิตา ชูโต. (2551). การวิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพฯ: พรินต์โพน.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2535). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

- ระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ. (19 กรกฎาคม 2559). เกร็ดความรู้จัดซื้อจัดจ้าง. เข้าถึงได้จาก http://www.gprocurement.go.th/wps/wcm/connect/egp2/egp/egp_news_others/tips_egp_proc/?WCM_PI=1&WCM_PI=1&WCM_Page.96fdf4804f1ac6e3a5c4f7cd226560d7=1
- ราชกิจจานุเบกษา. (2498, 24 สิงหาคม). ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2498. เล่ม 72 ตอนที่ 65 ฉบับพิเศษ หน้า 23-52.
- (2521, 5 ธันวาคม). ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2521. เล่ม 95 ตอนที่ 135 ฉบับพิเศษ หน้า 1-32.
- (2535, 31 มกราคม). ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. 2535. เล่ม 109 ตอนที่ 7 หน้า 13-70.
- (2549, 31 มกราคม). ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัสดุด้วยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2549. เล่ม 123 ตอนพิเศษ 15 ง.
- (2554, 18 เมษายน). พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2554. เล่ม 128 ตอนพิเศษ 26 ก.
- (2558, 4 กุมภาพันธ์). แนวทางปฏิบัติในการจัดหาพัสดุด้วยวิธีตลาดอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Market: e - market) และด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Bidding: e - bidding) . เล่ม 132 ตอนพิเศษ 29 ง.
- ศรัณย์ จุลปาน และ อิทธิพร ศิริสวัสดิ์. (2559). ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการซื้อการจ้างในโครงการก่อสร้างของหน่วยงานภาครัฐด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ กรณีศึกษา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. วารสารวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ปีที่ 11 ฉบับที่ 2 หน้า 14-25.
- ศิริรัตน์ ศรีโปลา. (15 กรกฎาคม 2559). การวิจัยเชิงคุณภาพและการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ. เข้าถึงได้จาก <http://www.nu.msu.ac.th/2010/km/ppt-sirirat.pdf>
- สรวิศ รัตนพิไชย. (2550). การปรับปรุงกระบวนการจัดซื้อจัดหาพัสดุโดยใช้แบบจำลองสถานการณ์ กรณีศึกษา การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัยการจัดการและนวัตกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- สำนักงานประมาณ สำนักนายกรัฐมนตรี. (2559). งบประมาณโดยสังเขป ฉบับปรับปรุง ตามพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2559. กรุงเทพฯ: กระทรวงการคลัง.

- สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ. (15 กรกฎาคม 2559). การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis.). เข้าถึงได้จาก <http://www.nstda.or.th/nstda-plan/296-knowledges/21103-content-analysis>
- สุกัญญา บุญวรรณ. (2556). ผลกระทบของกลยุทธ์การจัดซื้อจัดจ้างด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ที่มีต่อประสิทธิภาพการจัดซื้อจัดจ้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทย = *Effects of electronic procurement strategy on purchases of local administrative in thailand*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุทธิกร พรหมสอน. (2552). ความแปรปรวนในการประมาณราคากลางงานก่อสร้างทางขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเชียงใหม่ = *Variation of standard price estimation for road construction in tambon administration organization in Chiang Mai*. เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุทธิ ชัตติยะ, และ วิไลลักษณ์ สุวจิตตานนท์. (2554). แบบแผนการวิจัย และ สถิติ. กรุงเทพฯ: ประยูรวงศ์พรินท์ติ้ง.
- สุภางค์ จันทวานิช. (2554). การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาคผนวก ก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์

(เจ้าหน้าที่พัสดุ)

ชื่อโครงการ ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการซื้อการจ้างในโครงการก่อสร้างของหน่วยงานภาครัฐ

ชื่อ – สกุลผู้สัมภาษณ์ วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์

เวลา สถานที่

ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ที่ถูกสัมภาษณ์

ชื่อ – สกุลผู้ถูกสัมภาษณ์ เพศ อายุ

ระดับการศึกษา หน่วยงานที่ปฏิบัติงาน

ตำแหน่งงาน ประสบการณ์ในการทำงาน ปี

ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ

บทสัมภาษณ์ตามโครงสร้างของงานวิจัย

1. ระเบียบหรือข้อกำหนดใดที่ใช้ในการปฏิบัติงานการซื้อการจ้าง

.....

.....

.....

2. ขั้นตอนในการซื้อการจ้างในโครงการก่อสร้างของหน่วยงานภาครัฐในแต่ละวิธี

การซื้อการจ้างโดยวิธีตกลงราคา

.....

.....

.....

การซื้อการจ้างโดยวิธีสอบราคา

การซื้อการจ้างโดยวิธีประกวดราคา

การซื้อการจ้างโดยวิธีพิเศษ

การซื้อการจ้างโดยวิธีกรณีพิเศษ

การซื้อการจ้างโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-auction)

การซื้อการจ้างโดยวิธีประกวดอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding)

การจ้างออกแบบและควบคุมงาน

การจ้างโดยวิธีตกลง

การจ้างโดยวิธีคัดเลือก

การจ้างโดยวิธีคัดเลือกแบบจำกัดข้อกำหนด

การจ้างโดยวิธีพิเศษ

3. อุปสรรคที่พบในการซื้อการจ้างวิธีต่าง ๆ

การซื้อการจ้างโดยวิธีตกลงราคา

การซื้อการจ้างโดยวิธีสอบราคา

การซื้อการจ้างโดยวิธีประกวดราคา

การซื้อการจ้างโดยวิธีพิเศษ

การซื้อการจ้างโดยวิธีกรณีพิเศษ

การซื้อการจ้างโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-auction)

การซื้อการจ้างโดยวิธีประกวดอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding)

การจ้างออกแบบและควบคุมงาน

การจ้างโดยวิธีตกลง

.....

.....

.....

การจ้างโดยวิธีคัดเลือก

.....

.....

.....

การจ้างโดยวิธีคัดเลือกแบบจำกัดข้อกำหนด

.....

.....

.....

การจ้างโดยวิธีพิเศษ

.....

.....

.....

4. การแก้อุปสรรคที่พบจากการซื้อการจ้าง มีแนวทางในการแก้ปัญหาอย่างไร

การซื้อการจ้างโดยวิธีตกลงราคา

.....

.....

.....

การซื้อการจ้างโดยวิธีสอบราคา

การซื้อการจ้างโดยวิธีประกวดราคา

การซื้อการจ้างโดยวิธีพิเศษ

การซื้อการจ้างโดยวิธีกรณีพิเศษ

การซื้อการจ้างโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-auction)

การซื้อการจ้างโดยวิธีประกวดอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding)

การจ้างออกแบบและควบคุมงาน

การจ้างโดยวิธีตกลง

.....

.....

.....

การจ้างโดยวิธีคัดเลือก

.....

.....

.....

การจ้างโดยวิธีคัดเลือกแบบจำกัดข้อกำหนด

.....

.....

.....

การจ้างโดยวิธีพิเศษ

.....

.....

.....

5. ชื่อการจ้างด้วยโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-auction) และวิธีประกวดอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding) มีแตกต่างกันอย่างไร

.....

.....

.....

6. ระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ (e-GP) มีผลกระทบต่อการปฏิบัติงานหรือไม่
อย่างไร

.....

.....

.....

7. ระเบียบที่ใช้การซื้อการจ้างของหน่วยงานภาครัฐ มีผลกระทบต่อการปฏิบัติงานหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

8. การเปลี่ยนแปลงการจ้างด้วยโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-auction) มาเป็นวิธีประกวดอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding) นั้นมีส่วนในการช่วยลดปัญหาการทุจริตหรือไม่อย่างไร

.....

.....

.....

แบบสัมภาษณ์

(ผู้กำกับภาครัฐ ในส่วนของผู้รับจ้างก่อสร้าง)

ชื่อโครงการ ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการซื้อการจ้างในโครงการก่อสร้างของหน่วยงานภาครัฐ

ชื่อ – สกุลผู้สัมภาษณ์ วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์

เวลา สถานที่

สถานภาพทั่วไปของผู้ที่ถูกสัมภาษณ์

ชื่อ – สกุลผู้ถูกสัมภาษณ์ เพศ อายุ

ระดับการศึกษา หน่วยงานที่ปฏิบัติงาน

ตำแหน่งงาน ประสบการณ์ในการทำงาน ปี

ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ

บทสัมภาษณ์ตามโครงสร้างของงานวิจัย

1. กระบวนการในการซื้อการจ้างในโครงการก่อสร้างของหน่วยงานภาครัฐด้วยวิธีการประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ แบบ e-Bidding กับ e-Acution แตกต่างกันอย่างไบบ้างระหว่างทั้งสองแบบ มีความยากง่ายอย่างไรบ้างในการปฏิบัติงาน

.....

2. ขั้นตอนในการซื้อการจ้างในโครงการก่อสร้างของหน่วยงานภาครัฐในแต่ละวิธีการซื้อการจ้างโดยวิธีตกลงราคา

.....

การซื้อการจ้างโดยวิธีสอบราคา

.....

.....

.....

การซื้อการจ้างโดยวิธีประกวดราคา

.....

.....

.....

การซื้อการจ้างโดยวิธีพิเศษ

.....

.....

.....

การซื้อการจ้างโดยวิธีกรณีพิเศษ

.....

.....

.....

การซื้อการจ้างโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-auction)

.....

.....

.....

การซื้อการจ้างโดยวิธีประกวดอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding)

.....

.....

.....

3. อุปสรรคที่พบในการซื้อการจ้างวิธีต่าง ๆ และทำการแก้ไขอย่างไร

การซื้อการจ้างโดยวิธีตกลงราคา

.....

.....

.....

การซื้อการจ้างโดยวิธีสอบราคา

.....

.....

.....

การซื้อการจ้างโดยวิธีประกวดราคา

.....

.....

.....

การซื้อการจ้างโดยวิธีพิเศษ

.....

.....

.....

การซื้อการจ้างโดยวิธีกรณีพิเศษ

.....

.....

.....

การซื้อการจ้างโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ (e-auction)

.....

.....

.....

การซื้อการจ้างโดยวิธีประกวดอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding)

.....

.....

.....

4. เคยพบปัญหาที่เกี่ยวกับระบบการจัดซื้อจัดจ้าง (e-GP) หรือไม่ ถ้าเคยพบเป็นอย่างไรบ้าง และทำการแก้ไขอย่างไร

.....

.....

.....

5. ก่อนที่จะทำการประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ เคยได้รับความรู้เกี่ยวกับการประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ จากทางไหนบ้าง

.....

.....

.....

6. คุณคิดว่าการประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์นั้นมีผลกระทบอะไรที่เป็นปัจจัยในการปฏิบัติงานหรือไม่ เมื่อเทียบกับการซื้อการจ้างโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์

.....

.....

.....

7. คุณคิดว่าการประกวดราคาแบบอิเล็กทรอนิกส์ e-Bidding ทำให้คุณเกิดข้อ
ได้เปรียบเสียเปรียบกับผู้ค้ารายอื่นหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

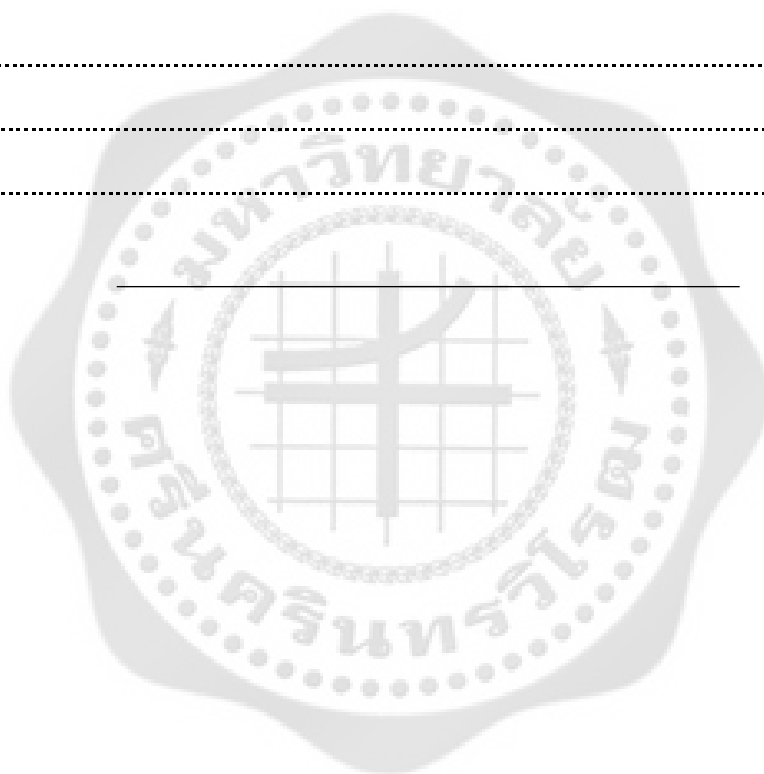
.....

8. คุณมีปัญหาเกี่ยวกับแบบและสถานที่ ความชัดเจนของแบบก่อสร้าง ขอบเขต
ของงาน ถ้ามีคุณแก้ไขอย่างไร เช่น แบบก่อสร้างมีจุดที่คุณสงสัย

.....

.....

.....

แบบสัมภาษณ์

(ผู้กำกับภาครัฐ ในส่วนของผู้ออกแบบและผู้ควบคุมงาน)

ชื่อโครงการ ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการซื้อการจ้างในโครงการก่อสร้างของหน่วยงานภาครัฐ

ชื่อ – สกุลผู้สัมภาษณ์ วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์

เวลา สถานที่

สถานภาพทั่วไปของผู้ที่ถูกสัมภาษณ์

ชื่อ – สกุลผู้ถูกสัมภาษณ์ เพศ อายุ

ระดับการศึกษา หน่วยงานที่ปฏิบัติงาน

ตำแหน่งงาน ประสบการณ์ในการทำงาน ปี

ลักษณะของงานที่ปฏิบัติ

บทสัมภาษณ์ตามโครงสร้างของงานวิจัย

1. ขั้นตอนในการจ้างที่เคยได้รับการคัดเลือกในโครงการก่อสร้างของหน่วยงานภาครัฐในแต่ละวิธี

การจ้างโดยวิธีตกลง

.....
.....
.....

การจ้างโดยวิธีคัดเลือก

.....
.....
.....

การจ้างโดยวิธีคัดเลือกแบบจำกัดข้อกำหนด

การจ้างโดยวิธีพิเศษ

2. อุปสรรคที่พบในการซื้อการจ้างวิธีต่าง ๆ และการแก้ไขอย่างไร

การจ้างโดยวิธีตกลง

การจ้างโดยวิธีคัดเลือก

การจ้างโดยวิธีคัดเลือกแบบจำกัดข้อกำหนด

การจ้างโดยวิธีพิเศษ

.....

.....

.....

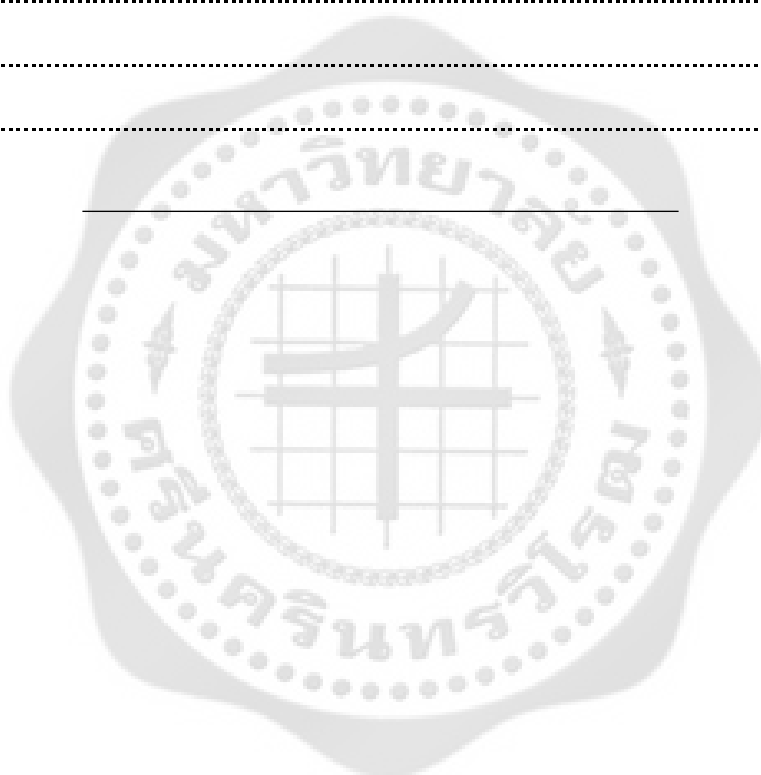
3. เคยพบปัญหาจากเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้เข้ามาปฏิบัติงานหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นายศรัณย์ จุลปาน
วันเดือนปีเกิด	21 มกราคม พ.ศ. 2531
สถานที่เกิด	จังหวัดราชบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	1/8 หมู่ที่ 2 ตำบลดอนตะโก อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี 70000
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	พ.ศ.2554-พ.ศ.2556 วิศวกรสนาม บริษัท แทนเจนต์เอ็นจิเนียริง จำกัด พ.ศ.2557-พ.ศ.2559 ผู้ช่วยนายช่างเขียนแบบ เทศบาลเมืองโพธาราม จังหวัดราชบุรี
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2553	วิศวกรรมศาสตรบัณฑิต (วศ.บ.) จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ. 2559	วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต (วศ.ม.) จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ